

มีดวงมณีจริงเห็นจริงในทุกข์และ
เพชฌณีเกิดทุกข์อยู่อย่างนี้
จึงเรียกว่า
มณีญาณเกิด

ภทฺธี-ธรรมาจริยคุณ ป.ป.ม.ค.ค.

พุทธโธ

ภทฺธี-ธรรมาจริยคุณ ป.ป.ม.ค.ค.

พุทธโธ
1

ภทฺธี-ธรรมาจริยคุณ ป.ป.ม.ค.ค.

วัดป่าบ้านค้อ
ต.เขื่อน้ำ อ.บ้านฝ้าว จ.อุดรธานี

พุดโท

ประพันธ์เมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๔๔

ฉบับปรับปรุงรูปเล่มใหม่แต่คงเนื้อหาเดิม พุทธศักราช ๒๕๕๗

วัตถุประสงค์ เพื่อน้อมบูชาคุณหลวงพ่อบุญ ชิปุบปญโย

เนื่องในวาระครบรอบ ๖ ปี วันละสังขารของหลวงพ่อบุญ

เมื่อวันที่ ๑๑ พุทธศักราช ๒๕๕๑

พิมพ์ครั้งที่ ๑ พุทธศักราช ๒๕๕๗

จำนวนพิมพ์ ๓,๐๐๐ เล่ม

ผู้จัดพิมพ์ คณะศิษย์หลวงพ่อบุญ ชิปุบปญโย

ขอสงวนสิทธิ์ในการคัดลอกหรือพิมพ์ซ้ำเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้

กรุณาติดต่อ วัดป่าบ้านค้อ ต.เขื่อน้ำ อ.บ้านฝ้าย จ.อุดรธานี ๔๑๑๖๐

โทร. ๐๔๒-๒๕๐-๗๓๐ ถึง ๒, ๐๘๙-๔๑๖-๗๘๒๕, ๐๘๕-๔๕๓-๓๒๔๕

อีเมล watpabankoh@gmail.com www.watpabankoh.com

ทำอาร์ตเวิร์คและพิมพ์ที่

หอรัตนชัยการพิมพ์

๓๓/๒๘ ซอยเพชรบุรี ๕ ถนนเพชรบุรี เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

โทรศัพท์ ๐๘๐-๒๐๑-๒๒๗๗, ๐๘๑-๔๐๘-๑๕๗๘

email: horatanachai@gmail.com

น้ำเหลืองที่แปรสภาพเป็นพระธาตุ

ฝึกใจให้ปฏิเสธ
ตนและของของตนอยู่เสมอ

พระอาจารย์ทูล ขันขันโตก

วัดป่าบ้านค้อ อุดรธานี

คำนำ

ข้าพเจ้าได้เรียบเรียงหนังสือพุทธโอเล่มนี่ขึ้น เพื่อให้ท่านผู้อ่านได้เข้าใจในความหมายให้ถูกต้อง มิใช่ว่านึกพุทธโอไปแล้วกิเลสตัณหาน้อยใหญ่จะหลุดลอยหมดไปจากใจได้ แล้วเกิดปัญญารอบรู้ตามความเป็นจริง ให้ผู้ปฏิบัติได้ดีความหมายคำว่าพุทธโอให้ถูกต้อง มิใช่ว่านึกคำบริกรรมพุทธโอแล้วจะเกิดความบริสุทธิ์หลุดพ้นเป็นมรรคผลนิพพาน

การปฏิบัติในคำว่าพุทธโอมีอุบาย ๒ วิธี

๑. พุทธโอในรูปแบบสมถะ เรียกว่าการทำสมาธิ

๒. พุทธโอในรูปแบบการเจริญในวิปัสสนา

ทั้ง ๒ รูปแบบนี้มีอุบายการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ท่านจะได้อรรถและเข้าใจในหนังสือเล่มนี้ อ่านแต่ละครั้งใช้ปัญญาพิจารณาให้มีเหตุผล ทำความเข้าใจให้ถูกต้อง เมื่อเข้าใจในความหมายได้ถูกต้องแล้ว การปฏิบัติก็จะไม่เกิดความสับสนวุ่น ในชาตินี้เมื่อท่านมีบารมีที่พร้อมแล้ว ท่านก็จะได้บรรลุนิพพานชั้นใดชั้นหนึ่งแน่นอน ถ้าหากบารมียังไม่พร้อมในชาตินี้ ในเมื่อเราได้มาเกิดร่วมพระพุทธรูปของพระศรีอาริยมฤตไตรย์ เราก็จะได้ฟังธรรม จะมีปัญญา

รอบรู้ในสังขารตามความเป็นจริง ได้บรรลุธรรมเป็น
พระอรหันต์ เข้าสู่พระนิพพานในชาตินั้นๆ ไปอย่างแน่นอน

ในชาตินี้ให้ถือว่าเรามีความโชคดีที่ได้มาเกิดร่วม
พระพุทธศาสนา ให้พยายามอย่างเต็มที่ อย่าปล่อยให้
โอกาสอันเป็นมงคลผ่านไปเปล่า เมื่อพลาดโอกาสในชาตินี้
ไปแล้ว เมื่อเราได้เกิดมาในชาติต่อไปเราจะได้มาเกิดพบ
พระพุทธศาสนาเหมือนในชาตินี้หรือไม่ ถึงจะมีงาน
ทางโลกที่จะต้องรับผิดชอบอยู่ก็ให้ทำกันไปตามหน้าที่
ส่วนงานในทางธรรมการสร้างกุศลบารมีอันจะติดตามตัวเรา
ไป ให้ถือว่าเป็นกรณีพิเศษ จะเป็นผลกำไรของชีวิตเรา
เป็นสมบัติของตนโดยแท้จริง

ขอให้ท่านมีสติปัญญาความฉลาดรอบรู้ในสังขาร
ตามความเป็นจริงในชาตินี้ด้วยเทอญ

พร-๐๖๐๖๕๓๖๓ ๖๕๖๕๓๓
(พระอาจารย์ทูล ชีปป์ปญโญ)

สารบัญ

หน้า

หนังสือพุทธโธ	๑๓
ความหมายของคำว่าพุทธโธ	๑๔
ทรงศึกษากับดาบสทั้งสอง	๑๕
วิปัสสนูปกิเลส ๑๐ อย่าง	๑๘
ประวัติของพวกดาบสฤาษี	๒๕
ศึกษาประวัติของพระพุทธเจ้าให้เข้าใจ	๒๙
ทรงค้นพบแนวทางตรัสรู้ด้วยพระองค์เอง	๓๖
พุทธโธตัวจริงมิใช่การนึกคำบริกรรม	๕๖
การฝึกปัญญาต้องวางทิศทางไว้ล่วงหน้า	๖๒
ธรรมะในตำราเป็นชื่อของความจริง	๗๐
สติปัญญาเป็นเหตุให้เกิดพุทธโธ	๗๔
การตีความในทัสนญาณไม่ถูกจะมีปัญหา	๙๐
มัคคามัคคญาณ	๙๕
การบรรลุธรรมของพระอรหันต์	๑๑๐
บทส่งท้าย	๑๒๘

พุทธโธ ด้อ
ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานในธรรมได้
ก็เฝ้าองจากมโนสอาดความรอมรุ่มเฉพาะตัว

พจนานุกรม

หนังสือพุทธโศก

ขอทำความเข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติทั้งหลายมาในที่นี้ด้วยการเขียนหนังสือเล่มนี้จะมีการกล่าวซ้ำอยู่บ้างในความหมายก็เพื่อให้ท่านผู้อ่านได้เกิดความเข้าใจให้มากขึ้นเท่านั้น เพราะในยุคนี้มีการพูดถึงในคำว่าพุทธโศกกันอยู่มาก และก็ดีความหมายในคำว่าพุทธโศกแตกต่างกันไป ทำให้ผู้รับฟังเกิดความสับสน รู้อะไรก็เรียกว่าพุทธโศกกันไปทั้งหมด พุทธโศก ที่ถูกต้องตามความหมายของพระพุทธเจ้าอย่างแท้จริงเป็นอย่างไร ท่านจะได้เข้าใจในหนังสือเล่มนี้ ขอให้ท่านอ่านให้ดี ใช้สติปัญญาพิจารณาอย่างมีเหตุผล ถ้าตีความหมายในคำว่าพุทธโศกผิดไป การปฏิบัติก็ผิดในความหมายที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสเอาไว้

ความหมายของคำว่าพุทธโธ

พุทธโธ ถ้าแปลกันตรงๆก็หมายถึง พระพุทธเจ้า ถ้าได้ศึกษาให้ลึกกลงไปในชั้นละเอียดแล้ว พุทธโธ ไม่ได้หมายถึง พระพุทธเจ้าโดยตรง ความหมายในคำว่าพุทธโธ เป็นคำบาลี เป็นผลเกิดขึ้นจากการปฏิบัติที่เรียกว่า รู้ ตื่น เบิกบาน จึงให้ชื่อตามบาลีว่าพุทธโธเท่านั้น

คำว่า รู้ ตื่น เบิกบาน เป็นอย่างไรจะได้รู้ในหนังสือเล่มนี้ จะขอเรียบเรียงในเหตุการณ์ที่ทำให้พุทธโธได้เกิดขึ้นในจุดเริ่มต้นเป็นดังนี้ ในครั้งนั้นพระองค์ยังไม่ได้ตรัสรู้จึงมีชื่อว่าพระสิทธัตถะภิกขุ เมื่อพระองค์ได้ออกผนวชแล้วทรงแสวงหาครูอาจารย์ เพื่อหาอุบายในการปฏิบัติที่ถูกต้องหาวิธีที่จะดับความเกิดแก่เจ็บตาย อุบายวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้องเป็นอย่างไรในช่วงนั้นพระองค์ก็ยังไม่ทรงทราบ

ทรงศึกษากับดาบสทั้งสอง

เมื่อได้ทราบข่าวว่ามีนักบวชทั้งสอง ชื่ออุทกดาบส อาฬารดาบส ทั้งสองมีการปฏิบัติที่เคร่งครัดจริงจัง มีประชาชนให้ความเคารพนับถือเป็นอย่างมาก พระองค์จึงทรงเข้าไปศึกษาในวิธีปฏิบัติจากครูทั้งสองนั้น พระองค์ทรงเรียนรู้ในวิธีการปฏิบัติจากครูทั้งสองนั้นอย่างรวดเร็ว **พระองค์ทรงปฏิบัติเป็นไปตามแบบอย่างของครูทั้งสองนั้นได้เป็นอย่างดี** วิธีการสอนของครูทั้งสองนั้น เป็นอุบายวิธีการทำสมาธิมุ่งทำให้จิตมีความสงบเพียงอย่างเดียว แต่ละวันแต่ละคืน ยืนเดินนั่งนอน ทรงฝึกสติทำสมาธิให้จิตมีความสงบอยู่เสมอ ไม่ได้ฝึกในวิธีทางสติปัญญาแต่อย่างใด

พระองค์ทรงฝึกสติทำสมาธิจนจิตมีความสงบละเอียดอ่อนลึกจนถึง รูปฌาน อรูปฌาน ได้เป็นอย่างดี ในขณะที่จิตมีความสงบอยู่นั้น เหมือนกับกิเลสตัณหาอันยิ่งใหญ่ได้หมดไปจากใจ เมื่อจิตได้ถอนออกจากสมาธิความสงบในฌานแล้ว ผลที่เกิดจากการทำสมาธิใจก็มีความสุขสบาย อีกไม่นานผลที่เกิดจากการทำสมาธิก็เสื่อมไป จึงทำให้กิเลสอันยิ่งใหญ่เกิดขึ้นที่ใจตามเดิม เป็นอยู่ใน

ลักษณะนี้ต่อกันมายาวนาน วรจนไปมาไม่มีความก้าวหน้า
แต่อย่างไร

ทั้งที่พระองค์ทรงมีพระสติปัญญาที่เพียบพร้อมอยู่
แล้ว การสร้างบารมีของพระองค์ก็เป็นปัญญาธิกะ มีความ
เต็มเปี่ยมด้วยพระสติปัญญามาแล้วอย่างสมบูรณ์เต็มที่ ทรง
มีความชำนาญในการทำสมาธิ เข้าถึงรูปฌาน อรูปฌาน
จนเป็นวสี เข้าสมาธิออกจากสมาธิในระดับไหน พระองค์
ทรงทำได้ มีความชำนาญเป็นอย่างดียิ่ง ทั้งที่พระองค์ทรง
มีพระสติปัญญาที่สมบูรณ์ ทำไมพระปัญญาจึงไม่เกิดขึ้นแก่
พระองค์ในขณะนั้นเล่า

ผู้สอนในวิธีทำสมาธิและผู้ทำสมาธิทั้งหลาย ควรได้
ศึกษาประวัติของพระพุทธเจ้าให้ดี มิฉะนั้นจะพากันหลงทาง
ในแนวคำสอนของพระพุทธเจ้าไปโดยไม่รู้ตัว ถ้าผู้สอนมีการ
ศึกษามาผิด และมีความเห็นผิดเพียงคนเดียว จะสอนให้
คนอื่นมีความเห็นผิดและปฏิบัติผิดต่อกันไปมากมาย
ทีเดียว ที่สอนไปว่าทำสมาธิให้จิตมีความสงบดีแล้วปัญญา
ย่อมเกิดขึ้น นี้เองจึงทำให้ผู้ปฏิบัติมีความเข้าใจผิดอย่างมาก
ขอให้ผู้สอนได้ศึกษาในวิธีทำสมาธิของพระพุทธเจ้าให้
เข้าใจ

ในยุคนี้สมัยนี้พากันสอนวิธีทำสมาธิไปตามแบบอย่าง
ของพวกดาบสฤๅษีมากเกินไป แต่ก็มาพูดไปว่าทำตามเถียงอย่าง
ในแนวทางของพระพุทธเจ้า การพูดอย่างนี้ไม่ถูกต้องเลย
วิธีการทำสมาธิอย่างนี้เป็นวิธีเดิมของพระลัทธิตถะภิกขุเคยทำ
กับดาบสทั้งสองมาแล้ว

ฉะนั้นต้องศึกษาให้เข้าใจ มิใช่ว่าการทำสมาธิให้จิตมี
ความสงบได้แล้วจะถูกต้องไปเสียทั้งหมด เช่น โมหสมาธิ
มิจ्ञาสมาธิ สัมมาสมาธิ ทั้งสามนี้มีความแตกต่างกันอย่างไร
ส่วนใหญ่จะพูดว่าสัมมาสมาธิกันทั้งนั้น ทั้งที่เป็นโมหสมาธิ
และเป็นมิจ्ञาสมาธิ ก็ยังตีความไปว่าตนเป็นสัมมาสมาธิอยู่
นั่นเอง

สมาธิแต่ละอย่างมีเหตุให้เกิดขึ้นที่แตกต่างกัน เช่น
โมหสมาธิ เมื่อจิตมีความสงบแล้วย่อมมีความสุขใจ แล้ว
ไปหลงอยู่ในความสุขของสมาธิมิใช่หรือ ไม่อยากให้จิตถอน
ออกจากความสงบนั้นๆ เมื่อจิตถอนออกจากสมาธิแล้วยังคิด
อาลัยเสียดายอยู่กับความสงบนั้นๆ พยายามที่จะทำให้จิต
เป็นสมาธิมีความสงบต่อไป แทนที่จิตได้ถอนออกจากสมาธิ
แล้วหันไปพิจารณาทางปัญญา

วิปัสสนูปกิเลส ๑๐ อย่าง

มิจฉาสมาธิ มีเหตุให้เกิดขึ้นจาก มิจฉาทิฐิวุฒิ ความเห็นผิดเข้าใจผิดจากความเป็นจริง มีต้นเหตุคือความอยากเป็นต้นเหตุที่สำคัญ เมื่อจิตมีความสงบเป็นสมาธิแล้วจึงเกิดภาพหลอกที่เรียกว่านิमित

นิमितนี้เองจึงเป็นกลลวงของกิเลสสังขาร ผู้ไม่มีปัญญาจึงเกิดความเข้าใจผิดคิดว่าเป็นของจริง มีความดีใจพอใจในนิमितนั้นๆจนลืมหืมตัว จึงเกิดความเข้าใจผิดคิดว่าเป็นของดี มีความพึงพอใจในนิमितจนจิตเกิดเป็นวิปัสสนูปกิเลส ๑๐ อย่าง ขึ้นมาโดยไม่รู้ตัว นี้ก็เพราะไม่มีปัญญารอบรู้ในวิธีทำสมาธิที่ถูกต้องนั่นเอง จึงทำให้จิตเกิดวิปลาส เหม่อลอย ไม่มีสติควบคุมจิตของตนเองได้เลย ที่เรียกว่ากรรมฐานแตกเป็นบ้าไปก็เป็นในลักษณะนี้ก็เพราะทำสมาธิไม่มีปัญญาเป็นองค์ประกอบรอบรู้เอาไว้ ถ้าทำสมาธิมีความจริงจังมากเท่าไรก็จะเพิ่มวิปลาสมากขึ้นเท่านั้น

สติปัญญาไม่มี อากาการของวิปัสสนูปกิเลสก็เริ่มปรากฏตัวขึ้นที่ใจ ดังจะได้อธิบายเรื่องของวิปัสสนูปกิเลสที่เกิดขึ้นจากมิจฉาสมาธิ ที่มีความสงบอย่างผิดๆ ให้ผู้ทำสมาธิรับรู้

เอาไว้ เพื่อจะได้ข้อคิดสังเกตดูตัวเองว่า เมื่อทำสมาธิไปแล้วมีผลเกิดขึ้นเป็นอย่างไร ถ้าผิดไปก็จะได้แก้ไขให้หันต่อเหตุการณ์

๑. โอบาส เมื่อจิตมีความสงบเป็นสมาธิแล้ว จะเกิดความสว่างในทางใจ ความสว่างนี้จะมีลักษณะที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับนิสัยของแต่ละคนไม่เหมือนกัน เมื่อความสว่างนี้เกิดขึ้นกับตัวเองเมื่อไร ให้รีบไปหาครูอาจารย์ช่วยแนะวิธีแก้ไข ครูอาจารย์นั้นต้องมีความรอบรู้ในวิธีทำสมาธิเป็นอย่างดี จึงจะช่วยแก้ไขให้ได้ ถ้าครูอาจารย์ไม่มีความรู้ในทางนี้ ก็จะส่งเสริมตอกย้ำให้ทำในวิธีนี้ต่อไป ผลที่ผิดๆ ก็ตกอยู่กับผู้ทำสมาธิเอง

๒. ปีติ ผู้ทำสมาธิจะมีความเอิบอิมใจเป็นอย่างมาก มีความเบิกบานใจอยู่ตลอดเวลา จะยืนเดินนั่งนอนอยู่ในอิริยาบถไหน ใจจะมีความเอิบอิมอยู่ตลอดทั้งวันทั้งคืน ในช่วงนั้นมีแต่เฝ้าดูจิตที่มีความเอิบอิมอยู่เป็นนิจ ความคิดทางสติปัญญาจะพิจารณาในเรื่อง อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ก็หมดสภาพไป ใจมีแต่ความเพลิดเพลिनอยู่กับปีตินั้นๆ

๓. ปัสสัทธิ ความสงบใจที่เป็นผลจากการทำสมาธิ จะมีความสงบเป็นอย่างมาก จะมีความแน่วแน่มั่นคงอย่างแนบแน่นที่เดียว ใจไม่คิดวอกแวกแผ่ส่ายไปตามอารมณ์

แต่อย่างใด จะเป็นอารมณ์แห่งความรักหรืออารมณ์แห่งความซึ้งเนื่องจากสาเหตุอันใดก็ตามไม่มีความอยากคิดในเรื่องอะไรทั้งนั้น จะยืนเดินนั่งนอนอยู่ในที่ไหนมีแต่ความสงบใจอยู่ตลอดเวลา นี่ก็เป็นโมหสมาธิหลงอยู่ในความสุขจนลืมตัว ไม่อยากคิดพิจารณาให้เป็นไปในการเจริญทางสติปัญญาแต่อย่างใด เพราะกลัวว่าใจจะเกิดความฟุ้งซ่าน มีแต่ใช้สติระลึก รู้อยู่ในอารมณ์แห่งความสงบนั้นๆ จึงเป็นสมาธิที่โง่เขลาหาความฉลาดไม่ได้เลย

๔. สุขะ เมื่อจิตมีความสงบดีแล้วย่อมเกิดความสุขภายในใจเป็นอย่างมาก จะยืน เดิน นั่ง นอน อยู่ในที่ไหนใจจะมีแต่ความสุขอยู่ตลอดเวลา ถือว่าใจมีความสุขแล้วอยากให้ความสุขนี้้อยู่เป็นคู่ของใจตลอดไปไม่อยากให้เสื่อมคลาย นี้เองผู้ปฏิบัติในยุคนี้จึงมีความต้องการภาวนาหาความสุขใจเพียงเท่านั้น ที่สอนกันว่าทำสมาธิเพื่อให้เกิดความสุขภายในใจ ถ้าปัญญาไม่มีก็จะหลงความสุขได้

๕. ญาณะ เมื่อจิตมีความสงบเป็นสมาธิได้แล้วย่อมมีความรู้เกิดขึ้น ความรู้ที่เกิดขึ้นนี้เองจะทำให้เกิดความหลงผิดไปได้ง่าย จะตีความหมายไปว่าปัญญาญาณได้เกิดขึ้นกับตัวเองแล้ว อยากรู้เรื่องอะไรอยากรู้ในธรรมหมวดไหนก็กำหนดถามลงไปที่ใจ ก็จะมีความรู้ตอบขึ้นมาในหมวดธรรม

นั้นๆ จะเข้าใจไปว่าคุณธรรมได้เกิดขึ้นกับตัวเองแล้ว อยากรู้ว่าเราอยู่ในคุณธรรมระดับไหน ก็จะมีความรู้บอกขึ้นมาว่าเป็นคุณธรรมของพระอริยโสดาบันบ้าง เป็นคุณธรรมของพระสกิทาคามีบ้าง เป็นคุณธรรมของพระอนาคามีบ้าง เป็นคุณธรรมของพระอรหันต์บ้าง จึงได้เกิดความเชื่อมั่นในความรู้ที่เกิดขึ้นว่าเป็นของจริงที่ฝังใจอย่างสนิททีเดียว ใครจะมาว่ามีความสำคัญผิด ก็จะยืนยันว่าเรามีญาณรู้ที่ถูกต้องและมีความเชื่อมั่นว่าตัวเองได้บรรลุธรรมเป็นพระอริยเจ้าจริง ถ้าเป็นในลักษณะนี้จึงยากที่จะแก้ไข

๖. อธิโมกข์ น้อมใจเชื่อว่าเป็นของจริงอย่างฝังใจทีเดียว เข้าใจว่าเรามีดวงตาเห็นธรรม ก็เพราะมีญาณรู้ที่เกิดขึ้นจากสมาธิความสงบเป็นต้นเหตุนั่นเอง มีความเชื่อมั่นในความรู้ของตัวเองสูงมาก ให้ความสำคัญตัวเองว่า พุทโธ รู้ตื่นเบิกบานได้เกิดขึ้นกับตัวเองแล้ว ถ้ามีอภิญญาอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้นก็จะเกิดความเชื่อมั่นเพิ่ม ทิฏฐิमानะอวดตาจนลืมหิว ถ้าพระเป็นในลักษณะนี้ก็จะได้รับพยากรณ์จากลูกศิษย์ว่า อาจารย์ของเราได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ทันที

๗. ปัคคาหะ มีความเพียรที่เข้มแข็งเป็นอย่างมาก ความเพียรนั้นจะมุ่งทำสมาธิให้จิตมีความสงบเพียง

อย่างเดียว จะไปที่ไหนอยู่ในที่ใดจะปรารถนาความเพียร
ทำสมาธิอยู่เสมอ จะอยู่เฉพาะตัวหรือในสังคมใดจะอยู่ใน
ความสำรวมผิดปกติ จะอยู่แบบหนึ่งเฉยไม่อยากจะพูดคุยกับ
ใครๆ ผู้ที่ไม่เข้าใจก็คิดว่าเป็นผู้ปฏิบัติที่เคร่งครัดมาก หรือ
ลืมนาก็จะอยู่ในท่าเงียบขรึมซึมเซอเหม่อลอย ไม่ชอบอยู่ใน
สังคม อยากจะอยู่เป็นเอกเทศเฉพาะตัว ไม่มีความฉลาดรอบรู้
ในทางปัญญาแต่อย่างใด จึงเรียกว่า มิจฉวายามะ เป็นความ
ผิดไม่ถูกต้องชอบธรรมแต่อย่างใด

๘. อุปฏิฐาน มีสติระลึกรู้ในอารมณ์ภายในใจได้
ดีมาก แต่เป็นเพียงสติสมาธิเท่านั้น ส่วนสติปัญญาจะ
ไม่มีกับผู้เป็นในลักษณะนี้แต่อย่างใด ถ้าอารมณ์ของใจ
เปลี่ยนไปตามเหตุปัจจัยอย่างไร ก็จะมีสติระลึกรู้ไปตาม
อารมณ์ประเภทนั้นๆ ไม่ชอบพิจารณาในทางสติปัญญาแต่
อย่างใด ไม่สนใจพิจารณาในเรื่องที่เป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา
ถึงจะพูดธรรมะได้ก็พูดไปตามตำราที่ได้ศึกษามาเท่านั้น
จึงเรียกว่า มิจฉาสติ ระลึกรู้ในสิ่งใด จะไม่เป็นไปในความ
ถูกต้องชอบธรรมแต่อย่างใด

๙. อุเบกขา ความวางเฉยในทางใจได้ดีมาก ใจ
ไม่รับในอารมณ์ที่ชอบใจและไม่ชอบใจ อะไรที่มาสัมผัส
ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ อันเป็นสิ่งที่จะทำให้เกิดความรัก

ความซึ้งใจจะวางเฉยอยู่ตลอดเวลา เมื่อใจลงสู่อุเบกขาความวางเฉยที่มั่นคงแล้ว จะไม่ทำให้เกิดความรู้สึกในอารมณ์ ไม่มี ความเอาใจใส่ในสิ่งใดๆทั้งสิ้น **เมื่อเป็นอย่างนี้จะทำได้ ง่าย แต่ก็จะเป็นมิจฉาสมาธิ** ความตั้งใจมั่นผิดต่อไป จึงยากที่จะแก้ไขหรือแก้ไขไม่ได้เลย

๑๐. **นิกันติ** มีความยินดีพอใจในสิ่งที่เกิดขึ้นทั้งหมด ยอมรับผลที่เกิดขึ้นว่าเป็นของจริง มีความเชื่อว่าเป็นแนวทางที่จะทำให้ถึงซึ่งมรรคผลนิพพานได้แน่นอน ใครจะมาว่าภาวนาผิดอย่างไรก็มีความมั่นใจในตัวเองว่าภาวนาถูกต้องไป และยังไปตำหนิผู้อื่นว่าภาวนาไม่เก่งเหมือนเรา ถึงครูอาจารย์องค์ที่มีความฉลาดรอบรู้เข้ามาช่วยเหลือก็สายไปเสียแล้ว ชีวิตได้ทุ่มเทในการทำสมาธิอย่างจริงจัง ก็มาพังเพราะวิปัสสนูปกิเลสที่เกิดขึ้นนี้เอง

ผู้ทำสมาธิถ้าไม่กำจัดตัวมิจฉาธิภูมิจึงความเห็นผิดให้หมดออกจากใจได้ เมื่อทำสมาธิเพิ่มเข้าไป กำลังใจที่เกิดจากการทำสมาธิ ก็จะไปบวกกันกับมิจฉาธิภูมิจึงเดิมที่มีอยู่ ก็จะทำให้เกิดเป็นมิจฉาธิภูมิจึง ความตั้งใจมั่นผิด แล้วกลายเป็นวิปัสสนูปกิเลส ดังที่ได้อธิบายมาแล้ว

ไม่มีปณิธานหรือวิธีทำสมาธิที่ถูกต้องของตัวเอง
จึงทำให้จิตเกิดวิปลาสหม่นมัว
ไม่มีสติควบคุมจิตของตัวเองได้เลย
ที่เรียกว่ากรรมฐานแตก

พทวโธ

ประวัติของพวกดาบสฤๅษี

ผู้ปฏิบัติควรได้ศึกษาประวัติของพวกดาบสฤๅษีเอาไว้
ในยุคก่อนพระพุทธศาสนายังไม่ได้อุบัติเกิดขึ้นในโลก ก็มี
พวกดาบสฤๅษีทำสมาธิความสงบกันอยู่แล้ว แต่ก็ไม่มีปัญหา
เกิดเป็นวิปัสสนูปกิเลสแต่อย่างใด เพราะท่านเหล่านั้น
ทำสมาธิไปเพื่อความสงบเท่านั้น

ไม่รู้จักในเรื่องของกิเลสตัณหา

ไม่อยากรู้ในสิ่งนั้นสิ่งนี้

ไม่อยากให้มีปัญญาเกิดขึ้น

ไม่อยากรู้เห็นในนรกสวรรค์

ไม่อยากให้อใจมีความบริสุทธิ์

ไม่อยากบรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์

และยังไม่เข้าใจในมรรคผลนิพพาน เพราะในยุคนั้น
พระพุทธศาสนายังไม่มี การทำสมาธิก็เพื่อความสงบสุขทางใจ
เท่านั้น ยังไม่รู้จักรูปฌาน อรูปฌานเป็นอย่างไร อภิญญาห้า
สมาบัติแปด เป็นอย่างไรก็ยังไม่รู้ ผลของการปฏิบัติเป็นใน
ลักษณะนี้ยังไม่เป็นสัมมาทิฐิความเห็นชอบ และยังไม่

เป็นมิจฉาทิฏฐิความเห็นผิดแต่อย่างใด เพียงทำให้หยุด
นิ่งอยู่ในความละเอียดเท่านั้น

ในยุคนี้สมัยนี้พยายามทำสมาธิให้เหมือนกันกับ
พวกดาบสฤๅษี แต่ก็ทำได้ยากมากเพราะมีความอยากมาก
เกินไป และได้ศึกษาประวัติของพระพุทธเจ้าในวิถีละกิเลส
 ตัณหา ละความโลภ ละความโกรธ ละความหลง ละราคะ
 ความกำหนัด อยากรู้แจ้งเห็นจริงในสังขารม ยอยากให้
 ปัญญาเกิดขึ้น อยากให้จิตมีความบริสุทธิ์หลุดพ้นเข้าสู่
 พระนิพพาน ตัณหาคือความอยากอย่างนี้เองจึงถูกกิเลส
 สังขารหลอกใจจึงทำสมาธิความสงบได้ยาก

ตัณหาคือความอยากนี้เองจึงเป็นแม่ทัพใหญ่ เอาสมมติ
 ทั้งหลายมาหลอกใจจนเกิดความลุ่มหลงเบี่ยงเบนประเด็นให้
 ใจเกิดความเข้าใจผิด เห็นผิด หลงผิด กลายเป็นมิจฉาปฏิบัติ
 ไปโดยไม่รู้ตัว คำสอนของพระพุทธเจ้ามีความสมบูรณ์อยู่แล้ว
 เมื่อการศึกษาไม่ดี จึงตีความหมายในคำสอนของพระพุทธเจ้า
 ให้คลาดเคลื่อนไปจากหลักความเป็นจริง แนวทางที่เป็นมิจฉา
 สมาธิ ความเห็นผิด ก็ยังตีความไปว่าเป็นสัมมาสมาธิ ความ
 เห็นถูกต้องชอบธรรมไป ถ้าเข้าใจในวิธีการทำสมาธิของ
 พระพุทธเจ้าดีแล้ว การทำสมาธิมิใช่เป็นเรื่องยุ่งยากอะไร
 เพราะพระพุทธเจ้าได้ทรงแยกในอุบายทำสมาธิให้ถูกกับ

จริตนิสัยของแต่ละบุคคลไว้แล้ว ถ้าไม่เข้าใจในตัวเองว่า
เรามีนิสัยอะไรแล้ว ก็ยากที่จะทำสมาธิให้เป็นสัมมาสมาธิ
ที่มีความตั้งมั่นอย่างชอบธรรมได้

วิธีการทำสมาธิของพระพุทธเจ้า นั้น พระองค์ให้ฝึก
ในวิธีทำสมาธิตั้งใจมั่น เพราะสมาธิตั้งใจมั่นเป็นองค์
ประกอบใช้กับปัญญาโดยเฉพาะ สมาธิความสงบจะประกอบ
ใช้กับปัญญาไม่ได้เลย เพราะจิตมีความสงบและละเอียดมาก
ถ้าทำสมาธิจิตมีความสงบแล้วก็ปล่อยให้จิตอยู่ในความสงบ
นั้นต่อไปจนอิมัตถ์ จนกว่าจิตจะถอดออกจากสมาธิความสงบ
ขึ้นมาเอง ในขณะที่จิตถอนออกจากความสงบนั้นให้มีสติ
กำหนดในจิตเอาไว้ อย่าปล่อยให้จิตถอนออกหมดทีเดียว
ให้กำหนดอยู่ในอุปจารสมาธิ ขณิกสมาธิ ที่พวกเราเรียก
ว่าสมาธิความตั้งใจมั่น จากนั้นก็น้อมจิตไปเจริญทางปัญญา

ที่เรียกว่ายกจิตขึ้นสู่ในการเจริญในวิปัสสนาก็เป็น
ในลักษณะนี้ มิใช่ว่าจิตมีความสงบแล้วจะยกจิตขึ้นสู่การ
เจริญวิปัสสนาแต่อย่างใด ผู้สอนและผู้ปฏิบัติต้องเข้าใจใน
วิธีทำสมาธิ เพื่อนำไปประกอบกับปัญญาให้ถูกต้อง วิธีนี้เป็น
อุบายในการสอนของพระพุทธเจ้าโดยตรง ไม่เหมือนวิธี
ทำสมาธิของพวกดาบสฤๅษีทำกันแต่อย่างใด เพราะพวกดาบส
ฤๅษีเขาทำสมาธิมุ่งแต่ความสงบเพียงอย่างเดียว เมื่อจิตถอน

ออกจากสมาธิมาก็ถอนออกหมด เขาไม่รู้ในวิธีการน้อมเอากำลังใจที่เกิดขึ้นจากสมาธิไปประกอบปัญญา เพราะเขาไม่รู้ในวิธีการเจริญในวิปัสสนาแต่อย่างใด

วิธีทำสมาธิอย่างนี้พระพุทธเจ้าทรงเคยทำมาก่อน เมื่อครั้งไปฝึกทำสมาธิกับพวกดาบสทั้งสองมาแล้ว จึงไม่มีผลดีที่จะเอาไปประกอบปัญญาแก้ปัญหอะไรได้เลย **พระพุทธเจ้าทรงตำหนิว่าวิธีทำสมาธิอย่างนี้ไม่ถูกต้อง แต่ทำไมพวกเราจึงเอาวิธีทำสมาธิที่ไม่ถูกต้องนี้มาสอนและปฏิบัติกันอยู่ทำไมไม่เรียนรู้ในวิธีการทำสมาธิที่ถูกต้องมาสอนและปฏิบัติกันเล่า** ถ้าไม่เข้าใจในวิธีทำสมาธิที่เป็นองค์ประกอบในการเจริญวิปัสสนาได้ การปฏิบัติก็จะเป็นไปในมรรคผลนิพพานแต่อย่างใด การภาวนาปฏิบัติต้องเข้าใจในวิธีสองอย่าง

๑. สติสมาธิ

๒. สติปัญญา

ทั้งสองอุบายนี้ต้องศึกษาให้เข้าใจ แล้วนำเอาอุบายทั้งสองนี้มาประกอบกัน หนุนซึ่งกันและกัน ที่เรียกว่าสมาธิเป็นอุบายเสริมปัญญา และปัญญาเป็นอุบายเสริมสมาธิ ทั้งสองวิธีนี้เสริมกันอย่างไรจึงจะเป็นไปในมรรคผลนิพพานได้ ถ้ายังไม่เข้าใจข้าพเจ้าพร้อมที่จะให้ข้อมูลและเหตุผลได้

ศึกษาประวัติของพระพุทธเจ้า ให้เข้าใจ

ก่อนจะได้อธิบายในลัทธิมาทิกัญญู ความเห็นชอบ ให้ท่าน
ได้รู้และเข้าใจในเหตุผลที่ชัดเจน จะต้องเรียบเรียงประวัติของ
พระพุทธเจ้าให้รู้กันไว้บ้าง เพื่อจะได้รู้ว่าพระพุทธเจ้าทรงเริ่มต้น
ในการปฏิบัติอย่างไร วิธีการอย่างไรที่พระพุทธเจ้าทรง
ปฏิบัติผิด วิธีการอย่างไรที่พระพุทธเจ้าทรงปฏิบัติถูก เราจะได้
เลือกเอาอุบายวิธีที่พระพุทธเจ้าทรงปฏิบัติถูกมาเป็นแบบอย่าง
ให้เป็นไปในวิธีปฏิบัติของพระพุทธเจ้าโดยตรงต่อไป ประวัติ
ของพระพุทธเจ้าจะแบ่งออกเป็นหมวดใหญ่ๆ ๖ ชั้นตอน
ดังจะได้เรียบเรียงตามลำดับดังนี้

๑. ตอนที่พระองค์ออกผนวชใหม่ๆ ได้ทรงศึกษาและ
ปฏิบัติอยู่กับดาบสทั้งสองชื่อว่า อุทกดาบส และ อาฬารดาบส

๒. ตอนที่พระองค์ทรงดำหนิว่า วิธีการปฏิบัติอย่างนี้
มิใช่เป็นวิธีที่จะเป็นไปในทางตรัสรู้ในทางมรรคผลนิพพาน

๓. ตอนที่พระองค์ทรงค้นพบแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง ด้วยปัญญาพระองค์เอง ไม่มีใครเป็นครูเป็นอาจารย์

๔. ตอนที่พระพุทธเจ้าทรงมีพระปัญญาตรัสรู้อรุณัจฉา มีความรู้แจ้งเห็นจริงด้วยพระองค์เองที่เรียกว่า พุทธโธ

๕. ตอนที่พระองค์ทรงดำรินึกถึงคุณในครูทั้งสอง ซึ่งได้มรรณภาพก่อนวันตรัสรู้เพียง ๗ วัน

๖. ตอนที่พระพุทธเจ้าทรงประกาศเผยแผ่พระสัจธรรม แก่พุทธบริษัททั้งหลาย มีผู้ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรุณัจฉาเป็นจำนวนมาก

ทั้ง ๖ ขั้นตอนนี้ต้องศึกษาให้เข้าใจ ไม่เช่นนั้นจะปฏิบัติไม่ถูก จะเกิดความสับสนจับต้นชนปลาย จะไม่เป็นไปในมรรคผลนิพพานแต่อย่างใด

ในช่วงที่พระพุทธเจ้าประกาศพระพุทธรศาสนา นั้น พระองค์ทรงมีพระปัญญาหยั่งรู้ในวิธีการอบรมสั่งสอนแก่พุทธบริษัทได้เป็นอย่างดี เป็นวิธีที่ตรงในการบรรลุธรรม เป็นพระอรุณัจฉาได้ง่ายที่สุด จะไม่ทำให้เกิดความลังเลสงสัยในการปฏิบัติแต่อย่างใด เพราะแนวทางที่ผิด พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้แล้ว ในครั้งที่พระองค์ทรงปฏิบัติมาผิด กับพวกดาบสมาก่อน จึงทำให้เสียเวลาในการตรัสรู้ อุบายวิธี

ที่ผิดๆอย่างนี้พระองค์ทรงทราบแล้วว่าไม่เป็นไปในมรรค
ผลนิพพานแต่อย่างใด

อุบายวิธีปฏิบัติให้พุทธบริษัทได้บรรลุธรรมเป็น
พระอริยเจ้าได้ง่ายและรวดเร็ว นั่น พระองค์ทรงทราบวิธีที่
รวบรัดตรงต่อมรรคผลนิพพานได้เป็นอย่างดี มีเส้นทาง
เดียวเท่านั้นที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติถึงซึ่งความสิ้นทุกข์ได้

นั่นคือมรรคมืองค์ ๘ มีสัมมาทิฐิ ความเห็นชอบ
สัมมาสังกัปปो การดำริพิจารณาให้ถูกต้องชอบธรรม นี่เป็น
หลักของปัญญา ปัญญาความเห็นชอบ ปัญญาการดำริ
พิจารณาชอบ ทั้งสองนี้เป็นหลักใหญ่ในการปฏิบัติธรรม
ถ้าตั้งหลักปัญญาความเห็นชอบนี้ไม่ได้ การปฏิบัติธรรมจะ
ล้มเหลวเป็นมิจฉาปฏิบัติไปโดยไม่รู้ตัว

ความเห็นชอบการดำริชอบ เป็นหลักการใช้ปัญญา
พิจารณาให้รู้เห็นตามความเป็นจริง เป็นหลักเดิมที่พระพุทธเจ้า
ได้ตรัสเอาไว้ ทรงนำไปสอนแก่พุทธบริษัททั้งหลาย มีผู้
ได้บรรลุธรรมเป็นพระอริยเจ้าเป็นจำนวนมาก พวกเราควร
ได้ศึกษาในหลักปัญญาความเห็นชอบนี้ให้เข้าใจ เพื่อเป็น
เยี่ยงอย่าง เป็นแนวทางการปฏิบัติให้ถูกต้องตามคำสอนเดิม
ที่พระพุทธเจ้าทรงสอนแก่พุทธบริษัทในสมัยครั้งพุทธกาล
มาแล้ว การปฏิบัติก็จะไปในความถูกต้องชอบธรรม

ตั้งที่ข้าพเจ้าได้จัดหัวข้อตามประวัติของพระพุทธเจ้า
เอาไว้ เพื่อให้พวกเราได้ศึกษาและปฏิบัติตาม เมื่อพระองค์
ประทับในพระราชวัง พระองค์ได้เสด็จทอดพระเนตร คนแก่
คนเจ็บป่วย คนตาย และนักบวช พระองค์ทอดพระเนตร
แล้วได้นำมาพิจารณาด้วยพระปัญญาอย่างไร พระองค์ทรง
ตัดสินพระทัยออกผนวชในวันต่อมา พระองค์ทรงน้อมเอา
คนแก่ คนเจ็บป่วย คนตายเหล่านั้น เข้ามาหาพระองค์
แล้วทรงใช้พระปัญญาพิจารณาไปว่าการแก่เจ็บตายนี้เป็น
ผลเนื่องจากการเกิดเป็นต้นเหตุ ถ้าดับเหตุในการเกิดได้
แล้ว ความแก่เจ็บตายก็จะมี พระองค์จึงทรงคิดหาวิธีที่
จะดับความเกิดนี้ให้ได้ แต่ก็คิดหาวิธีการดับความเกิดนี้
ยังไม่ทรงทราบว่า จะดับด้วยวิธีใด พระองค์ทรงนึกถึงนักบวช
มาเป็นอุบายในการตัดสินพระทัยว่า ถ้าได้ออกผนวช
คงจะคิดหาวิธีในการดับความเกิดนี้ได้ เมื่อพระองค์ทรงคิด
ได้แบบนี้จึงได้ตัดสินพระทัยออกผนวชทันที

เมื่อออกผนวชแล้วจึงได้ทรงศึกษาและปฏิบัติอยู่กับครู
ทั้งสองนั้น การไปอยู่กับครูทั้งสองนั้นได้อธิบายมาแล้ว จะขอ
ย้ำเพิ่มเติมให้เราได้รู้ได้เข้าใจให้ชัดเจนมากขึ้น ที่พวกเราได้รับ
คำสั่งสอนจากครูอาจารย์อยู่เสมอว่า เมื่อจิตมีความสงบเป็น
สมาธิแล้วปัญญาจะเกิดขึ้นนั้น ไม่จริง เมื่อครั้งพระพุทธเจ้า

ของเราทรงฝึกทำสมาธิกับพวกดาบสทั้งสองมาก่อน จิตมีความสงบเป็นสมาธิยิ่งกว่าพวกเราหลายร้อยเท่า ทำไมพระปัญญาของพระองค์จึงไม่เกิดขึ้นเล่า

แม้แต่ดาบสทั้งสองก็ทำสมาธิจิตมีความสงบอย่างละเอียด มีความสุขขุมลุ่มลึกอย่างเต็มที่ ทำไมพระปัญญาจึงไม่เกิดแก่ดาบสทั้งสอง ทำไมพวกเราจึงมีความเห็นที่แตกต่างกันกับในสมัยครั้งนั้น

ในสมัยครั้งพุทธกาล ไม่เคยมีประวัติของพระอริยเจ้าองค์ใดมีปัญญาเกิดขึ้นจากสมาธิความสงบนี้เลย แม้พระพุทธเจ้าก็ไม่เคยทรงสอนใครว่าปัญญาเกิดจากสมาธิความสงบแต่อย่างใด หากมีจริง คือพระอริยเจ้าองค์ใด ให้หาพยานบุคคลมายืนยันเป็นหลักฐานได้ไหม ข้าพเจ้าก็อยากได้อยู่เหมือนกันว่า พระอริยเจ้าองค์ใดมีปัญญาเกิดขึ้นจากสมาธิความสงบนี้

ตำราก็เพียงอธิบายว่า สมาธิความตั้งใจมั่นเท่านั้น เป็นอุบายเสริมปัญญาและเป็นคู่ทำงานร่วมกับปัญญามีชื่อว่าทำสมาธิความสงบแล้วจะเกิดปัญญาตามที่เข้าใจกัน การมีความเห็นอย่างนี้ไม่ยากโทษ ในหมู่ผู้ปฏิบัติทั้งหลายอยากเตือนผู้ที่นำวิธีผิดๆอย่างนี้มาสอนกัน การศึกษาวิธีทำสมาธิขั้นตอนเป็นอย่างไร ผู้จะสอนคนอื่นต่อไปควรศึกษา

ในวิธีทำสมาธิให้ดี มิใช่จะสอนกันแบบสุ่มเดาที่ขาดจากเหตุผล จะทำให้หลายคนเกิดความเข้าใจผิด เกิดความเห็นผิดต่อกันไปมากมาย

พระพุทธเจ้าทรงเคยทำสมาธิความสงบนี้มาก่อนแล้ว ทั้งที่พระองค์ทรงมีนิสัยในทางปัญญาอย่างสมบูรณ์เต็มที่อยู่แล้ว ทำไมพระปัญญาของพระองค์จึงไม่เกิดจากสมาธิความสงบนี้เล่า พระองค์จึงทรงดำริว่า วิธีทำสมาธิความสงบเพียงอย่างเดี๋ยวนี้ ไม่เป็นไปในความบริสุทธิ์หลุดพ้น ไม่เป็นไปในแนวทางที่จะได้ตรัสรู้ธรรมเป็นพระพุทธเจ้าแต่อย่างใด ทำให้เสียเวลาเปล่า อย่างดีก็เป็นเพียงให้จิตมีความสุขในช่วงขณะหนึ่งเท่านั้น ก็เลสัดทนทาน้อยใหญ่ก็ยังมีอยู่ที่ใจตามเดิม ไม่ได้หมดไปในวิธีทำสมาธิความสงบแต่อย่างใด ทำไมผู้สอนจึงไม่ได้ศึกษาในจุดนี้ดูบ้าง วิธีทำสมาธิความตั้งใจมั่นที่มีความสำคัญที่จะไปเสริมปัญญาทำไมจึงไม่นำมาสอนกัน ในตำราได้อธิบายไว้มากมายแต่ไม่นำมาสอนกัน

วิธีทำสมาธิความสงบเพียงอย่างเดียวนั้น
ไม่เพียงพอในความบริสุทธิ์หลุดพ้น
ไม่เพียงพอในแนวทางที่จะได้ตรัสรู้ธรรม
เมื่อพระพุทธเจ้าแต่ละองค์ได้

หนังสือธรรมะ ปุณฺณโก

ทรงค้นพบแนวทางตรัสรู้ ด้วยพระองค์เอง

ในช่วงต่อไปนี้มีความสำคัญมาก เราจะได้รู้การปฏิบัติที่ทำให้พระปัญญาเกิดขึ้นแก่พระองค์ จงอ่านให้ละเอียด อ่านทุกประโยค ตีความหมายให้เป็นไปในเหตุผล ให้เทียบกันกับคำว่าปัญญาเกิดขึ้นจากความสงบของสมาธิ ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร เหตุผลใดควรเชื่อถือได้และเชื่อถือไม่ได้ เราจะได้รู้ได้เข้าใจในช่วงต่อไปนี้ ความเข้าใจผิดของเราและความสงสัยของเราก็จะได้หมดไปเสียที ว่าปัญญาได้เกิดขึ้นด้วยวิธีการปฏิบัติอย่างไร เราจะไม่เกิดความสับสนเข้าใจผิดหลงผิดต่อไป

ในช่วงที่พระองค์ทรงรับข่าวมรณูปายาสจากนางสุชาดา เมื่อพระองค์ฉันเสร็จแล้วมีการเสด็จทอดทองคำ ในช่วงนี้เอง จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่พระองค์ทรงใช้ความคิดในทางปัญญาเป็นครั้งแรก **พระองค์ผนวชมา ๕ ปีกว่า มีแต่ทำสมาธิอยู่ในความสงบมาตลอด ยังไม่ทรงทราบอุปายในการฝึกปัญญาให้เกิดขึ้นแต่อย่างใด เพราะยังไม่มีเหตุที่จะทรงคิดพิจารณา**

อะไรได้ แต่ละวันเดือนปีมีแต่ฝึกทำสติสมาธิอยู่ตลอดเวลา จนจิตลงสู่อุเบกขาวางเฉยไม่อยากจะคิดในเรื่องอะไร ทำใจให้อยู่ในอารมณ์ในปัจจุบันมาตลอด ไม่ทรงใช้พระปัญญาพิจารณาในหลักความจริงแต่อย่างใด

ในช่วงที่พระองค์ทรงอธิษฐานลอยเถาของคำว่า ถ้าข้าพเจ้าจะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าในชาตินี้ ขอให้เถาของคำลอยทวนกระแสน้ำขึ้นไป ในขณะที่นั้นเถาของคำก็ได้ลอยทวนกระแสน้ำขึ้นไป เมื่อพระองค์ทอดพระเนตรอย่างนั้นก็มีความมั่นพระทัยว่า เราจะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าแน่นอน ในขณะที่นั้นพระองค์จึงทรงดำริว่าเถาของคำไม่มีจิตวิญญาณอะไร ทำไมจึงมีกำลังทวนกระแสน้ำขึ้นไปได้ พระองค์จึงได้ โอปนยิโก ทรงโน้มเอาเถาของคำเข้ามาหาพระทัยของพระองค์ แล้วทรงคิดพิจารณาไปว่า ถ้าเถาของคำลอยไปตามกระแสน้ำ เถาของคำก็จะไหลวนเวียนไปมาอยู่ในมหาสมุทรไม่มีที่สิ้นสุดได้เลย นี่ฉันใด เมื่อปล่อยใจลอยไปตามสมมุติโลกอยู่ตราบใด ใจก็จะได้มาเวียนเกิดเป็นภพชาติต่อไปไม่มีที่สิ้นสุด ฉะนั้น เกิดขึ้นมาแล้วก็มาแก่เจ็บตายต่อไป

ในช่วงนี้เองพระองค์จึงทรงทวนระลึกได้ เมื่อครั้งพระองค์ยังไม่ได้ผนวช ได้ทอดพระเนตรคนแก่คนเจ็บ

คนตายมาแล้ว จนจิตเกิดความรู้สึกสงสัยว่าวิธีที่จะต้องแก้ไข เพราะการแก้เจ็บตายมาจากการเกิด

การเกิดก็เพราะปล่อยใจไปตามกระแสของความอยากคือตัณหา ถ้าจะตัดความเกิดได้ก็ต้องฝึกใจทวนกระแสของตัณหาคือความอยาก ถาดทองคำไม่มีจิตวิญญาณยังทวนกระแสของน้ำขึ้นไปได้ ทำไมใจจึงจะทวนกระแสของกิเลสตัณหาไม่ได้เล่า การทวนกระแสของตัณหาคือความอยาก ก็ต้องฝึกฝืนใจตัวเองไม่ให้ไปอยากฝืนใจไม่ให้มีความรักความชอบใจในสิ่งใดๆในโลกอีกต่อไป ถ้าปล่อยใจไปติดยึดผูกพันยินดีพอใจอยู่กับโลกเมื่อไร ใจก็จะพาเกิดในโลกนี้ต่อไปแล้วตายทับถมอยู่ในแผ่นดินนี้ไม่มีที่สิ้นสุดลงได้

เมื่อท่านได้อ่านคำว่า ปัญญาเกิด ดังที่ข้าพเจ้าได้อธิบายมาแล้วนี้ พอจะเรียบเรียงในเหตุผลได้ว่า **ปัญญาเกิดจากการคิด** ดังพระองค์ทรงคิดเปรียบเทียบเอาถาดทองคำที่ลอยทวนกระแส น้ำ ทรงโน้มเข้ามาหาพระทัยดังที่ได้อธิบายมาแล้ว พระองค์ไม่ได้ทรงประทับนั่งทำสมาธิความสงบแต่อย่างใด ก็ารู้ได้อย่างชัดเจนว่า ปัญญาไม่ได้เกิดจากสมาธิความสงบแต่อย่างใด

ถ้าหากท่านยังไม่เข้าใจหรือมีความสงสัยอยู่ให้ท่านมาถามข้าพเจ้าโดยตรง เพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดเจนมากขึ้น คำว่าปัญญาเกิด มีคนตีความหมายที่แตกต่างกันไป คนหนึ่งตีความว่าปัญญาเกิดเป็นอย่างไร คนนี้ตีความหมายว่าปัญญาเกิดเป็นอย่างไรนั้น มีความเข้าใจไม่ตรงกัน ความเห็นที่ตรงกันมากที่สุดคือ **ทำสมาธิให้จิตมีความสงบแล้วปัญญาจะเกิดขึ้นเอง** ความเห็นอย่างนี้จะไม่มีในสมัยครั้งพุทธกาลแต่อย่างใด พระพุทธเจ้าก็ไม่ทรงมีพระปัญญาเกิดในลักษณะนี้ แม้พระอริยเจ้าทั้งหลายในสมัยครั้งพุทธกาลก็ไม่มีประวัติว่ามีปัญญาได้เกิดจากจิตมีความสงบในสมาธินี้เช่นกัน

ขอผู้ปฏิบัติทั้งหลายจงอ่านประวัติของพระอริยเจ้าให้เข้าใจ แล้วท่านจะเข้าใจได้ดี ประวัติของพระอริยเจ้านี้มีอยู่ในพระสูตรนี้ทั้งหมด จะเป็นพระ สามเณร ภิกษุณี และ ฆราวาส ก่อนท่านเหล่านั้นจะได้บรรลุนิพพานเป็นพระอริยเจ้า ท่านเหล่านั้นเริ่มต้นการปฏิบัติจากปัญญาความเห็นชอบก่อน มิใช่หรือ

ในมรรค ๘ พระพุทธเจ้าได้เรียบเรียงในขั้นตอนไว้แล้วเป็นอย่างดี ในตำราที่อธิบายว่า ลิกขาสาม เรียกว่า ศิลสมาธิ ปัญญา นั้น เป็นเพียงจัดให้การศึกษาค้นคว้าให้คล่องจองกันเท่านั้น ถ้าจะเอามาปฏิบัติต้องให้เป็นไปตามหลักเดิมที่

พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้แล้ว นั่นคือหลักของปัญญาต้องมาก่อน ถ้าจะจัดให้เป็นหมวดหมู่เรียงตามลำดับของมรรค ๘ แล้ว จะออกมาเป็น ปัญญา ศีล สมาธิ นี่คือหลักเดิมที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสเอาไว้ ถ้าไม่ปฏิบัติตามแนวทางของพระพุทธเจ้า ก็จะไม่เข้าสู่กระแสธรรมเป็นพระอรหันต์ได้เลย เพราะศีล สมาธิ เป็นหลักปริยัติ จำเป็นต้องใช้ปัญญามาศึกษาในหมวดศีล มีปัญญามาศึกษาในหมวดของสมาธิ ให้เข้าใจ และก็มีปัญญาในการรักษาศีล มีปัญญารอบรู้ในวิธีการทำสมาธิ

นี่เป็นเพียงลำดับการปฏิบัติของพระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ในสมัยครั้งพุทธกาลให้รับรู้เอาไว้เท่านั้น ถ้าผู้ใดได้ศึกษาประวัติของพระพุทธเจ้าและพระอรหันต์มาดีมีเหตุผลจะมีความเข้าใจในเหตุผลนี้ จะยอมรับความจริงนี้ได้

เมื่อพระองค์ทรงได้อุบายจากธาตุทองคำลอยทวน กระแสน้ำนี้เอง จึงทำให้พระองค์ทรงโน้มเข้ามาสู่พระทัย ทรงคิดพิจารณาด้วยพระปัญญาในสังขารมิตได้ มีความเข้าใจในหลักความเป็นจริงทั้งหมด กระแสของกิเลสตัณหาพาให้ใจลอยไปตามกระแสโลกได้ พระองค์ทรงมีพระสติปัญญาฝึกพระทัยให้ทวนกระแสโลกได้เช่นกัน

พระองค์ทรงมีพระปัญญาทรงทราบได้ว่า พระทัยมีความยินดีผูกพันห่วงใยในสิ่งใด ก็ทรงกลับมาเกิดตายอยู่ในที่แห่งนั้น พระองค์ทรงมีพระปัญญาเห็นในเหตุคือต้นหาความอยาก ว่าเป็นเหตุเป็นปัจจัยทำให้ได้มาเกิดได้ พระองค์ก็ทรงใช้พระปัญญาพิจารณาผลที่เป็นทุกข์โทษ ภัย ให้พระทัยได้รับรู้ในเหตุคือความอยากนี้ได้อย่างชัดเจน นี่เองจึงเรียกว่า สัมมาทิฐิ ความเห็นชอบเป็นสัมมาสังกับโป ความดำริพิจารณาด้วยปัญญาที่ถูกต้องชอบธรรม

คำว่า รู้ ตื่น เบิกบาน ตามคำบาลีว่า พุทฺโธ จึงทรงเริ่มเกิดขึ้นแล้วแก่พระองค์ ถึงจะไม่มีคุณสมบัติอย่างเต็มที่ ก็ถือได้ว่าพระองค์ทรงมีพระปัญญารู้เห็นในทุกข์และเหตุให้เกิดทุกข์ได้แล้ว จึงนับได้ว่าพระองค์ทรงมีพระปัญญาค้นพบในหลักความเป็นจริงด้วยพระปัญญาของพระองค์เอง ไม่มีใครเป็นครูเป็นอาจารย์มาอบรมสั่งสอนวิธีการปฏิบัติที่จะให้ถึงซึ่งความสงบแห่งทุกข์

พระองค์ทรงมีพระปัญญาทรงทราบอย่างชัดเจนได้เอง ญาณทัสนะ มีพระญาณหยั่งรู้ในทุกข์และเหตุให้เกิดทุกข์โดยประการทั้งปวง พระองค์ทรงมั่นพระทัยในอุบายการปฏิบัติว่ามีความถูกต้อง เป็นแนวทางที่จะได้ตรัสรู้เป็น

พระพุทธเจ้าอย่างแน่นอน และมีพระญาณอย่างอื่นเกิดขึ้น เรียกว่า มัคคามัคคญาณ มีพระปัญญาญาณเกิดขึ้น มีพระปัญญารอบรู้ในสรรพสังขารทั้งหลาย ที่เป็นไปใน อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา อย่างไร พระองค์มีพระญาณหยั่งรู้ ทั้งหมด

สรรพสังขาร อเนกजाติ ยะหา ปัญญาเย ปัสสชาติ อะถะนิพพินทะติ ทุกเข เอสะ มัคโค วิสุทธิยา พระองค์มี พระปัญญาญาณหยั่งรู้ในสรรพสังขารทั้งหลายว่าเป็นของ ไม่เที่ยง มีการเปลี่ยนแปลงไปตามเหตุปัจจัยในตัวตนเอง มีพระญาณหยั่งรู้ได้อย่างชัดเจนแจ่มแจ้ง ทรงรู้จริงเห็นจริง ในสรรพสังขารทั้งหลายเหล่านั้นว่า เมื่อเข้าไปยึดมั่นถือมั่น ว่าเป็นเราและของของเราเมื่อไร ในเมื่อสิ่งนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปก็เป็นทุกข์ เมื่อมารู้เห็นตามความเป็นจริงด้วย พระปัญญาญาณอย่างนี้ ความยึดมั่นถือมั่นที่เคยทรงมีอยู่ ภายในพระทัยก็พ่อนคลาย ไม่ยึดมั่นถือมั่นอีกต่อไป ความรู้เห็นตามความเป็นจริงด้วยพระปัญญาอย่างนี้ จึงเรียกเป็นคำบาลีว่า พุทธโธ รู้ ตื่น เบิกบาน

ตื่นจากความเห็นผิด ความเข้าใจผิดและหลงผิดให้หมดไปจากใจ จึงเรียกว่าพุทธโธ คือตื่นจากความหลง จึงเกิดนิพพิทาเบื่อหน่ายในสรรพสังขารทั้งหลาย จึงได้ปล่อย

วางละถอนให้หมดไปจากใจ จึงเรียกว่าพุทโธ ความ
เบิกบานใจ ไม่มีสิ่งใดให้เกิดความเห็นผิดว่าสิ่งนั้นสิ่งนี้
เที่ยงต่อไป ใจก็มีความบริสุทธิ์ไม่มีกิเลสตัณหาเป็น
เครื่องเศร้าหมองภายในใจแต่อย่างใด เพราะได้ปล่อยวาง
สัมภาระที่หนักหน่วงให้หมดไปจากใจได้แล้ว

สัพเพ ลังขารา ทุกชาติ ยะทา ปัญญาเยะ ปัสสติ
อะถะ นิพพินทะติ ทุกเข เอสะ มัคโค วิสุทฺธิยา เมื่อใดมี
ปัญญารอบรู้ในทุกข์ มีปัญญารอบรู้ในเหตุให้เกิดทุกข์และ
มีปัญญารอบรู้ในวิัตถ์เหตุให้เกิดทุกข์ได้ ชื่อว่าผู้นั้นจะทำ
ให้จิตมีความบริสุทธิ์ได้ เป็นผู้ใกล้จะถึงแห่งมรรค
ผลนิพพาน สัพพสังขารที่เป็นทุกข์และเป็นเหตุให้เกิดทุกข์
อย่างไร มีปัญญารอบรู้อย่างทั่วถึงได้โดยประการทั้งปวง นั้น
คือกามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา เป็นต้นเหตุที่สำคัญ

กามตัณหา ความอยากในกามคุณ ที่จะให้เกิดเป็น
ความรักใคร่ชอบใจในรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ จึง
ทำให้เกิดเป็นอารมณ์แห่งความรัก มีความต้องการอยาก
จะสัมผัสในรูป เสียง กลิ่น รส นั้นอยู่ตลอดเวลา มีการแสวง
หาดี้นรนเพื่อจะได้มาเสพให้สมใจ ในความอยากของใจไม่มี
การอึดพอ แม่น้ำมหาสมุทรสุดสาครไม่อึดด้วยน้ำจันใด ใจ
ก็ไม่มีความอึดพอในกามคุณก็จันนั้น ทั้งเคยเกิดเป็นภาพชาติ

ต่างๆ ในอดีตผ่านมาแล้ว เกิดมาในชาติใดก็ได้เคยเสพกามคุณ อยู่ในชาตินั้น จะเป็นสัตว์ทุกประเภท มนุษย์ทุกชาติทุกภาษามีการผ่านกามคุณมาแล้วทั้งนั้น แม่เกิดมาในชาติปัจจุบันนี้อีก ความอยากความต้องการในกามคุณก็มีสูงเท่าๆกันกับชาติที่ผ่านมาแล้ว เมื่อยังไม่ได้แก้ไขตัดกระแสความอยากให้หมดไปจากชาตินี้ ก็จะได้ไปเกิดในภพชาติหน้า ความต้องการในกามคุณก็จะมี ความรุนแรงเหมือนชาติปัจจุบัน

ในเมื่อจิตใจยังมีความอยากในกามคุณนี้อยู่ ในเมื่อนั้นความทุกข์ก็จะมีอยู่ที่ใจตลอดไป ใจที่มีความอยากในกามคุณนี้ตั้งความหวังไว้สูงมาก มีการวางแผนเตรียมโครงการคาดหวังเอาไว้ว่า ต้องได้มาอย่างนั้นต้องมีความสุขเกิดขึ้นเป็นอย่างนี้ จินตนาการเอาไว้อย่างสวยหรูทีเดียว คิดว่าทุกอย่างจะต้องสมหวังตามที่คาดการณ์เอาไว้ หาเข้าใจไม่ว่าสิ่งที่เราตั้งความหวังเอาไว้เป็นสิ่งที่ไม่เที่ยง เมื่อสิ่งนั้นไม่เป็นไปตามที่เราคาดการณ์เอาไว้ก็เกิดความผิดหวัง ทำให้เกิดความทุกข์ขึ้นที่ใจ ทำให้กินไม่ได้นอนไม่หลับ ที่เรียกว่าคนมีอารมณ์เสีย จะอยู่ในที่ไหน ไปที่ใด หาความสุขใจไม่ได้เลย ปียะโต ชายะเต โสโก ความโศกเศร้าเสียใจทุกซี้ใจตรอมใจความอาลัย อารมณ์คิดถึงในสิ่งที่ผิดหวัง จึงทำให้เกิดทนทุกข์ทรมานทางใจเป็นอย่างมากทีเดียว

ทุกคนต้องการความสุขทางใจ แต่สร้างเหตุผิดสูตร
คิดว่าเป็นเหตุแห่งความสุข เมื่อผลออกมาเป็นทุกข์ก็มี
ความเดือดร้อนใจ พยายามดิ้นรนแก้ไขแต่ก็เป็นไปตาม
สูตรเดิม นี้เรียกว่าไม่มีปัญญาารอบรู้ในเหตุให้เกิดทุกข์
ผลที่ออกมาก็เป็นทุกข์อยู่เรื่อยไปไม่มีที่สิ้นสุดลงได้ ทุกข์
มาแล้วในชาติอดีต กำลังทุกข์อยู่ในชาติปัจจุบัน และกำลัง
ก่อเหตุสร้างเหตุให้เกิดทุกข์ในชาติหน้าต่อไป นั่นคือการยึดถือ
ในเหตุที่เป็นทุกข์เดิมๆเอาไว้ คิดว่านี่คือตัวเราและคิดว่านี่
เป็นของของเรา หารู้ไม่ว่า การยึดมั่นถือมั่นในสิ่งใด สิ่งนั้น
จะไม่เป็นทุกข์ไม่มีในโลก

การรู้ทุกข์และเหตุให้เกิดทุกข์ในลักษณะนี้เอง
จึงเรียกว่า สัมมาทิฏฐิ ความเห็นชอบ การใช้ปัญญาพิจารณา
ให้เป็นไปในทุกข์ และพิจารณาตามความเห็นชอบตาม
ความเป็นจริงอยู่อย่างนี้ จึงเรียกว่า สัมมาสังกัปปो การดำริ
พิจารณาอย่างถูกต้องชอบธรรม มีความรู้จริงเห็นจริงในทุกข์
และเหตุให้เกิดทุกข์อยู่อย่างนี้ จึงเรียกว่า ปัญญาเกิด
มิใช่ว่าจะไปนึกคำบริกรรมทำสมาธิให้เกิดความสงบได้แล้ว
ปัญญาก็จะพุ่งกระจายสว่างไสว เหมือนเปิดสวิตช์ไฟ ความ
เข้าใจอย่างนี้จึงเป็นความเห็นผิดเป็นอย่างยิ่งทีเดียว

การซื้อบ้านคือบ้านในสิ่งใด
สิ่งนั้นจะไม่เป็นทุกข์
ไม่มีในโลก

พาทิธ พาทิธ

ฉะนั้น ขอให้ผู้ปฏิบัติได้เปลี่ยนความคิดความเห็นในลักษณะนี้เสียใหม่ ไม่เช่นนั้นจะเป็น มิจฉาทิฎฐิ ความเห็นผิดต่อไป เมื่อความเห็นผิดเกิดมีในใจอยู่อย่างนี้ ก็จะเกิดมิจฉาสังกับไป การใช้ปัญญาพิจารณาในสิ่งใดก็จะเป็นไปในทางที่ผิดๆ แต่มาเข้าใจว่าตัวเองคิดถูกต้องอย่างนี้ใช้ไม่ได้เลย **ความเห็นผิดความคิดผิดในหลักความเป็นจริงนี้เอง จะเป็นเหตุให้การปฏิบัติไม่เป็นไปได้ในมรรคผลนิพพานได้เลย** เมื่อเราปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปด้วยความถูกต้องตามแนวทางของพระพุทธเจ้า เราก็ต้องศึกษาวิธีปฏิบัติของพระพุทธเจ้าให้เข้าใจ เมื่อนำไปปฏิบัติก็จะเกิดผลเหมือนกันกับพระพุทธเจ้าอย่างถูกต้อง

พระพุทธเจ้าเหมือนกับหัวหน้าโค ที่จะพาฝูงโคคือพวกเราทั้งหลายไปให้ถึงฝั่ง แต่ฝูงโคก็ไม่ไปตามหัวหน้าโคแหวกแนวลอยไปที่อื่น ก็จะเกิดหลงทาง จะไม่ข้ามให้ถึงฝั่งแต่อย่างใด

ฉะนั้น ผู้ปฏิบัติต้องเปลี่ยนแนวความเห็นและเปลี่ยนความคิดเสียใหม่ ยังไม่สายเกินไป พอที่จะแก้ไขได้ ไม่เช่นนั้นจะเสียโอกาสพลาดจากมรรคผลนิพพานไปอย่างน่าเสียดาย ทำให้เสียเวลาเพราะการปฏิบัติผิดคิดว่าตัวเองปฏิบัติถูกต้อง **ผู้ปฏิบัติไม่มีปัญญารอบรู้ โอกาสในการปฏิบัติผิดมีสูงมาก**

จึงยากที่จะถึงซึ่งมรรคผลนิพพานได้ในชาตินี้ ทั้งที่เรามีบารมีที่พร้อมแล้ว เมื่อปฏิบัติไม่เป็นตามแนวทางของพระพุทธเจ้า บารมีที่เต็มเปี่ยมอยู่แล้วก็ช่วยไม่ได้เลย

เมื่อครั้งพระองค์ทรงลอยภาคทองคำในแม่น้ำเนรัญชรา พระองค์ทรงใช้พระปัญญาคิดหาเหตุให้เกิดทุกข์ จึงรู้เห็นได้ชัดว่านั่นคือกามตัณหาคือความอยาก การเกิดตายในภพน้อยใหญ่มายาวนาน หรือจะเกิดตายต่อไปภพชาติหน้าก็เนื่องจากตัณหาความอยากนี้ทั้งนั้น เมื่อกำจัดตัณหาให้หมดไปจากใจได้เมื่อไร การเกิดตายก็สิ้นสุดลงทันที ไม่มีเชื้อให้สืบพันธุ์ที่จะให้เกิดอีกต่อไป

ภาวตัณหา ความอยากในภพชาติที่ดี มีฐานะ ชาติตระกูลที่สูงส่ง มีสมบัติที่อำนวยให้มีความสุขมากมาย มีลาภ ยศ สรรเสริญ มีความสุขอยู่ในกามคุณทุกประการ นี่ก็เป็นเหตุเป็นปัจจัยให้เกิดความทุกข์ทางใจได้เป็นอย่างดี จะเกิดมีอึดตามานะ หลงตัวไปโดยไม่รู้ตัว ตัณหาคือความอยากก็จะเป็นมานะอึดตา เพิ่มความรุนแรงเป็นเงาตามตัวมากขึ้น ความอยากในภพชาติที่เราต้องการมิใช่ว่าจะมีความสมหวังได้ทุกชาติเมื่อไร

เพราะมีเหตุคือตัณหาฝังอยู่ที่ใจอยู่แล้ว อยากในสิ่งใดก็ทำไปตามความอยากของตัวเอง เมื่อทำกรรมที่ไม่ดี

ผลที่ได้รับก็เกิดเป็นความทุกข์ทางใจขึ้นได้ แม้แต่อยาก
ไปเกิดในสวรรค์พรหมโลกก็เพียงหลบทุกข์ไปได้ชั่วคราว
เมื่อหมดบุญกุศลหรือฉิบหายได้เสื่อมไป ก็ได้กลับมาเกิด
ในโลกนี้อีก แล้วได้รับทุกข์ต่อไป

ในโลกนี้ไม่มีอะไรเกิด มีแต่ทุกข์เท่านั้นเกิดมิใช่หรือ
ความทุกข์มีอยู่ที่ใจนี่อยู่แล้ว แต่ไม่มีปัญญาารู้ทุกข์ใน
ตัวเอง เพราะทุกข์มีอยู่ที่ใจอย่างจำเจ จนใจมีความเคยชินกับ
ทุกข์นี้มาแล้ว ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดาไป ก็อยู่กันได้ เพราะมี
กามคุณพอที่จะหลบทุกข์ได้ชั่วขณะหนึ่ง หารู้ไม่ว่า ตัวกามคุณ
อยู่ในเครือข่ายเดียวกันกับตัณหา เมื่อกามคุณเกิดเป็นผิดก็
ทำให้ผิดหวังนำตาพังไปตามๆ กัน

วิภวตัณหา คือไม่อยากในภพที่ไม่ดีและไม่ชอบใจ
เช่นเห็นคนอื่นมีความขัดสนจนสมบัติ เป็นผู้ต้อยต่ำด้อย
โอกาส เราก็ไม่อยากไปเกิดในชาตินั้นๆ หรือภพชาติของ
หมู่สัตว์ดิรัจฉานเราก็ไม่อยากที่จะไปเกิดเช่นกัน ร่างกาย
ไม่สมประกอบในลักษณะใด ก็ไม่อยากไปเกิดเป็นใน
อาการอย่างนั้น ทุกคนไม่อยากเป็นไม่อยากได้ทั้งนั้น แต่
ก็ยังมิให้เราเห็นอยู่ทั่วไป ทำไมจึงเป็นอย่างนั้น ก็เพราะเป็น
ผลกรรมที่ทำไว้ไม่ดี เป็นความอยากในตัณหาฝ่ายต่ำที่ทำมา
แล้ว ถึงจะไม่ชอบใจก็ต้องได้รับ ทุกคนต้องการภพชาติที่ดี

แต่การกระทำ ชอบสร้างเหตุที่ไม่ดีให้แก่ตัวเอง จึงเป็น
วิฆตัตถหา ไม่ชอบใจในชาติที่เราเกิด

ภวตัตถหา เป็นผลมาจากความอยากที่ดีมีกรให้ทาน
รักษาศีล เจริญเมตตาภาวนา วิฆตัตถหา เป็นผลมาจากความ
อยากฝ่ายต่ำที่ไม่ดี มีความประพฤติผิดศีลผิดธรรม

ฉะนั้น กามตัตถหา ภวตัตถหา และวิฆตัตถหา จึง
เป็นต้นเหตุที่สำคัญ ฝังอยู่ที่ใจตลอดเวลา พาให้ใจได้ไป
เกิดในภพชาติน้อยใหญ่ไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อพระองค์ทรง
ค้นพบตัตถหาที่พาให้เกิดเป็นภพชาติอย่างนี้ พระองค์ทรงใช้
พระปัญญาญาณตัดกระแสเหตุของตัตถหานี้ให้หมดไปจาก
พระทัยจนหมดสิ้น

สัพเพ รัมมา อะนัตตาติ ยะทา ปัญญาเย ปัสสะติ
อะถะ นิพพินทะติ ทุกเข เอสะ มัคโค วิสุทฺธิยา เมื่อมีปัญญา
รู้จริงเห็นจริงในสรรพธรรมทั้งหลายว่าเป็น อนัตตา ใน
เมื่อนั้นจิตจะมีความเบื่อหน่าย คลายจากความกำหนัดยินดี
ไม่มีความยึดมั่นถือมั่นว่าเป็นอัตตาตัวเราและของของเรา
อีกต่อไป

คำว่าธรรมที่เป็นอนัตตานี้ ท่านผู้อ่านต้องศึกษา
ให้ดีมีเหตุผล ทำความเข้าใจให้ถูกต้องในความหมาย
ให้ชัดเจน ไม่เช่นนั้นจะเข้าใจว่าเป็นนิพพานไป

คำว่า นิพพานเป็นอนัตตานั้น ในยุคนี้พูดกันจะไม่รู้เรื่องกัน เหมือนกับตาบอดคลำช้าง ใครคลำถูกตรงไหนก็ว่าช้างเป็นอย่างนั้น ถกเถียงกันไม่มีใครยอมใคร ถึงคนตาดีรู้เห็นช้างทั้งตัวมาอธิบายให้บอดกลุ่มนั้นฟัง บอดก็ดันทุรังว่าตัวเองพูดถูกอยู่นั่นเอง เมื่อบอดกลุ่มนั้นรักษาตาให้หายบอดเมื่อไร จะเห็นช้างตัวจริงว่าเป็นตัวอย่างไร นี่ฉันใด ที่ถกเถียงกันว่านิพพานเป็นอนัตตา ก็ฉันนั้น ให้ผู้ที่พูดว่า นิพพานเป็นอนัตตา ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์เมื่อไร คำว่านิพพานเป็นอนัตตาหรือไม่ใช่อนัตตาอย่างไรก็จะรู้เอง

ข้าพเจ้าจะให้ข้อคิดและเหตุผลในคำว่า อนัตตา มีความหมายเป็นอย่างไร ให้ท่านได้ใช้วิจารณ์ญาณเอง คำว่าอนัตตา เป็นคำปฏิเสธออกมาจาก อัตตา ปฏิเสธในอัตตาว่าไม่ใช่ตัวตนได้เมื่อไรจึงชื่อว่า อนัตตา ฉะนั้น อัตตาและอนัตตา อยู่ในขั้นการปฏิบัติอยู่ในรูปขั้นและนามขั้นเท่านั้น เรียกว่าธรรมที่เป็นกลาง หรือเรียกว่า สภาวะธรรมที่เป็นกลาง ไม่มีโทษภัยอะไร ที่เป็นโทษภัยได้นั้นเป็นเรื่องของกิเลสตัณหาที่มาแอบแฝงอยู่ในรูปขั้นและแอบแฝงอยู่ในนามขั้นเท่านั้น

ฉะนั้นรูปขั้นและนามขั้นไม่ใช่เป็นตัวกิเลสตัณหาแต่อย่างใด เป็นสภาวะธรรมที่เกิดขึ้นจากเหตุ

ตั้งคำว่า เข็มนา เหตุปรปภาวา เตสังเหตุตถาคโต
ธรรมทั้งหลายเกิดขึ้นจากเหตุ และดับไปเพราะเหตุ

คำว่าไม่เที่ยง หมายถึงรูปขันธ์นามขันธ์มีการ
เปลี่ยนแปลงไป คำว่าทุกข์ก็หมายถึงใจที่มีอุปาทานที่ยึด
กันอยู่ในรูปขันธ์และนามขันธ์ มีความหลงผิดว่ารูปขันธ์
นามขันธ์เป็นอัตตาตัวตน

ฉะนั้น รูปขันธ์นามขันธ์จึงเป็นอนัตตาอยู่ในตัว
ของมัน ถึงกาลเวลารูปตายเอาไปเผาเหลือแต่กระดูก จึง
หมดจากสมมติในรูปอัตตาไป จึงเรียกในสมมติว่า อนัตตา
ก็เท่านั้น ในเมื่อจิตออกจากร่างกายไป นามขันธ์ทั้งสิ้น
คือ เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ก็สลายตัวไป เพราะ
นามขันธ์เป็นเพียงอาการของจิตเท่านั้น จึงเรียกว่า อนัตตา
ในนามขันธ์ ก็เป็นในลักษณะนี้ อนัตตา เป็นเพียงสมมติ
เรียกไปตามความหมดสภาพไปในรูปขันธ์และนามขันธ์
เท่านั้น จะว่านิพพานเป็นอนัตตาก็ให้ว่ากันไป ถึงจะรู้อยู่
เต็มใจพูดไปก็ไม่มีประโยชน์อะไร ให้เป็นปัจจัยจัดตั้ง รู้เฉพาะตัว
ก็แล้วกัน

คำว่านิพพาน ต้องตีความหมายให้ชัดเจน มิใช่ว่า
จะสมมติเปรียบเทียบกับธรรมหมวดนั้นหมวดนี้ นิพพาน
หมายถึงอสังขารน้อยใหญ่ได้ดับสนิท ไม่มีเชื้อให้เกิดเป็น

ภพชาติอีกต่อไป นิพพานไม่มีในสิ่งใดและไม่เป็นใน
สิ่งใด นิพพานเป็นเพียงคำบาลีเรียกไปตามสมมติบัญญัติ
เป็นชื่อแห่งความดับสนิทของอาสวะเท่านั้น

นิพพาน ไม่มีเหตุปัจจัยเชื่อมโยงกับหมวดกรรมอะไร
และไม่มีในสมมติอะไร เพราะได้หลุดพ้นไปแล้ว จะว่าวิมุตติ
ก็เป็นชื่อแห่งความหลุดพ้นเท่านั้น ผู้อ่านทั้งหลาย เมื่อท่านได้
อ่านที่ใดในคำว่านิพพานเป็นอนัตตาทันที ท่านอย่าไปวิจยวิจย
ให้ปวดสมอง อ่านอย่างไรนิพพานก็ไม่เกิดขึ้นที่ใจท่านอยู่
นั่นเอง เมื่อท่านได้บรรลुरुธรรมเป็นพระอรหันต์แล้ว นิพพาน
เป็นอนัตตาทะไรหรือไม่อนัตตาท่านจะรู้เอง ในช่วงนี้อย่าไปวิจย
วิจยให้เสียเวลา

ฉะนั้น การใช้ปัญญาพิจารณาให้รู้เห็นในอัตต
ตัวตนให้เป็นอนัตตานั้นอยู่ เมื่อใจได้ยอมรับตามความเป็น
จริงเมื่อไร เมื่อนั้นใจก็จะคลายออกจากความยึดมั่นถือมั่น
ในอัตตาทันที เมื่อพระองค์ทรงใช้พระปัญญาพิจารณ
ารอบรู้ในอัตตาทันทีให้เป็นอนัตตาทตามความเป็นจริงอยู่อย่างนี้
จึงเรียกว่าการเจริญในวิปัสสนา เมื่อมีความรู้เห็นแจ่มแจ้ง
ชัดเจนละเอียดมากขึ้น จึงได้เรียกคำหนึ่งว่า วิปัสสนาญาณ
หรือเรียกว่า ภาวนามยปัญญา ก็เป็นในลักษณะนี้

พระองค์ทรงผนวชมา ๕ ปีกว่า จึงได้ทรงค้นพบแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องก็อยู่ในช่วงนี้เอง ไม่มีใครเป็นครูอาจารย์มาแนะนำสั่งสอนให้แก่พระองค์แต่อย่างใด พระองค์ทรงใช้พระสติปัญญาพิจารณาจนเกิดความรู้เห็นตามความเป็นจริงด้วยพระองค์เอง ที่เรียกว่ามีปัญญาตรัสรู้ อริยสัจสี่ ก็เป็นในลักษณะนี้

การอ่านประวัติของพระพุทธเจ้าจากเริ่มต้นจนถึงวันตรัสรู้ ถ้าใช้ปัญญาพิจารณาให้มีเหตุผลที่ดี จะมีความเข้าใจได้อย่างชัดเจน ก่อนที่พระองค์จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ในช่วงนี้มีความสำคัญมาก อยากให้ผู้ปฏิบัติทั้งหลายได้ศึกษาให้เข้าใจ เพื่อจะได้เอาเป็นแบบอย่างตามแนวทางการปฏิบัติของพระองค์อย่างถูกต้อง

เมื่อปล่อยหัวใจลอยไปตาม
ลมมฤตยุนิรันดร์
ใจก็จะได้มาเวียนเกิดเป็นภาพชาติต่อๆไป
ไม่มีที่สิ้นสุด

บทกวี ๑๖๖๖ บทกวี ๑๖๖๖

พุทธโธตัวจริง มีใช้การนิกคำบรกรรม

พุทธโธตัวจริงจะเกิดขึ้นได้เนื่องจากสติปัญญา มีสัมมาทิฐิ ความเห็นชอบ เป็นศุูนย์รวมให้เกิดเป็นสัมมาปฏิบัติ หมวดธรรมอื่นๆ ก็จะเป็นไปในความถูกต้องทั้งหมด แม้องค์มรรคอีกเจ็ดข้อก็มารวมอยู่ในสัมมาทิฐิ ความเห็นชอบนี้ทั้งหมด สัมมาทิฐิ ความเห็นชอบนี้ได้ตัดขาดจากมิจฉาทิฐิความเห็นผิดให้หมดไปจากใจได้อย่างสิ้นเชิง ไม่มีความเห็นผิดในสิ่งใดๆ แฝงอยู่ที่ใจนี้เลย พุทธโธเป็นอุบายวิธีปฏิบัติ มี ๒ วิธี

๑. เป็นอุบายในรูปแบบสมณะที่เรียกว่าทำสมาธิ ให้จิตมีความสงบตั้งมั่น ตามที่พวกเราทั้งหลายได้ปฏิบัติกันอยู่ในขณะนี้

๒. เป็นอุบายวิธีในการเจริญวิปัสสนา

จะได้อธิบายพุทธโธในรูปแบบของสมณะก่อน พุทธโธในวิปัสสนาจะได้อธิบายต่อกันไป เพื่อผู้ศึกษาจะไม่เกิดความสับสน จะเข้าใจในวิธีการปฏิบัติได้เลยว่า พุทธโธในวิธีทำสมาธิทำอย่างนี้ การเจริญวิปัสสนาเป็นอย่างนี้

จะได้อธิบายในข้อ ๑ คำว่าพุทธโธในรูปแบบสมณะ
กรรมฐานที่พวกเราทั้งหลายได้ปฏิบัติกันอยู่ในที่ทั่วไป ที่จริง
แล้วการทำสมาธิให้จิตมีความสงบตั้งมั่นนั้น จะเอาอุบายใด
มานึกก็ได้ เพื่อให้สติระลึกอยู่กับคำบริกรรมนั้นๆ ข้อ
สำคัญให้จิตมีความสงบตั้งมั่นได้ เพราะเป็นอุบายฝึกสติ
ความระลึกได้ สัมผัสัญญะความรู้ตัวเท่านั้น จะให้เกิด
ความรู้แจ้งเห็นจริงมีความรอบรู้สรรพสังขารทั้งหลายไม่ได้
เลย เช่นนึกคำบริกรรมว่าพุทธโธเป็นเพียงฝึกสติสัมผัสัญญะให้
จิตมีความสงบตั้งมั่นได้เหมือนคำบริกรรมอื่นๆ

พุทธโธ เป็นชื่อของผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน จะรู้ตื่น
เบิกบานอย่างไรท่านจะได้เข้าใจในหนังสือเล่มนี้ ท่านจะได้รู้
ในความหมายได้อย่างถูกต้อง **การนึกคำบริกรรมทำสมาธิ
เป็นอุบายห้ามความคิด** ดังบาลีว่า อตีตานุวาคเมยฺย
นปฺปฏกัเข อนาคตํ ปจฺจุปฺปนฺนญจ โยธมฺมํ ตตฺถ ตตฺถ
วิปสฺสติ อารมณฺเณในอดีตที่ผ่านมาไปแล้ว อย่าได้คำนึงคิดถึง
จะเป็นอารมณ์ที่ชอบใจหรือไม่ชอบใจ อย่าไปคิดปรุงแต่ง
ในอารมณ์นั้นๆ อารมณ์ที่จะเป็นไปในอนาคตที่ได้
คาดการณ์เอาไว้อย่างไร ให้มีสติห้ามใจ อย่าไปคิดถึงใน
สิ่งคาดการณ์เอาไว้ ให้มีสติระลึกอยู่ในอารมณ์ปัจจุบัน
ในขณะที่หายใจเข้าให้มีสติระลึกอยู่ว่าหายใจเข้า ในขณะที่

หายใจออกให้มีสติระลึกที่อยู่ว่าหายใจออก หรือจะเสริมคำบริกรรมว่า พุทโธ เข้าไปอีกก็ได้ เช่นหายใจเข้าหนึ่งว่า พุท หายใจออกหนึ่งว่า โธ ให้นึกอยู่อย่างนี้ต่อเนื่องกันอยู่เสมอ

ในขณะที่คำบริกรรมทำสมาธิให้มีสติกำหนดทำใจเอาไว้ว่า เราไม่มีภาวะความผูกพันในสิ่งใดๆ ทำตัวเหมือนเราอยู่คนเดียวโดดเดี่ยวในปัจจุบัน ทำใจไม่ให้อายากรู้ยากเห็นในสิ่งใดๆ ให้หายใจเข้าหายใจออกตามปกติ อย่าเพิ่งสติบีบบังคับใจตัวเอง ถ้าเพิ่งสติบีบบังคับใจมากไปจะเกิดความกดดัน จะทำให้ใจมีความแปรปรวนเกิดขึ้นได้ แล้วส่งผลออกมาทางกายเป็นในลักษณะตึงเครียดปวดมีนศีรษะขึ้นมาได้ หรือแน่นหน้าอกทำให้ร่างกายผิดปกติไป ไม่เช่นนั้นก็จะเกิดสังขารหลอกใจเป็นนิมิตรื้อนั่นเห็นนี่ขึ้นมา การภาวนาจะเสียหลัก ใจจะหักเหไปตามในสิ่งที่เกิดขึ้นทันที

การใช้คำบริกรรมทำสมาธินี้ ได้อธิบายในหนังสือ สัมมาทิฏฐิเล่ม ๒-๓ ไว้แล้ว อธิบายการทำสมาธิที่ถูกและทำสมาธิผิดเป็นอย่างไรให้ท่านได้ศึกษาให้เข้าใจ แล้วนำไปปฏิบัติให้ถูกกับจริตนิสัยของตัวเอง จำเป็นที่สุด ผู้ทำสมาธิต้องรู้จักนิสัยตัวเองว่าเป็นนิสัยอะไร เพื่อจะได้ทำสมาธิให้ถูกกับนิสัยตัวเราได้ เช่นผู้มีนิสัยปัญญาวิมุตติ ทำสมาธิได้เพียงตั้งใจมั่นเท่านั้น จะทำสมาธิให้ลึกลงไปในความสงบทำได้

ยากมากหรือทำไม่ได้เลย ผู้มีนิสัยปัญญาวิมุตินี้จะทำได้เพียงสมาธิตั้งใจมั่นได้เท่านั้น จากนั้นก็อยากจะคิดในเรื่องนั้นเรื่องนี้ ถ้าไม่มีอุบายธรรมให้คิด ก็จะคิดไปตามกระแสโลก ที่เรียกว่า จิตฟุ้งซ่าน ก็เป็นลักษณะนี้ จะเกิดความหงุดหงิดรำคาญทำสมาธิต่อไปอีกไม่ได้เลย ตัวเองมีความต้องการทำสมาธิความสงบ เมื่อทำสมาธิสงบไม่ได้ก็เกิดการท้อถอยถอดใจ นี่คือผู้ทำสมาธิไม่รู้จักนิสัยตัวเอง จึงเสียเวลา ไม่ได้รับประโยชน์อะไร ตัวเองเป็นนิสัยปัญญาวิมุตี เมื่อสมาธิเพียงตั้งใจมั่นได้เท่านี้ก็พอแล้ว เมื่ออยากจะคิดก็ให้หม่อมใจไปทางปัญญาในทางธรรมได้เลย แต่ปัญญานั้นต้องเตรียมการคิดล่วงหน้าเอาไว้ เมื่อออกจากสมาธิตั้งใจมั่นมาก็น้อมไปทางปัญญาต่อเนื่องกันได้เลย การภาวนาก็จะก้าวหน้าไปด้วยดี

ผู้มีนิสัยเจโตวิมุตี มีนิสัยไม่ชอบคิดในเรื่องอะไร จะมาฝึกใจให้คิดในเรื่อง อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ให้เป็นไปในความจริงอย่างไรก็พิจารณาไม่ได้ เพราะนิสัยเป็นเจโตวิมุตี อยากทำสมาธิให้มีความสงบต่อไป เมื่อจิตได้ถอนออกจากความสงบมาแล้ว ก็มาอยู่ในอุเบกขา ความวางเฉย ไม่อยากคิดพิจารณาในทางปัญญาเลย เพราะกลัวเกิดความฟุ้งซ่าน อีกไม่นานความสงบของสมาธิก็เสื่อมไป แล้วทำสมาธิความสงบใหม่ วนเวียนอยู่อย่างนี้ การภาวนาก็ไม่

ก้าวหน้าไปถึงไหนเลย เหมือนคนตาบอดพายเรืออยู่ในสระ
จะวนเวียนไปมาอยู่ในที่แห่งเดียวทั้งที่มีทางออกเปิดกว้างอยู่
แล้วก็ไม่เห็น นี่ฉันใด ผู้ไม่มีปัญญารอบรู้ในวิธีทำสมาธิก็เป็น
ฉันนั้น ในที่สุดก็เป็นโมหสมาธิ หลงความสุขใจที่เกิดจากสมาธิ
ความสงบต่อไป

ในสมัยครั้งพุทธกาล ผู้มีนิสัยปัญญาวิมุตติมีจำนวน
มาก แม้ในยุคนี้ผู้มีนิสัยปัญญาวิมุตติก็มีจำนวนมากเช่นกัน
ผู้มีนิสัยปัญญาวิมุตตินี้เป็นนิสัยชอบสังเกต ชอบคิด ชอบวิจัย
วิจารณ์ในเรื่องต่างๆ ไปตามกระแสโลก ถ้าได้มาปฏิบัติ
ในทางธรรมและรู้วิธีในการคิดในทางธรรมและปฏิบัติที่
ถูกต้อง การปฏิบัติก็就会有ความก้าวหน้าไปด้วยดี ถ้าบารมี
พร้อมแล้วจะได้บรรลุธรรมในชาตินี้ได้เลย

ผู้ปฏิบัติทั้งหลายถ้ารู้ว่าเราเป็นนิสัยปัญญาวิมุตติ
ให้เราฝึกคิดพิจารณาในทางธรรมตามความเป็นจริง
ลงสู่ อนุิจจัง ทุกขัง อนัตตา ให้มากที่สุด หากเหนื่อยใน
การคิดก็ให้หยุดพักทำสมาธิตั้งใจมั่นเอาไว้ เมื่อมีกำลัง
ใจอยากจะคิดก็ไปคิดพิจารณาต่ออีกไปได้เลย การปฏิบัติ
ก็จะรุดหน้าไปด้วยดี เพราะรู้จักทำสมาธิที่มีความเหมาะสม
แก่ตัวเอง สติปัญญาเราก็ได้เตรียมพร้อมอยู่แล้ว เรียกว่า
เป็นผู้มีสติ สมาธิ ปัญญา ที่มีความสมดุลกัน

ทุกข์โศกจริงจะเกิดขึ้นได้
เนื่องจากสติปัญญา
มีสัมมาทิฐิ ความเห็นชอบ
เมื่อเหตุพร้อมให้เกิดเมื่อสัมมาปฏิปัตติ

บทกวี ๑๖๘ บทกวี ปรัชญา

การฝึกปัญญา ต้องวางทิศทางไว้ล่วงหน้า

จากนี้ไปเราต้องฝึกคิดพิจารณาด้วยปัญญาในทาง
ธรรมให้ถูกต้องตามความจริงไว้ให้ดี อย่างกลัวความฟุ้งซ่าน
ถ้าใช้ปัญญาพิจารณาในทางธรรมอยู่ ความฟุ้งซ่านก็จะไม่เกิด
ขึ้น จะเป็นปัญญาล้วนๆ ไม่มีฟุ้งซ่านแต่อย่างใด **ถ้ามีเรื่องอดีต
ที่จะต้องคิดก็พิจารณาลงสู่ไตรลักษณ์ทั้งหมด** เรื่องใดควร
คิดลงสู่อนิจจัง เรื่องใดควรคิดลงสู่ทุกขัง เรื่องใดควรคิดลง
สู่อนัตตา นี่เป็นวิธีฝึกปัญญาให้เกิดขึ้นแก่ตัวเอง

แม้แต่เรื่องของความสุขในทางโลก ก็ให้คิด
พิจารณาว่าเป็นสิ่งที่จะทำให้เป็นเหตุให้เกิดทุกข์ทั้งนั้น การ
พิจารณาเรื่องอนัตตา ต้องเข้าใจในคำว่าอัตตาให้ดี แยก
เป็นธาตุสี่ คือ ธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุลม ธาตุไฟ ให้ทำ
ความเข้าใจว่าเป็นเพียงธาตุอาศัยในชั่วชีวิตหนึ่งเท่านั้น
คิดพิจารณาแยกแยะออกเป็นชิ้นเป็นส่วน จนรู้ชัดเห็นชัด
ได้ด้วยปัญญาเราเองว่า ไม่มีธาตุสี่เป็นตัวตนแต่อย่างใด

ทุกอย่างเป็นเพียงสมมติว่าตนเท่านั้น นี่เป็นการคิดพิจารณาเพื่อทำลายความยึดมั่นถือมั่นให้หมดไปจากใจ ส่วนปลีกย่อยเช่น ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เนื้อ เอ็น กระดูก เยื่อในกระดูก ม้าม หัวใจ ตับ ปอด ไล่ใหญ่ ไล่เล็ก อาหาร ใหม่ อาหารเก่า เอามาพิจารณาลงสู่ธาตุดินทั้งหมด แม้แต่ วัตถุสมบัติที่มีอยู่ก็ให้พิจารณาลงสู่ธาตุดินเช่นกัน ทุกอย่างเป็น เพียงปัจจัยที่อาศัยในขณะที่เรามีชีวิตอยู่เท่านั้น

คำว่าอัตตัตถ์ตนมี ๒ อย่าง

๑. รูปอัตตตา คือธาตุสี่ตั้งได้อธิบายมาแล้ว

๒. นามอัตตตา คือเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ก็ให้พิจารณาลงสู่ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา การคิดพิจารณาให้เป็นปัญญาของตัวเอง จึงจะเกิดความแยกคาย ได้ ถ้าคิดไปตามตำราถึงจะคิดพิจารณาได้อย่างถูกต้อง ก็เป็นเพียงถูกต้องไปตามตำราเท่านั้น จะไม่เกิดความแยกคายหายสงสัยภายในใจได้เลย การคิดพิจารณาใน เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ต้องพิจารณาให้ถูกกับความหมาย ว่ามีเหตุปัจจัยเชื่อมโยงกันอย่างไร ตนใน รูป ตนในนาม มีความเชื่อมโยงเป็นเหตุให้เกิดความสัมพันธ์กันอย่างไร ให้เราใช้ความสามารถด้วยสติปัญญาเป็นของตัวเอง ไม่จำเป็นต้องให้ถูกต้องไปตามตำราทุกประโยคไป

ไม่เช่นนั้นจะกลายเป็นปัญญาในสัญญาความจำมา ไปเสียทั้งหมด จะไม่เป็นปัญญาที่เป็นของตัวเองแต่อย่างใด คำว่าตนแลเป็นที่พึ่งของตน ต้องพึ่งสติปัญญาและความสามารถของตัวเองได้

ผู้มีนิสัยปัญญาวิมูถิและเจโตวิมูถิทำสมาธิได้ต่างกัน **ผู้มีนิสัยปัญญาวิมูถิ** เมื่อนึกคำบริกรรมทำสมาธิเป็นได้เพียงสมาธิความตั้งใจมั่นเท่านั้น จะต่อลงไปเป็นอัปปนาสมาธิรูปฌาน อรูปฌาน ไม่ได้เลย เพราะมีนิสัยชอบคิด จะอยู่หนึ่งเฉยให้เหมือนกับผู้มีนิสัยเจโตวิมูถิไม่ได้ การทำสมาธิให้จิตมีความตั้งมั่นได้เพียงเท่านี้ก็เป็นการพอดีกับผู้มีนิสัยปัญญาวิมูถิ ในขณะที่นั้นก็กำลังใจอยากจะคิดขึ้นมา แล้วโน้มไปในทางการเจริญวิปัสสนาได้เลย

ตัวเองมีนิสัยปัญญาวิมูถิ แต่ไปทำสมาธิเพื่อให้เกิดความสงบ นี้เรียกว่า ทำสมาธิไม่รู้จักนิสัยของตัวเอง เป็นความโง่เขลาไม่มีความฉลาดในการทำสมาธิแต่อย่างใด คนอื่นเขาทำสมาธิความสงบได้ก็เพราะเขามีนิสัยเจโตวิมูถิ **เรามีนิสัยปัญญาวิมูถิ** ทำสมาธิมีความตั้งใจมั่นได้เท่านี้ก็พอ เมื่อใจเราอยากจะทำในเรื่องอะไร ให้เอาเรื่องนั้นมาเป็นอุบายในการใช้กับปัญญา พิจารณาให้เป็นไปในอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา การฝึกคิดพิจารณาอยู่อย่างนี้บ่อยๆ จะเกิดความเคย

ชินในการใช้ปัญญา ไม่ต้องไปวิตกกังวลว่าจะเกิดความฟุ้งซ่าน
อีกต่อไป นี่เรียกว่า ผู้ทำสมาธิมีความฉลาดรอบรู้เฉพาะตัว
ตัวเองฟังตัวเองได้

ผู้มีนิสัยเจโตวิมุตติปฏิบัติดังนี้ ในขณะที่จิตจะเริ่ม
ถอนออกจากความสงบนี้ตั้งสติให้ดี มีความระวังอย่าให้จิต
ถอนออกจากความสงบทั้งหมด กำหนดสติทำความเข้าใจใน
สมาธิตั้งใจมั่น จากนั้นให้หม่อมไปพิจารณาทางปัญญา
ได้เลย ปัญญาที่จะนำมาคิดพิจารณานี้มีความสำคัญมาก
ถ้าไม่เตรียมการฝึกปัญญาเอาไว้จะมีปัญหา จะเอาปัญญา
มาคิดเชื่อมโยงต่อสมาธิไม่ได้เลย อยากจะอยู่เฉยๆ หนึ่งๆ
ไม่อยากจะคิดพิจารณาในเรื่องอะไร ถ้าได้ศึกษาในตำรา
แล้ว หรือได้ฟังธรรมจากครูอาจารย์มา ธรรมะหมวดนั้นก็รู้
ธรรมะหมวดนี้ก็รู้ เพราะความรู้แล้วนี่เองจึงไม่ยากใช้ปัญญา
พิจารณาในสังขารธรรมแต่อย่างใด จึงเรียกว่าเอาความรู้มาปิด
ปัญญาโดยไม่รู้ตัว คำว่ารู้แล้วนี่เองปัญญาจึงได้ปิดฉากลง

ฉะนั้นขอให้ผู้ปฏิบัติทั้งหลายได้ฝึกคิดพิจารณาในทาง
ธรรมเอาไว้ เมื่อออกจากสมาธิมา เราก็จะได้คิดพิจารณาใน
ทางธรรมต่อกันไปได้เลย การฝึกคิดพิจารณาในทางธรรม
ให้คิดอยู่ในหลักความเป็นจริง สิ่งใดก็ตามให้พิจารณาลง
สู่ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา อยู่เสมอ จะอยู่ที่ไหน ไปใน

ที่ใด ทำอะไรอยู่ เห็นอะไรบ้าง ให้เอาสิ่งนั้นมาเป็นอุบายในการฝึกปัญญา การฝึกปัญญานี้ให้ฝึกคิดพิจารณาตามปกติธรรมดา ไม่ต้องอ้างกาลเวลาว่าต้องทำสมาธิให้จิตมีความสงบเสียก่อน เพราะการฝึกปัญญาฝึกในที่ไหนก็ได้ เหมือนการฝึกกีฬาชกมวย เขาจะฝึกชกนอกเวทีก่อนมิใช่หรือ เมื่อมีความชำนาญในการฝึกซ้อมดีแล้ว จึงขึ้นชกบนเวทีจริงในภายหลัง แม้กีฬาทุกประเภทก็ต้องมีการฝึกล่วงหน้าก่อนทั้งนั้น นี่ฉันใด การฝึกปัญญาก็ฉันนั้น

ในโลกนี้ทุกกระเบียดนิ้วนำมาใช้เป็นอุบายในการฝึกปัญญาได้ทั้งนั้น เราได้เห็นคนแก่ คนเจ็บป่วย และคนตาย นำมาเป็นอุบายในการฝึกปัญญา คิดพิจารณาตามความเป็นจริงตามกฎธรรมชาติได้ทั้งหมด แม้แต่สัตว์ดิรัจฉานทุกประเภท มีการเกิดขึ้นแล้ว ต้องแก่เจ็บตายด้วยกันทั้งสิ้น แล้วโอปนยโก น้อมเอาธาตุสี่ของสัตว์ทั้งหลายเหล่านั้นมาเทียบกับธาตุสี่ของเรา พิจารณาให้เป็นไปในลักษณะเดียวกัน สัตว์ทั้งหลายมีการเกิดแก่เจ็บตายอย่างไร มีความเนาเปื่อยสภปรกโสโครกอย่างไร ก็น้อมเข้ามาหาตัวเอง ให้พิจารณาตามความเป็นจริงว่า เราก็จะเป็นเหมือนสัตว์ทั้งหลายเหล่านั้น แม้แต่เห็นต้นไม้ใบหญ้าที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นอนิจจัง ความไม่เที่ยงอย่างไร ก็ให้น้อมเข้า

มาหาตัวเองว่า ธาตุสี่เราก็มีการเปลี่ยนแปลง เหมือนต้นไม้ ใบหญ้านี้เช่นกัน

การฝึกคิดพิจารณาในลักษณะอย่างนี้ อย่าหวังผลอะไรตอบแทน ว่าต้องละกิเลสอย่างนั้นละดับหนอย่างนี้ มีการปล่อยวางละถอนความยึดมั่นถือมั่นอะไรเลย เพราะ**ขณะนี้** อยู่ในช่วงฝึกปัญญาพิจารณาให้ถูกต้องตามหลักความเป็นจริงเท่านั้น เหมือนการฝึกงานในทางโลก อย่าไปหวังผลตอบแทนอะไร เป็นเพียงเราฝึกงานเพื่อประสบการณ์ให้เกิดความชำนาญเท่านั้น นี่ฉันใด การฝึกปัญญาให้มีความชำนาญก็ฉันนั้น ปัญญาที่เราฝึกไว้ดีแล้วนี้เอง จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เมื่อเราทำสมาธิให้จิตมีความตั้งมั่นแล้ว เราจะโน้มไปพิจารณาในทางปัญญาที่เราได้ฝึกไว้แล้ว เป็นอย่างดี ยิ่งปฏิบัติในลักษณะนี้ให้มีความต่อเนื่องกันอยู่บ่อยๆ ใจก็จะค่อยรู้เห็นตามความเป็นจริงในสังขารมชัดเจนมากขึ้น นี่เองจึงเรียกว่า ปัญญาเกิด คือเกิดความเข้าใจ เกิดความเห็นชอบที่ถูกต้องตามหลักความเป็นจริง

มิใช่ว่าทำสมาธิจิตมีความสงบแล้วปัญญาจะเกิดขึ้น เหมือนเปิดสวิตซ์ไฟฟ้า หรือเหมือนจุดไฟดอกเต๊กกระจายสว่างไสว ผู้ที่มีความเข้าใจในลักษณะนี้ ชื่อว่ามีความเห็นผิด เป็นอย่างมากทีเดียว ในสมัยครั้งพุทธกาลไม่มีพระอรหันต์เจ้า

องค์ใดมีปัญหาเกิดขึ้นในลักษณะอย่างนี้เลย ประวัติของ
พระพุทธเจ้าและประวัติของพระอรหันต์ทั้งหลายมีมากมายใน
พระสูตร จะเป็นพระหรือฆราวาส ท่านเหล่านั้นเริ่มต้นด้วย
การปฏิบัติอย่างไรควรได้ศึกษาดูบ้าง เพื่อจะได้นำมาเป็นแบบ
อย่างในการปฏิบัติให้ถูกต้องต่อไป

การฝึกดีพิจารณาในทางธรรม
ให้ติดอยู่ในหลักความเมตตาจริง
สิ่งใดก็ตามให้พิจารณาลงสู่
ความจริง ทุกขัง อกุศลตา อยู่เสมอ

หนังสือธรรมะ ปุณฺณโก

ธรรมะในตำรา เป็นชื่อของความจริง

ธรรมะในตำรามีความสำคัญยิ่ง จำเป็นต้องศึกษาให้รู้และเข้าใจ เพื่อเป็นแนวทางค้นหาธรรมะตัวจริงได้อย่างถูกต้อง ที่เราต้องการอยาก رؤ้อยากเห็นอยู่ที่ตรงไหน ต้องอาศัยตำราเพื่อค้นหาธรรมะตัวจริงให้ได้ เหมือนกับแผนที่ที่จะไปในจังหวัดต่างๆ หรือแผนที่โลกทุกประเทศ จะไปในที่ไหนต้องดูแผนที่ให้เข้าใจ ไม่เช่นนั้นจะหลงทางไปไม่ถึงในจุดหมายตามที่เราต้องการแต่อย่างใด นี่ฉันใด ตำราเป็นแผนที่ธรรมที่พระพุทธเจ้าได้วางทิศทางไว้ดีแล้ว เป็นเส้นทางที่ตรงต่อมรรคผลนิพพาน ถ้าศึกษาไม่ดี ตีความหมายในธรรมไม่ถูกต้องตามความหมายของพระพุทธเจ้าแล้ว การปฏิบัติก็จะผิดทาง ไม่เป็นไปในมรรคผลนิพพาน ก็ฉันนั้น

วิธีปฏิบัติผิด และปฏิบัติถูก พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้แล้วเป็นอย่างดีมีความชัดเจนมากทีเดียว ผู้ศึกษาและปฏิบัติธรรมต้องพิจารณาให้ดี ถ้าตีความหมายในธรรมไม่ถูกต้องก็จะเกิดความเห็นผิดไปได้ เมื่อนำไปสอนใครก็จะทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความเห็นผิดเข้าใจผิดไป จะมีปัญหาเป็นอุปสรรค

การปฏิบัติไม่มีความก้าวหน้าแต่อย่างใด เมื่อปฏิบัติไปก็จะเกิดความสับสนวุ่นวายไปมา หาทางออกไม่ได้เลย

ฉะนั้นการศึกษารธรรมจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เมื่อรู้และเข้าใจในธรรมได้ดีแล้ว จำเป็นที่สุดคือเราต้องมาศึกษาตัวเองว่า เรามีปัญหาอะไรที่จะต้องแก้ไข จะเอาหมวดธรรมอะไรมาแก้ไขให้ปัญหาในตัวเราให้หมดไปได้ เหมือนกับหมอรัักษาคคนป่วย หมอต้องรู้จักยาที่ดี และรู้จักโรคของคนป่วยว่าจะรักษาด้วยยาตัวไหนโรคจึงจะหายไปได้ ต้องเอายาประเภทนั้นมารักษาให้ต่อเนื่องกัน โรคนั้นก็หายไปในทันใด ผู้ปฏิบัติต้องเลือกเอาหมวดธรรมนั้นๆ มาปฏิบัติให้ถูกกับปัญหภายในใจของตัวเองก็ฉนั้น ปัญหาต่างๆ ที่มีความเรื้อรังมากก็จะคลี่คลายหายไปจากใจได้อย่างแน่นอน

กาย วาจา ใจ เป็นก้อนธรรมอยู่แล้ว แม้ตำราที่เราศึกษาอยู่ก็เป็นเรื่องของตัวเองนี่ทั้งนั้น เช่น ความโลภ ความโกรธ ความหลง เรื่องกิเลสราคะตัณหา ทั้งหมดนี้มีอยู่ในตัวเรานี้ทั้งหมด นี่คือธรรมะตัวจริง ที่เขียนไว้ในตำราทั้งหมด เป็นเพียงชื่อของธรรมเท่านั้น ถ้าไม่รู้จักความผิดความชั่วร้ายของตัวเองว่าเป็นอย่างไร ความรู้ในหมวดธรรมที่เรียนมาก็จะแก้ปัญหของตัวเองไม่ได้เลย หรือจะมานึกคำปริกรรมว่า พุทฺโธ ๆ เพื่อกำจัดให้กิเลสตัณหาน้อยใหญ่ได้หมดไปจากใจ

ก็เป็นไปไม่ได้

วิธีการนี้คือการกระทำสมาธิให้จิตมีความสงบ
เป็นเพียงอุบายวิธีหลบปัญหาไปได้ชั่วคราวเท่านั้น เหมือน
หินทับหญ้าเอาไว้ หญ้าก็ไม่เกิด เมื่อเอาหินออกไป หญ้า
ก็จะเกิดขึ้นในที่นั้นๆ นี่ฉันใด ในเมื่อจิตมีความสงบใน
สมาธิอยู่นั้น ก็เลสตัณหาอันยิ่งใหญ่เหมือนไม่มีในใจ ในเมื่อ
จิตได้ถอนออกจากสมาธิความสงบแล้ว ก็เลสตัณหาอันยิ่งใหญ่
เกิดขึ้นที่ใจตามเดิม ก็ฉันนั้น

ถ้าไม่รู้ความผิดความชั่วร้าย
ของตัวเองว่าเริ่มอย่างไร
ความรู้ทั้งหมดธรรมที่ไร้ขมเมา
ก็จะแก้ปัญหาลองเองไม่ได้เลย

พรทิพย์ ปิ่นรัตน์

สติปัญญาเป็นเหตุให้เกิดพุทธโธ

สติปัญญามีความสำคัญเป็นอุบายวิธีที่จะให้เกิดเป็น**พุทธโธ** จะเกิดอย่างไรนั้นท่านผู้อ่านจงศึกษาในหนังสือเล่มนี้ให้ดี มีเหตุผลเป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจ การปฏิบัติอย่างไรผิด การปฏิบัติอย่างไรถูก เราก็จะได้รู้

ในครั้งที่ผ่านมาพวกเราพากันเข้าใจว่านี่คำบริกรรมทำสมาธิ จิตมีความสงบแล้วปัญญาจะเกิดขึ้น นี่เป็นวิธีการสอนและปฏิบัติกันอยู่ในยุคปัจจุบัน ฉะนั้นขอให้พากันศึกษาประวัติของพวกดาบสฤๅษีดูบ้าง หรือศึกษาประวัติของพระพุทธเจ้าเมื่อครั้งพระองค์ทรงทำสมาธิความสงบอยู่กับดาบสทั้งสอง ให้เข้าใจ ในยุคนั้นทำไมปัญญาจึงไม่เกิดขึ้นจากความสงบนั้นเล่า ดาบสทั้งสองก็ทำสมาธิมีความสงบอย่างเต็มที่ พระพุทธองค์ก็ทรงทำสมาธิมีความสงบอย่างถึงที่สุด ทำไมปัญญาจึงไม่เกิดกับดาบสทั้งสอง ทำไมพระปัญญาจึงไม่ทรงเกิดขึ้นแก่พระองค์

ในยุคนี้พากันทำสมาธิความสงบด้วยวิธีที่เหนปัญญาจึงเกิดขึ้นที่ใจได้ ในยุคนี้มีการสอนกันด้วยวิธีนี้มานาน มีใครบ้างที่มีปัญญาได้เกิดขึ้นจากสมาธิความสงบได้ แล้วว่าเกิด

อย่างไร อย่าเข้าใจลอยๆ ที่ขาดเหตุผลโดยไม่มีพยานบุคคลมาอ้างอิงได้ ฉะนั้นควรได้ศึกษาประวัติของพระอริยเจ้าทั้งหลายในสมัยครั้งพุทธกาลดูบ้าง เรื่องของพระอริยเจ้าทั้งหลายอยู่ในพระสูตรมีทั้งพระและฆราวาสมากมาย ก่อนท่านเหล่านั้นจะได้บรรลู่เป็นพระอริยเจ้า เริ่มต้นมีการปฏิบัติอย่างไร เราจะได้เกิดความสำนึกขึ้นได้บ้าง

ในช่วงนั้นพระองค์ผนวชมาได้ ๕ ปีกว่า ทรงทำสมาธิความสงบมาตลอด พระปัญญาไม่ได้เกิดขึ้นเลย เมื่อพระองค์ทรงรับข่าวมรณภาพจากนางสุชาดา ฉันทแล้วทรงเอาถาดทองคำเลี้ยงทวยในแม่น้ำเนรัญชรา เห็นถาดทองคำลอยทวนกระแส น้ำ พระองค์จึงทรงใช้ความคิดในทางปัญญาเป็นครั้งแรก ก็อยู่ในที่แห่งนี้ พระองค์ทรงเอาถาดทองคำมาเป็นอุบายในการคิด พระองค์ทรงน้อมเอาถาดทองคำเข้ามาหาพระทัยพระองค์ว่า หากใจได้ทวนกระแสของกิเลสตัณหาไปได้ก็จะถึงที่สุด หลุดพ้นจากการเกิดแก่เจ็บตายนี้ไปได้ ถ้าใจลอยไปตามกระแสโลกนี้อยู่ตราบใจ ก็จะเกิดแก่เจ็บตายไม่มีที่สิ้นสุดลงได้ ในช่วงนั้นพระองค์ไม่ได้ทรงทำสมาธิความสงบแต่อย่างใด พระองค์ทรงใช้พระปัญญาพิจารณาในเหตุผลตามความเป็นจริง นั่นคือตัดทอนหาความอยากเป็นเหตุให้เกิดทุกข์ เมื่อตัดทอนความอยากมีในใจอยู่เมื่อไร ก็จะทำให้เกิดตายๆ ไม่มีที่สิ้นสุด

ความเห็นอย่างนี้เองจึงเรียกว่าปัญญาเกิดที่ถูกต้อง เป็นสายกลาง สัมมาทิฏฐิ ความเห็นชอบ สัมมาสังกัปปो การดำริพิจารณามีความถูกต้องชอบธรรม ในลักษณะอย่างนี้เอง พุทธโธ เริ่มเกิดขึ้นแล้วแก่พระองค์ คำว่าพุทธโธมิใช่ว่าจะเกิดพริบพริบขึ้นทีเดียวนะ สัมมาทิฏฐิ ความเห็นชอบรู้จริงเห็นจริงในสังขารระดับไหน พุทธโธ คือรู้ตื่นเบิกบานภายในใจก็มีความรู้สึกตัวอยู่ในขณะนั้น พระองค์ทรงค้นพบแนวทางที่จะตรัสรู้ด้วยพระปัญญาพระองค์เอง ไม่มีใครเป็นครูอาจารย์สอนสังขารมาให้แก่พระองค์แต่อย่างใด จึงเรียกว่าทรงมีพระปัญญาตรัสรู้หรือริสัจสี่แจ่มแจ้งประจักษ์ด้วยพระองค์เอง จนถึงวันตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า จึงเป็นพุทธโธได้เกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์เต็มที่ การอธิบายในขั้นตอนนี้เพียงเท่านี้ก็พอเข้าใจได้แล้ว สติปัญญาเป็นต้นเหตุให้เกิดพุทธโธ และมีขั้นตอนอื่นๆที่จะได้อธิบายต่อไป จะมีเหตุผลเป็นองค์ประกอบรองรับไว้อย่างชัดเจน เพื่อศึกษาและปฏิบัติตามให้มีความถูกต้องชอบธรรม จะหายสงสัยในอนุบายการปฏิบัติไปได้

ธรรมะในตำราทั้งหลายเหมือนกับไม้ซุงทั้งท่อน ก่อนจะนำมาสร้างบ้านอาคารตึกเตี้ยอย่างไร ต้องเอาไม้ซุงนั้นมาแปรรูปตามขนาดที่ต้องการใช้กับงานนั้นๆ นี่ฉันใด ธรรมะ

มีจำนวนมากต้องแยกออกมาปฏิบัติตามความเหมาะสม ของตัวเอง

เฉพาะคำว่าพุทธโธต้องตีความหมายให้เข้าใจ มิใช่คำว่า
อะไรจะเป็นพุทธโธไปเสียทั้งหมด คำว่ารู้ ตื่น เบิกบานในตำรา
ทุกคนได้ศึกษามาแล้ว ในภาคปฏิบัติยังไม่ตรงต่อความหมาย
คำว่ารู้มิใช่จะรู้ไปตามตำรา หรือรู้จากครูอาจารย์อธิบายให้
ฟังแต่อย่างใด เป็นความรู้ที่เกิดจากความเห็นชอบเป็น
ปัญญาของตัวเองโดยเฉพาะ ดังได้ยกตัวอย่างของ
พระพุทธเจ้ามาเป็นพยานบุคคล เป็นหลักฐานที่เชื่อถือได้
อย่างชัดเจน หรือพระอรียสาวกทั้งหลาย จะเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น
ผู้เบิกบานในธรรมได้ ก็เนื่องจากปัญญาคามรอบรู้เฉพาะ
ตัวทั้งนั้น

ทุกคนมีปัญญาอยู่ในตัวอยู่แล้ว สัจธรรมความจริงก็มี
อยู่ในตัวเช่นกัน แต่ไม่มีอุปายในการใช้ประกอบปัญญาของ
ตัวเองเท่านั้น เหมือนกับพระองค์ที่ทรงทำสมาธิอยู่กับดาบส
ทั้งสองในครั้งนั้น พระองค์ไม่ได้ทรงมีเหตุเป็นอุปายใน
การใช้ปัญญาเลย ทั้งที่พระองค์ทรงมีพระปัญญาอยู่ในพระทัย
พระองค์เต็มเปี่ยมแล้ว เมื่อทรงเห็นสภาพของคาลอวยทวน
กระแสน้ำเท่านั้น พระองค์ทรงมีอุปายให้คิดพิจารณาในทาง
ปัญญาทันที พวกเราก็เช่นกัน ปัญญามีอยู่แล้ว ไม่หาเหตุหา

อุบายมาคิดพิจารณา ปัญญาเรามีอยู่ ก็ไม่รู้จักคิดพิจารณาในทางธรรมแต่อย่างใด การคิดไปตามกระแสโลกมีอุบายในการคิดได้ดีมาก แต่การคิดในทางธรรมปัญญาจะตีบทตันทันที

ในยุคนี้สมัยนี้ การภาวนาปฏิบัติจะรู้จักเพียงการทำสมาธิให้จิตมีความสงบเท่านั้น เป็นวิธีพักใจห้ามการคิดไปได้ในชั่วขณะหนึ่งเท่านั้น เมื่อออกจากสมาธิความสงบแล้ว ก็จะปล่อยใจไปตามกระแสโลกโดยไม่มีขอบเขตพรมแดน ความคิดแต่ละเรื่องจะเกี่ยวกับกิเลสตัณหาทั้งนั้น เป็นความคิดที่จะก่อภพก่อชาติ เกิดตายอีกต่อไปไม่มีที่สิ้นสุด ทำให้ใจไหลไปตามกระแสโลกอยู่เรื่อยไป แทนที่จะใช้ความคิดนี้ให้เป็นไปในทางธรรมเพื่อทวนกระแสโลก หากอุบายมาประกอบในการคิด ให้จิตได้เกิดความรู้เห็นในหลักสัจธรรมให้ต่อเนื่องกัน ผู้ปฏิบัติเพียงเข้าใจแต่วิธีทำสมาธิเพียงอย่างเดียว ไม่เข้าใจในการเจริญในวิปัสสนาแต่อย่างใด การปฏิบัติจึงได้รับผลซ้ำหรือไม่ได้รับผลเลย การปฏิบัติมีแต่วนเวียนในวิธีทำสมาธิอยู่อย่างนี้จะไม่มีความก้าวหน้าแต่อย่างใด

การฝึกสติปัญญาอันเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง จะทำให้ใจมีความรอบรู้ฉลาดเฉียบแหลม ทำให้ใจเกิดความรู้แจ้งเห็นจริงในธรรม แต่ไม่อยากปฏิบัติกัน พระพุทธเจ้าทรงสอนให้รู้เห็นในสัจธรรมด้วยปัญญาของเราเอง มิใช่ว่าอยากรู้ธรรมอะไร

จะต้องอาศัยเปิดดูในตำรา ถ้าเป็นในลักษณะนี้ปัญญาจะปิดจากกลางทันที มีแต่ความรู้ในตำราไม่มีปัญญาเป็นของตัวเอง แต่อย่างไร ก็ยากจะปฏิบัติให้ก้าวหน้าต่อไปได้

การปฏิบัติจะก้าวขึ้นไปในธรรมระดับสูงมีความละเอียดได้นั้น จะต้องมีความรู้เพื่อสร้าง ทักษณญาณ ให้เกิดขึ้น ทักษะ หมายถึงเห็นจริงด้วยปัญญา ญาณะ หมายถึงรู้จริงเนื่องจากความเห็นจริง เรียกว่าเห็นจริงรู้จริง ถ้าเห็นก่อนรู้จะมีความชัดเจนไม่มีความผิดพลาดเกิดขึ้น ถ้ารู้ก่อนเห็น จะมีความผิดพลาดได้ง่าย จะเกิดความเข้าใจผิดไปโดยไม่รู้ตัว จะเอาความรู้มาตัดสินว่าถูกที่เดียวไม่ได้

เหมือนซื้อรถซื้อบ้านหรือซื้ออะไรก็ตาม ต้องเห็นสิ่งนั้นก่อนว่า สภาพเป็นอย่างไร มีความชำรุดบกพร่องเสียหายอย่างไร ต้องสำรวจดูให้เห็นเสียก่อนจึงซื้อที่หลัง มิใช่ว่ารู้ว่ารถ รู้ว่าบ้าน ตัดสินใจซื้อเลย ถ้าเป็นอย่างนี้โอกาสมีความผิดพลาดมีสูงมาก นี่ฉันใด ทักษณญาณก็ฉันนั้น ต้องเห็นด้วยปัญญาทักษะก่อนจึงมีความแน่นอน สัจธรรมใดที่ยังไม่เห็นด้วยปัญญาอย่างชัดเจน จะมีความรู้เกิดขึ้นมาว่า ธรรมะหมวดนั้นรู้อย่างนั้น ธรรมะหมวดนี้รู้อย่างนี้ ถ้าเป็นในลักษณะอย่างนี้เกิดขึ้น จะเข้าข่ายใน ญาณะ ของวิปัสสนูปกิเลสแน่นอน เรียกว่า รู้ แต่ไม่เห็น ถึงจะรู้ในหมวดธรรมที่ถูกต้องหรือรู้จริงในสิ่งใดก็ตาม

ถ้ารู้ก่อนเห็นจะมีความผิดพลาดได้ง่าย ถ้าเห็นก่อน
รู้จะไม่มีปัญหาอะไร มีแต่ความถูกต้องตามความเป็นจริง
ทั้งหมด ญาณทั้งสองนี้ต้องฝึกให้เกิดขึ้นพร้อมๆกัน
ทำหน้าที่ไปพร้อมกัน

เห็นสิ่งใดต้องรู้ในของสิ่งนั้น

รู้สิ่งใดต้องเห็นในของสิ่งนั้น

ถ้ารู้ ไม่เห็น จะรู้ผิดไปได้ ถ้าเห็น ไม่รู้ ก็เกิด
เห็นผิดไปได้เช่นกัน ถ้ามีความรู้ผิดก็เห็นผิดไปด้วย ถ้ามี
ความเห็นผิดก็รู้ผิดไปด้วย ถ้ามีความรู้ถูก ก็มีความเห็นถูก
ถ้ามีความเห็นถูกก็มีความรู้ถูก

ฉะนั้น ทักษณญาณจึงเป็นญาณนำร่องให้แก่ญาณ
ทั้งหลาย เช่น มัคคามัคคญาณ ปัญญาญาณ วิปัสสนาญาณ
จะมีทักษณญาณนำร่องทั้งหมด ถ้าเป็นญาณในระดับสูงมี
ความละเอียดมากขึ้นเท่าไร ทักษณญาณก็มีความรู้-เห็น
ละเอียดอ่อนมากขึ้นเท่านั้น

ทักษณญาณมีหน้าที่เบิกทางให้ญาณอื่นได้เกิดขึ้น
นิโรธญาณ และ อาสวักขยญาณ เป็นญาณที่สูง มีความ
ละเอียดยิ่งกว่าญาณทั้งหลาย ก็ยังมีทักษณญาณแฝงอยู่
อย่างละเอียดเช่นกัน จึงเรียกว่า ญาณทักษณวิสุทธิ รู้เห็น
ในความบริสุทธิ์อย่างสมบูรณ์ ฉะนั้น ผู้ปฏิบัติต้องฝึก
ทักษณญาณให้เกิดขึ้นในจุดเริ่มต้นให้ได้

ทัศนญาณนี้จะเป็นตัวแปรทิวฐิติ คือความเห็นผิด และความเห็นถูกต้องออกจากกัน แล้วสลัดความเห็นผิดให้หมดจากใจไป เอาแต่ความเห็นถูกต้องที่ชอบธรรมอย่างเดียว จึงเรียกว่า สัมมาทิวฐิติ ความเห็นชอบ ถ้าตั้งหลักสัมมาทิวฐิติ ความเห็นชอบประกอบกับทัศนญาณ จับคู่กันได้แล้ว การปฏิบัติในอันดับต่อไปจะมีความถูกต้องไปทั้งหมด จนลุล่วงถึงการได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ในขั้นนั้นๆต่อไป ขอให้ผู้ปฏิบัติทั้งหลายจงเข้าใจตามนี้

ฉะนั้น ผู้ปฏิบัติจงสร้างพื้นฐานทัศนญาณและสัมมาทิวฐิติ ความเห็นชอบ นี้ให้ได้ เพื่อตัดความสงสัยลังเลใจในอนุบายธรรม ที่จะนำมาป้องกันความผิดพลาดในการปฏิบัติต่อไป จึงเรียกว่า นี้คือเส้นทางของอรหันต์โดยแท้ ตัดจากความเห็นผิดให้หมดไปอย่างสิ้นเชิง เพราะการปฏิบัติผิดเป็นผลมาจากความเห็นผิด ความเห็นผิดเป็นผลมาจากการศึกษาในตำรามาคิด หรือได้รับข้อมูลจากครูอาจารย์มาผิด เมื่อนำมาปฏิบัติก็จะเป็นมิจฉาปฏิบัติที่ผิดๆต่อเนื่องกันไป จะไม่เข้าสู่เส้นทางแห่งมรรคผลนิพพานแต่อย่างใด ถึงจะมีบารมีที่พร้อมแล้วในการที่จะได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ในชาตินี้ ถ้าปฏิบัติผิดบารมีที่มีอยู่ก็จะปิดฉากลงทันที ยกตัวอย่างดาบสองที่ เป็นอาจารย์สอนในวิธีทำ

สมาธิมาก่อนอย่างไรเล่า ครูทั้งสองมีบารมีพร้อมแล้วที่จะได้
บรรลुरुธรรมเป็นพระอรหันต์ในชาตินี้ แต่การปฏิบัติผิดที่หลง
อยู่ในความสงบหลงอยู่ในนิมิตสมาบัติ เมื่อมรณภาพไปก็ได้
เกิดเป็นอรูปพรหมมิใช่หรือ

นี่พวกเราเป็นชาวพุทธ ก็ควรปฏิบัติให้เป็นไปใน
แนวทางที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้แล้ว ไม่ควรที่จะปฏิบัติตาม
แบบฉบับของพวกดาบสฤๅษีมากเกินไป ไม่เช่นนั้นเราก็จะ
ไม่ได้บรรลุมรรคผลนิพพานเช่นกัน เสียแรงที่ได้มาเกิด
พบพระพุทธศาสนา เสียแรงที่มีการปฏิบัติด้วยความจริงจัง
ทุ่มเทต่อการปฏิบัติอย่างเต็มที่ เสียโอกาสที่จะได้บรรลุ
มรรคผลนิพพานในชาตินี้ไป

ทัสนญาณนี้จะเกิดขึ้นเฉพาะผู้ปฏิบัติที่ถูกต้อง
เท่านั้น ทัสนญาณจะอธิบายฉายาภาพลักษณะอาการให้
ใคร่รู้ตามไม่ได้ เป็นเพียงความรู้สึกทางใจ เมื่อญาณนี้
เกิดขึ้นเมื่อไร การพิจารณาในสังขารธรรมความเป็นจริงอย่างไร
ก็จะมีคามแยบคายหายสงสัยไปได้เท่านั้น ถ้าหายความ
สงสัยในสิ่งใด สิ่งนั้นจะไม่เกิดให้มีความสงสัยได้อีก ถ้ามี
ความสงสัยในสิ่งนั้นอยู่อีก แสดงว่ายังไม่เกิดความแยบคาย
หายสงสัยได้เลย

ทัศนญาณเป็นญาณพิเศษ จะเกิดขึ้นเฉพาะตัวใคร
ตัวมัน จะถ่ายทอดให้กับใครไม่ได้เลย เมื่อผู้ปฏิบัติมี
ทัศนญาณเกิดขึ้นกับตัวเองเมื่อไร จะทำลายความเห็นผิด
ให้หมดไปจากใจทันที จะเป็นสัมมาทิฐิ ความเห็นที่
ถูกต้องชอบธรรมขึ้นมาในขณะนั้น พิจารณาในสังขารมใด
จะมีความรู้เห็นในสังขารมนั้นอย่างชัดเจนมากขึ้น จึงได้
เรียกว่า โยนิโสมนสิการ เกิดความแยกคายหายสงสัยไปได้

การฝึกให้ ทัศนญาณ ได้เกิดขึ้นที่ใจนั้น ต้องฝึก
สติปัญญา พิจารณาในสิ่งใดต้องมีเหตุผลมาเป็นตัวตัดสิน
ชี้ขาด สิ่งที่เป็นอนิจจังความไม่เที่ยง ก็ให้ใจยอมรับว่า
สิ่งนี้ไม่เที่ยงจริง การพิจารณาในทุกข์และเหตุให้เกิดทุกข์
ก็ให้ใจยอมรับว่าเป็นทุกข์และเป็นเหตุให้เกิดทุกข์จริงๆ
การพิจารณาใน อนัตตา ก็ให้รู้เห็นว่าเป็นสิ่งที่หมดสภาพ
สลายไป ไม่มีอะไรเป็นสัตว์และบุคคลที่เป็นอัตตาตัวตน
แต่อย่างใด หรือพิจารณาว่า ไม่มีสมบัติอะไรเป็นของของ
เราอย่างแน่นอน สมบัติทุกอย่างเป็นเพียงปัจจัยอาศัยใน
ขณะยังมีชีวิตอยู่เท่านั้น ให้ใจยอมรับว่าเราจะต้องได้
พลัดพรากจากสิ่งที่เรารักนี้ไปอย่างแน่นอน

เมื่อใจยอมรับตามความเป็นจริงได้เมื่อไร นั่นคือ ทัศนญาณ ความเห็นจริงความรู้จริงได้เกิดขึ้นที่ใจเราแล้ว ไม่ต้องไปถามใครๆว่าผิดหรือถูก ไม่ต้องไปหาตำรา มาเปรียบเทียบกับก็ได้ เพราะความเห็นจริง ความรู้จริง เป็น คาลตัดลินในความถูกต้องนี้ไปแล้ว

สังขารบางอย่างจะต้องเห็นก่อนรู้ เรียกว่า ทัศนญาณ สังขารบางอย่างจะต้องรู้ก่อนเห็น เรียกว่า ญาณทัศนญาณทั้งสองนี้สลับกันไปมาได้ ขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัย เรียกว่า เห็นก่อนรู้ หรือ รู้ก่อนเห็น ถ้ารู้แต่ไม่เห็น หรือเห็นแต่ไม่รู้ ถ้าเป็นในลักษณะนี้การปฏิบัติจะมีความผิดพลาดได้ง่าย รู้อะไร ก็คิดว่าเรารู้ถูก เห็นอะไรก็คิดว่าเราเห็นถูก สุ่มเดากันไป จึงมีความรู้ผิด ความเห็นผิด เป็นมิจฉาปฏิบัติเกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว

การทำสมาธิ ก็ต้องมี ทัศนญาณ เป็นองค์ประกอบ รู้เห็นในการทำสมาธิทุกชั้นตอน อะไรเป็นสัมมาสมาธิ ความตั้งใจมั่นที่ถูกต้องชอบธรรม อะไรเป็นมิจฉาสมาธิที่ตั้งใจมั่นที่ผิด อะไรเป็นโมหสมาธิ ที่มีความหลงติดสุขอยู่ในความสงบและหลงอยู่ในอวิชชา นั้น ทัศนญาณ จะรู้เห็นในสมาธิที่ถูกและสมาธิที่ผิดได้อย่างชัดเจน แล้วสลัดมิจฉาสมาธิและโมหสมาธินี้เสีย เอาแต่สัมมาสมาธิ ความตั้งใจมั่นชอบอย่างเดียว

สมาธิตั้งใจมั่นนั่นเองเป็นพลังเสริมปัญญาได้เป็นอย่างดี ผู้ทำสมาธิไม่มีทัศนญาณเป็นองค์ประกอบก็ทำสมาธิให้มีความสงบได้เหมือนกัน ถ้าทำสมาธิความสงบได้แล้วก็ไม่รู้ไม่เห็นว่ อะไรเป็นสัมมาสมาธิ อะไรเป็นมิจฉาสมาธิ อะไรเป็นโมหสมาธิ จะไม่รู้จักเลย เมื่อทำสมาธิให้จิตมีความสงบได้ ก็จะมีคามเข้าใจว่าเป็นสมาธิที่ถูกต้องไปเสียทั้งหมด ทั้งที่ตัวเองทำสมาธิที่ผิดก็มาเข้าใจว่าตัวเองทำสมาธิถูก เมื่อทำติดต่อกันไปจนเกิดเป็นวิปัสสนูปกิเลส ก็ยังไมู้ตัวว่าตัวทำสมาธิผิด

ในยุคนี้มีผู้ทำสมาธิมีอาการเกิดเป็นวิปริตทางจิต สติฟั่นเฟือน มืออยู่มากที่เดียว โรคทำสมาธิผิดนี้ถ้ามีอาการรุนแรงจะไม่มีหมอใดรักษาให้หายได้เลย นอกจากผู้นั้นจะหยุดทำสมาธิเท่านั้น ถึงจะหยุดทำสมาธิแล้วก็ตาม สติวิปลาส ใจวิปริต ก็ยังมีอยู่ แต่ไม่แสดงอาการที่รุนแรง เมื่อกลับไปทำสมาธิความสงบอีกก็แสดงอาการรุนแรงเกิดขึ้นเหมือนเดิม ถ้าไปหาพระที่ไม่มีความรู้ ไม่เข้าใจในการเกิดขึ้นของสมาธิที่ผิดที่ถูก ก็จะแก้ไขไม่ได้ หรืออาจจะตอกย้ำให้ทำสมาธิที่ผิดต่อไปอีกก็อาจเป็นได้ พวกที่เป็นในลักษณะนี้พื้นฐานเดิมคือตัวมิจฉาทิฎฐิที่เห็นผิดภายในใจยังไม่ได้แก้ไขให้หมดไปจากใจ มาประกอบกันกับต้นเหตุคือ

ความอยาก เช่น อยากให้จิตมีความสงบ อยากเห็นนรกสวรรค์
อยากให้จิตมีความบริสุทธิ์ถึงวิมุตินิพพานหรืออยากให้
ปัญญาเกิด เป็นต้น เมื่อสองอย่างมาประกอบกกันเมื่อไร อาการ
ของสมาธิในลักษณะนี้จะเกิดขึ้นแน่นอน

ฉะนั้นผู้ปฏิบัติต้องมีปัญญาศึกษาในสมาธิทุกขั้นตอน
ให้เข้าใจ เพราะสมาธิเป็นปริยัติ ต้องมีปัญญาศึกษาให้ดี
ไม่เช่นนั้นจะทำสมาธิที่ผิดๆ ไปโดยไม่รู้ตัว จะทำให้เกิดปัญหา
ในชีวิตตลอดไป จะแก้ไขได้ยากมากหรือแก้ไขไม่ได้เลย
จนตลอดวันตาย

สมาธิอีกรูปแบบหนึ่งเป็นสมาธิของพวกดาบสฤๅษี
เขากำกันมายาวนาน เป็นสมาธิมีมาก่อนพระพุทธศาสนา
จะอุบัติขึ้นในโลก เป็นสมาธิไม่มีศีลพตปราชมาส ไม่มีศีล
ที่จะให้ลูปคลำ เพราะศีลยังไม่มีในยุคนั้น ธรรมปราชมาส
ความลูปคลำในธรรมก็ยังไม่มีส่วนกัน ความอยากให้ใจ
บริสุทธิ์ ความอยากให้จิตมีความสงบเป็นฉานนั้นฉานนี้
เขาก็ไม่รู้จัก อยากให้จิตมีความสงบแล้วจะเกิดปัญญาก็ยัง
ไม่เข้าใจ อยากให้จิตมีความหลุดพ้นเป็นพระอริยเจ้าถึง
วิมุตินิพพานก็ไม่รู้จัก เพราะเป็นยุคที่ว่างจากพระพุทธ
ศาสนา ความอยากเหล่านี้จึงไม่มีในหมู่ดาบสฤๅษีเหล่านั้น

วิธีทำสมาธิสมาธิมีขั้นตอนอย่างไร ก็ยังไม่รู้
มิจาสมาธิ โมหสมาธิ ก็ยังไม่เข้าใจ จึงไม่เกิดเป็น
สมาธิและมิจาสมาธิแต่อย่างใด เป็นเพียงโมหสมาธิ
เท่านั้น เช่นมีความยินดีอยู่ในความสุขของสมาธินั้นๆ
เรียกว่าหลงอยู่ในความสุข ติดสุขอย่างมืดมืดที่เดียว
แต่ก็เกิดมือนิยามได้ ที่เรียกว่า อภิญญาห้า อภิญญาหก
สมาบัติ ๘ เกิดขึ้นได้ การทำสมาธิความสงบจะมีผลเกิดขึ้น
เป็นอภิญญาได้ทุกชาติทุกศาสนา แม้ผู้ไม่มีศาสนาอะไร
ก็ทำให้จิตมีความสงบมีอภิญญาเกิดขึ้นได้เช่นกัน

พวกเราทำสมาธิ ถ้าจะทำแบบดาดบดสุกก็ยังไม่ดี
ไม่จำเป็นถึงขั้นความสงบเข้ามานเหมือนดาดบดสุกก็ได้
ข้อสำคัญอย่าทำสมาธิด้วยความอยากอะไร ทำเพื่อให้ใจ
มีความตั้งมั่นได้เท่านี้ก็พอ เพื่อให้หายจากอารมณ์ของ
ความเครียด ให้ใจมีความตั้งมั่นได้ในชั่วขณะหนึ่งแล้ว
นอนเสีย เมื่อนอนก็กำหนดดูลมหายใจเข้าออกไปเรื่อยๆ
จนหลับไป ถ้าเป็นนักศึกษาควรทำสมาธิในลักษณะนี้
ประมาณ ๑๐-๑๕ นาที แล้วอ่านหนังสือ ทำอยู่อย่างนี้
อยู่บ่อยๆ จนเกิดความเคยชิน การอ่านหนังสือก็จะมีสมาธิ
จำได้อย่างแม่นยำ ไม่หลงลืม เพราะการทำอย่างนี้เป็น
วิธีรวบรวมสัญญาความจำเอาไว้ในใจแห่งเดียว จะเป็น

วิธีฝึกสติสมาธิไปในตัว การทำงานและการพูดก็จะมี การพูดผิดพลาดลดลงได้ เป็นคนที่มีใจเยือกเย็น การคิดพิจารณาในสิ่งใดก็จะมีสติ สมาธิ เสริมปัญญา เพิ่มกำลังใจ ไม่ย่อท้อในงานที่จะต้องทำ และเป็นผู้มีเหตุผลแยกแยะ ความผิดความถูกออกจากกันได้เป็นอย่างดี

ฉะนั้นจงพากันฝึกทำสมาธิให้เป็นองค์ประกอบ เสริมปัญญาเอาไว้ให้ดี ขณะนี้พวกเราทำสมาธิเพื่อให้ จิตมีความสงบเท่านั้นไม่พอ จำเป็นต้องฝึกสติปัญญาเพื่อ ให้เกิดความรอบรู้และความฉลาดทางใจเอาไว้บ้าง วิธี การฝึกปัญญานี้พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ดีแล้ว แต่พวกเรา ขาดการศึกษาหรือศึกษาอยู่แต่ตีความหมายไม่ตรงประเด็น ที่ถูกต้อง จึงเอาปัญญาไปใช้ในทางที่ผิด มีปัญหาเกิดขึ้น แก่ตัวเองได้

เห็นสิ่งใดต้องรู้ในของสิ่งนั้น
รู้สิ่งใดต้องเห็นในของสิ่งนั้น
ถ้ารู้ไม่เห็นจะรู้ผิดไม่ได้
ถ้าเห็นไม่รู้ก็จะเกิดเห็นผิดไม่ได้

บทกวี ๑๖๖๖ บทกวี ๑๖๖๖

การตีความในทัศนญาณไม่ถูก จะมีปัญหา

จุดเริ่มต้นในการฝึกทัศนญาณ ให้เอา ทิฏฐิ คือ
ความเห็น มาวิจัยวิจารณ์แยกแยะให้มีเหตุผล

ความเห็นมี ๒ อย่าง

๑. ความเห็นผิด

๒. ความเห็นถูก

ความเห็นที่ผิดหรือถูกอย่างไรเรายังไม่รู้ ต้องใช้ความ
คิดมาแยกความเห็นทั้งสองอย่างออกจากกัน ใช้เหตุผลมา
เป็นองค์ประกอบในการวินิจฉัยก่อนจึงตัดสิน ว่าความเห็น
อย่างนี้ผิดให้ละเสีย ความเห็นอย่างนี้ถูกรักษาเอาไว้ ข้อสำคัญ
อย่าเข้าข้างความอยากความต้องการของตัวเอง นี่เป็นวิธีฝึก
ทัศนญาณ ให้เกิดขึ้นที่ใจโดยตรง ถ้าความเห็นมีความ
ชอบธรรม จึงเรียกว่า สัมมาทิฏฐิ ความเห็นชอบได้เกิดขึ้น
กับตัวเราแล้ว และทัศนญาณก็เกิดพร้อมกันกับสัมมาทิฏฐิ
ความเห็นชอบนี้เช่นกัน เมื่อผู้ปฏิบัติได้ตั้งหลักในจุด
เริ่มต้นได้แล้ว ผู้นั้นจะไม่มีกังวลและความสับสนในการ

ปฏิบัติอีกต่อไป เพราะความเห็นผิดได้ละทิ้งไปแล้ว การปฏิบัติก็จะมีความก้าวหน้าไปด้วยดี กำลังศรัทธากำลังความเพียรจะได้ท่วมท้นอย่างเต็มที่

ทัศนญาณนี้ได้เกิดขึ้นกับใครๆแล้ว **ผู้นั้น**ไม่ชอบถามธรรมะจากใคร เพราะตัวเองก็รู้และเข้าใจในอบายการปฏิบัติในหมวดธรรมนั้นอยู่แล้ว แต่ก็ไม่ง่ายที่ผู้ปฏิบัติจะฝึกให้ ทัศนญาณ นี้เกิดขึ้นได้ แต่ก็ไม่เหลือวิสัยแก่ผู้ปฏิบัติที่มีเหตุผลเป็นของตัวเอง เหมือนผู้เข้าใจในงานและรู้งานที่ตัวเองจะต้องทำ ถึงงานนั้นจะยิ่งใหญ่ยุ่งยากสลับซับซ้อนกันอย่างไร จะไม่เหลือความสามารถฉลาดรอบรู้ของท่านผู้นั้น

นี่ฉันใด **ผู้มีความตั้งใจในการปฏิบัติอยู่จะเป็นผู้มีทัศนญาณ** เกิดขึ้นกับท่านอย่างแน่นอน **จะไม่มีอุปสรรคใดๆมาทำให้เกิดความเห็นผิดไปได้** ถ้าเป็นงานก่อสร้างอาคารที่ใหญ่โตก็จะเสร็จตามสัญญาหรือเสร็จก่อนสัญญาด้วยซ้ำไป ถ้าเป็นงานในทางธรรมก็จะเข้ากระแสแห่งมรรคผลนิพพานได้เร็ว **จะใช้เวลาปฏิบัติไม่นานนักก็จะถึงจุดหมายปลายทางที่ต้องการ** ไม่ต้องพูดเรื่องการบวชมานานหรือไม่ต้องพูดว่าตัวเองปฏิบัติมาแล้วหลายปี **ถ้าผู้ปฏิบัติถูกต้องในสัมมาทิฐิ** ความเห็นชอบแล้ว **พร้อมทั้งบุญบารมีที่ได้บำเพ็ญมาแล้ว** จะเป็นพระเณรที่บวชใหม่ หรือ

ฆราวาสที่เริ่มต้นในการปฏิบัติใหม่ก็ตาม ถ้าเข้าใจในวิธีปฏิบัติที่ถูกต้องแล้ว ผู้นั้นจะย่างเข้าสู่กระแสธรรมอย่างเต็มตัวเลยทีเดียว เพราะทัสนญาณเป็นคำบาลีที่สมมุติบัญญัติตั้งชื่อเอาไว้ ถ้าปฏิบัติมีความรู้เห็นเป็นในลักษณะนั้น นั่นคือทัสนญาณโดยแท้ ถ้าหากมีความรู้บอกขึ้นมาว่า ทัสนญาณได้เกิดขึ้นแก่ตัวเราแล้วอย่างนี้ นั่นคือตัว วิปัสสนูปกิเลส

ญาณะ ได้เกิดขึ้นแก่ตัวเราแล้ว ความรู้นี้จะไม่เป็นไปในวิปัสสนาแต่อย่างใด มีผู้ปฏิบัติเกิดเป็นวิปัสสนูปกิเลส ตัวญาณะ น้อยมาก จะเกิดความเข้าใจผิดไปว่า ปัญญาญาณได้เกิดขึ้นกับตัวเองแล้ว นี่คือการเห็นผิดที่เกิดขึ้นแก่ตัวเองโดยไม่รู้ตัว ฉะนั้น การปฏิบัติในจุดเริ่มต้นนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญมาก ถ้าตีความหมายในสัมมาทิฐิผิด ก็จะกลายเป็นมิจฉาทิฐิ ความเห็นผิดขึ้นมาทันที เมื่อไม่เข้าใจก็คิดว่าเราถูก เมื่อไปทำสมาธิก็จะเกิดเป็น มิจฉาสมาธิ ความตั้งใจมั่นผิดในทันที

เหตุเป็นอย่างไรผลก็ออกมาอย่างนั้น ถ้าเริ่มต้นผิด ในท่ามกลางก็ผิด บั้นปลายก็ผิด จะหาความถูกต้องที่เป็นธรรมไม่พบเลย เหมือนเลือกหัวหน้าโค ถ้าได้หัวหน้าโคตัวที่เคยข้ามกระแสมาก่อน หัวหน้าโคก็จะพาฝูงโคทั้งหลายลอยข้ามมหาสมุทรสุดสาครให้ถึงฝั่งได้อย่างปลอดภัย ถ้าเลือกหัวหน้าโค

ตัวที่ไม่เคยข้ามกระแสมาก่อน หัวหน้าโคก็จะพาฝูงโคทั้งหลาย
ว่า่ยไปมาวนเวียนอยู่ในท่ามกลางมหาสมุทร ในที่สุดหมดกำลัง
ลง ก็จะพากันจมน้ำตายในกระแสวังวนนั้นๆ

นี่ฉันใด ผู้ปฏิบัติกำลังแสวงหาแนวทางที่ถูกต้อง
กำลังหาช่องทางที่จะปฏิบัติเพื่อมรรคผลนิพพานอยู่
ก็ฉันนั้น ถ้าได้เส้นทางที่ตรงและถูกต้อง ก็เป็นผู้โชคดีไป
ถ้าได้ช่องทางที่ไม่ถูกต้อง ก็เป็นเคราะห์ร้ายไป จะไม่ถึง
ในจุดหมายปลายทางที่ต้องการ ถ้าอ่านแผนที่ธรรมของ
พระพุทธเจ้าเข้าใจดีแล้ว การปฏิบัติธรรมจะไม่มีปัญหา
อะไร ถ้าอ่านแผนที่ไม่เข้าใจหรือตีความหมายผิด ก็เดิน
ทางผิดตลอดไป

ถ้าอ่านแผนกที่ธรรมของพระพุทธรเจ้า

เข้าใจดีแล้ว

การปฏิบัติธรรมจะไม่มีปัญหาอะไร

ถ้าอ่านแผนกที่ไม่เข้าใจ

หรือตีความหมายผิด

ก็เดินทางผิดตลอดไป

พระอาจารย์สุภาภรณ์

มัคคามัคคญาณ

มัคคามัคคญาณนี้จะเกิดขึ้นได้ ก็เพราะทัศนญาณเป็นตัวนำร่องแต่เริ่มต้น เป็นหลักใหญ่ให้ญาณทั้งหลายในระดับสูงให้เกิดขึ้นได้ ทัศนญาณมีความสัมพันธ์กับสมาธิฐิติ ความเห็นชอบอย่างแนบแน่นมั่นคง จะไม่เกิดความหลงผิด เห็นผิดในมิจฉาทิฐิอีกต่อไป จึงทำให้มัคคามัคคญาณได้เกิดขึ้น จึงเรียกว่าผู้ปฏิบัติก้าวขึ้นสู่เส้นทางของอริยมรรคได้อย่างเต็มตัว เป็นเส้นทางที่ตรงดิ่งเข้าสู่มรรคผลนิพพาน จึงเรียกว่า มัชฌิมาปฏิปทา เป็นทางสายกลาง เป็นเอกมัคคามัคคญาณทัศนวิสุทธิ มีทางเส้นเดียวเท่านั้นที่จะเป็นเส้นทางการปฏิบัติให้ถึงซึ่งความบริสุทธิ์ได้ แนวทางการปฏิบัติจะเป็นไปในคุณธรรมระดับไหนจะเข้าใจในอุบายวิธีการปฏิบัติในคุณธรรมนั้นได้อย่างถูกต้อง แนวทางปฏิบัติจะเข้าใจในภูมิธรรมของพระโสดาบัน ในสมัยครั้งพุทธกาลท่านเหล่านั้นปฏิบัติอย่างไรจึงได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบันได้ ให้ศึกษาดูประวัติในสมัยครั้งพุทธกาลดูบ้างว่ามีขั้นตอนปฏิบัติกันอย่างไร เราจะได้นำมาเป็นอุบายในการปฏิบัติให้เป็นไปเหมือนท่านเหล่านั้น

ในตำราก็เพียงบอกว่า พระโสดาบันละกิเลสได้ ๓ ตัว

๑. ละสักกายทิฏฐิ

๒. ละวิจิกิจฉา

๓. ละสีลัพพตปรามาส

การละกิเลสสามตัวนี้ได้มีขั้นตอนในการปฏิบัติอย่างไร เริ่มต้นอย่างไรท่านจึงได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบันได้ ก็เพราะสัมมาทิฏฐิ ความเห็นชอบประกอบด้วยทัศนญาณนั่นเอง การละกิเลสสามตัวนี้ได้จึงชื่อว่าได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบันได้ และกิเลสสามตัวก็ได้หมดไปจริงเหมือนการรับประทานอาหารที่ต่อเนื่อง อาหารมีความพอเพียงแก่ธาตุขันธ์ จึงได้ละความหิวกระหายนั้นไป จึงได้มีการอิมเกิดขึ้น แล้วรู้ว่ารับประทานอาหารได้อิมแล้ว นี่ฉันใด เมื่อปฏิบัติไปถึงจุดนั้นแล้วจึงได้เกิดการละ เมื่อกิเลสสามตัวนี้ได้ขาดไปจากใจ ในขณะนั้น ก็รู้ว่าตัวเองได้บรรลุเป็นพระโสดาบันในทันที เหมือนการรับประทานอาหาร เมื่อมีการอิมเกิดขึ้นก็รู้ว่าเราอิมในขณะนั้นเช่นกัน ผู้ได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบันนี้ก็เช่นกัน ได้บรรลุธรรมในขณะใดก็รู้ว่าตัวเองได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบันแล้วในขณะนั้น ไม่ต้องไปถามใครๆ เพราะวิจิกิจฉา ความลังเลสงสัยในตัวเองไม่มีแล้ว จึงเป็นปัจจัยตั้งรู้เฉพาะตัว จึงเป็นญาณทัสนวิสุทธิ รู้เห็นในคุณธรรมที่บริสุทธิ์ได้ในระดับหนึ่ง

ถึงกิเลสสามตัวได้หมดไปจากใจแล้วก็ตาม กิเลสอย่างกลาง กิเลสอย่างละเอียด ก็จะมีขั้นตอนในการปฏิบัติต่อไป จนถึงที่สุดแห่งวิมุตตินิพพาน ประวัติธรรมราสผู้ได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบันในสมัยครั้งพุทธกาล เมื่อได้บรรลุธรรมแล้วจะอยู่กับเพียงเท่านั้น ไม่ได้ขยับเลื่อนไปสู่คุณธรรมในระดับสูงต่อไปได้ จะมีความพอใจในคุณธรรมที่มีอยู่เท่านั้น ถ้าจะมีการเปลี่ยนไปในคุณธรรมระดับสูงก็ต้องออกบวชวางฐานความเพียรเสริมสติปัญญาให้มากขึ้น จึงจะได้บรรลุธรรมในระดับสูงต่อไป

สักกายทิฏฐิ มีนักปราชญ์ตีความหมายไว้มากมาย ตีความหมายอย่างไรนั้นให้หาอ่านในตำราก็คี่แล้วกัน ข้าพเจ้าขอให้ความเห็นในการละสักกายทิฏฐินี้เอาไว้ให้ท่านได้วินิจฉัยในเหตุผล ตามความเป็นจริงก็แล้วกัน

การละสักกายทิฏฐิ หมายถึงละความเห็นผิดทางใจ ในความเห็นเดิม มีความเข้าใจว่า รูปคือธาตุสี่นี้เป็นอัตตา เข้าใจว่าเป็นตน เมื่อได้พิจารณาด้วยปัญญาแยกแยะ ออกเป็นชิ้นเป็นส่วนแล้ว ไม่มีธาตุส่วนไหนเป็นตัวตนเราเลย เป็นเพียงธาตุสี่ มีธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุไฟ ธาตุลม รวมกลุ่มกันเป็นรูปธาตุเท่านั้น มีญาณทัสนะรู้เห็นการเกิดขึ้นของธาตุสี่ และรู้เห็นความเป็นอยู่ของธาตุสี่ ว่ามีความ

ต้องการอะไร และรู้วิธีให้ความเป็นธรรมดาแล้กว่ารักษาให้ทรงตัว
 อยู่ได้ ให้ชีวิตอยู่กับธาตุสี่นี้ไปจนกว่าจิตกับกายได้แยกทาง
 กันไป ธาตุสี่เกิดจากธาตุที่มีการแก่ เจ็บ ตายได้ หมายถึง
 พ่อแม่ ธาตุชั้นนี้เมื่อเกิดขึ้นมาแล้วก็ต้อง แก่ เจ็บ ตาย
 ไปตามธาตุชั้นเดิมของพ่อแม่ ไม่มีใครแก้ไขธรรมชาติ
 นี้ได้ เมื่อใช้ปัญญาพิจารณาดีแม้ธาตุสี่ออกมาอย่างนี้
 ใจก็จะยอมรับความจริงในสภาวะธาตุตามความเป็นจริง
 ปฏิเสธในความเห็นผิดว่าธาตุเป็นตนได้อย่างสิ้นเชิง แม้
 วัตถุธสมบัตินั้นเป็นธาตุประกอบให้ใจได้เกิดความเห็นผิดมา
 ว่าเป็นสมบัติของเรา จึงได้เกิดความหลงผิดยึดติดผูกพัน
 ถ้อยมั่นว่าเป็นสมบัติของเราจริงๆ เป็นทุกข์เพราะการยึดติด
 สมบัตินี้มากแล้ว

นี้เรียกว่าทุกข์เพราะความเข้าใจผิดคิดว่านี่คือ
 สมบัติของเรา เมื่อใช้ปัญญาพิจารณาให้รู้เห็นตามความ
 เป็นจริงแล้ว วัตถุธสมบัติทั้งหลาย ก็เพียงเป็นธาตุสี่ที่มีอยู่
 ประจำโลกนี้เท่านั้น สมบัติทุกประเภทเป็นเพียงสมมติว่า
 เป็นของของเราเท่านั้น เมื่อหลงสมมตินี้เมื่อไรจะเป็นทุกข์
 ทางใจในเมื่อนั้น ให้ทำความเข้าใจว่า สมบัติทั้งหลายนั้น
 เป็นธาตุภายนอกเพื่อนำมาจุนเจือเสริมธาตุสี่ให้มีชีวิตอยู่ได้
 ในช่วงระยะเวลาหนึ่งคืนหนึ่ง หรือ ชีวิตหนึ่งเท่านั้น ไม่ก็
 วันเดือนปีก็จะเปลี่ยนแปลงไปตามเหตุปัจจัยในตัวมันเอง

นี่เพียงให้อุบายย่อย่อพอเป็นสังเขป ให้ท่านได้ขยายเพิ่มเติมด้วยสติปัญญาความสามารถด้วยตัวเอง เมื่อฝึกหัดสวดมนต์ และสัจมาภิพญญิตุความเห็นชอบด้วยปัญญาของเราเอง จึงจะเกิดความแยกกายหายสงสัยไปได้ ถ้าเอาตำรามาเป็นอุบายในการพิจารณาออกไป ก็จะเป็นเพียงปัญญาในสัญญาไป ถึงจะพิจารณาถูกต้องตามความเป็นจริงในธรรมอยู่ก็ตาม หัดสวดมนต์ก็จะไม่เกิดขึ้นเลย เพราะตำราเป็นแผนที่ธรรมตัวอย่างเท่านั้น ฉะนั้น เราจึงสร้างแผนที่ธรรมให้เกิดขึ้นแก่ตัวเอง ให้เหมือนกันกับแผนที่ธรรมตามแบบอย่างทีพระพุทธรเจ้าได้ตรัสไว้ดีแล้ว ให้พวกเราได้ศึกษาประวัติของพระพุทธรเจ้าและประวัติของพระอรียเจ้าให้เข้าใจ

ในพระสูตรมีประวัติของพระและฆราวาสได้บรรลุธรรมถึงมรรคผลนิพพานเป็นจำนวนมาก ท่านเหล่านั้นก็เคยเป็นปุถุชนคนธรรมดาเหมือนกันกับพวกเรา ท่านเหล่านั้นเริ่มต้นการปฏิบัติอย่างไรจึงได้บรรลุธรรมเป็นพระอรียเจ้าได้ ถ้าไม่เข้าใจประวัติของพระพุทธรเจ้า และประวัติของพระอรียเจ้าเอาไว้ เราก็จะไปเอาวิธีปฏิบัติของพวกดาบสฤาษีมาปฏิบัติกัน ฝึกในวิธีทำสมาธิความสงบ ฝึกให้ฉานเกิดขึ้นและฝึกอภิญญากันเท่านั้น เมื่อปฏิบัติตามแบบอย่างของพวกดาบสฤาษี แต่มีความต้องการที่จะบรรลุธรรมเป็นพระอรียเจ้า จะเป็นไปไม่ได้เลย

วิจิตรจก ความล่งเลสงสัยในพระพุทธรเจ้า สงสัย
 ในพระธรรม สงสัยในพระอริยสงฆ์ สงสัยในมรรค
 ผลนิพพาน สงสัยในนรกสวรรค์ สงสัยในกรรมดี
 กรรมชั่ว ผู้ได้บรรลุธรรมเป็นพระอริยเจ้าแล้ว จะไม่มีความ
 สงสัยเลย เพราะมีจริงตามพระพุทธรเจ้าได้ตรัสไว้แล้ว ข้อสำคัญ
 คือศึกษาทิศทางในอุบายการปฏิบัติให้เป็นไปในมรรค
 ผลนิพพานต่อไป ความสงสัยว่าเรามีบุญวาสนาบารมีน้อย
 ไม่พอที่จะปฏิบัติให้ถึงมรรคผลนิพพานได้ในชาตินี้ก็ให้
 ตัดทิ้งไป ให้ทำความเข้าใจแก่ตัวเองว่า บารมีเราพร้อม
 แล้วที่จะปฏิบัติให้ถึงซึ่งมรรคผลนิพพานได้ในชาตินี้ ถ้า
 คิดว่าบารมีเรายังไม่สมบูรณ์ ก็ให้มีความขยันหมั่นเพียรใน
 การปฏิบัติให้มากขึ้น เหมือนรู้ยู่ว่าน้ำอยู่ในโอ่งมีน้อยก็ให้
 ขยันตักใส่ให้เต็มเสีย การสร้างบารมีให้เต็มก็ฉนั้น ให้มี
 ความขยันหมั่นเพียรต่อเนื่องกันอยู่เสมอ บารมีก็จะสมบูรณ์
 ไปเอง

ข้อสำคัญอย่างยั้งคือ ฝึกใจให้ปฏิเสธในวัตถุสมบัติ
 และธาตุสี่ ว่า ไม่มีอะไรเป็นเราและเป็นของของเรา
 ทุกอย่างมีเป็นเพียงอาศัยกัน ในขณะที่มีชีวิตอยู่เท่านั้น
 อีกไม่กี่วันก็จะได้พลัดพรากจากกันไป ไม่มีใครหอบหิ้วเอา
 ธาตุสี่และวัตถุสมบัติของโลกติดตามตัวไปได้เลย ออย่ายึด

เอาธาตุสี่และวัตถุสมมติมาทับถมใจให้หนัก และเป็นทุกข์กับสิ่งเหล่านี้เลย วัตถุสมมติจะมีมากน้อยเท่าไรก็ให้ทำใจไว้ว่า เป็นสมมติที่ใช้กันในสภาวะของครอบครัวเท่านั้น นี่เป็นวิธีการฝึกใจให้หายจากความสงสัยลังเล ฝึกใจให้ปฏิเสธว่า ไม่มีสมมติอะไรเป็นของของเราให้ได้จริงๆ

สัพพตปริมาส การฝึกวิธีที่จะไม่ให้เกิดความลุ่มคล้ำในศีล ให้ทำความเข้าใจไว้ว่า ศีลจะขาดไปเพราะมีเจตนาล่วงเกินในศีลข้อนั้นๆ เมื่อเราไม่มีเจตนาจะทำให้ศีลขาดศีลก็ไม่ขาด เช่นเดินไปเหยียบมดแมลงหรือสัตว์อื่นใดตายไปโดยไม่เจตนา ศีลนั้นก็ยังไม่ขาด อย่าทำใจให้เกิดความเศร้าหมองขุ่นมัวแต่อย่างใด เพราะไม่มีเจตนาจะทำให้ศีลนั้นขาดไป สัพพตปริมาส ไม่มีความลุ่มคล้ำในพระโสดาบัน เรียกว่า สมุจเฉทวิริติ เป็นศีลเกิดขึ้นจากธรรมโดยแท้ ไม่มีคำว่าศีลขาดและเศร้าหมองแต่อย่างใด เหมือนน้ำที่เต็มแก้วอยู่แล้ว จะเทน้ำเพิ่มลงไปอีกก็ไม่ทำให้น้ำเพิ่มขึ้นแต่อย่างใด นี่ฉันใด พระโสดาบันจะรับศีลจากพระก็เป็นเพียงรับโดยกิริยาเท่านั้น หรือจะไม่รับศีลจากพระ ศีลก็มีความสมบูรณ์อยู่ไม่ได้ขาดหายไปไหน จึงเรียกว่า ปกติศีล ไม่มีการลุ่มคล้ำว่าศีลขาดหรือไม่ขาดแต่อย่างใด เพราะมีความละเอียดในการทำชั่ว พุทธชั่ว และคิดชั่ว

ในอกุศลกรรมอยู่แล้ว ฉะนั้น ผู้ยังไม่ได้บรรลุนิพพานเป็นพระโสดาบันต้องฝึกใจให้มีความละเอียดในการทำ การพูด และการคิด ในทางที่เป็นอกุศลกรรมอยู่เสมอ

พระโสดาบันมี ๓ จำพวก

๑. สัตตักขัตตุงปรมโสดาบัน จะได้มาเกิดเป็นมนุษย์อีกไม่เกิน ๗ชาติ ในชาติที่ ๗ ก็จะได้มาเกิดในยุคมีพระพุทธศาสนา จะได้บรรลุเป็นพระอรหันต์

๒. โกลังโกละโสดาบัน จะได้มาเกิดเป็นมนุษย์อีกไม่เกิน ๓ชาติ ในชาติที่ ๓ ก็จะได้มาเกิดในยุคที่มีพระพุทธศาสนา ได้บรรลุเป็นพระอรหันต์

๓. เอกพีซีโสดาบัน จะได้มาเกิดเป็นมนุษย์อีก ๑ชาติ เป็นชาติที่มีพระพุทธศาสนา ก็จะได้บรรลุเป็นพระอรหันต์

ในเมื่อพระโสดาบันได้ลงมาเกิดใหม่นั้น จะรู้ตัวหรือไม่ว่า ตัวเองเป็นพระโสดาบัน ตอบว่าไม่รู้ แต่มีกรรมหมวดหนึ่งที่ฝังอยู่นั้นคือวิริยธรรม มีความละเอียดในการทำชั่วโดยประการทั้งปวงไม่ว่าอยู่ในที่ไหนๆ จะไม่ทำชั่วเลย เพราะจะได้ออกเกิดในตระกูลที่เป็นสัมมาทิฏฐิ มีชีวิตความเป็นอยู่อย่างชอบธรรม พระอริยโสดาบันถึงจะละกิเลสส่วนละเอียดยัง

ไม่ได้ จะเป็นฆราวาสมีฐานะที่ขาดแคลนก็ตาม ก็ยังนับว่าเป็นพระสาวกของพระพุทธเจ้า ให้พวกเราได้กราบไหว้สรรเสริญในคุณธรรมของท่านเหล่านั้นตลอดมา เป็นผู้ได้เข้ากระแสน้ำพระนิพพานได้แล้ว เป็นทางตรงจะไม่หลงอีกต่อไป

ผู้ได้บรรลุนิพพานเป็นพระสกิทาคามี ละกิเลส ๓ ตัวได้เท่ากับพระโสดาบัน แต่ทำให้กามราคะ ความกำหนัด ย่อมใจมีความเบาบางลงและทำให้ปัญญา ความโง่ทึบ ความเบาบางลงเช่นกัน เมื่อตายไปแล้วกลับมาเกิดใหม่อีก ๑ ชาติ เป็นชาติที่มีพระพุทธศาสนา แล้วได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

ผู้ได้บรรลุนิพพานเป็นพระอนาคามี ละสังโยชน์ได้ ๕ ตัว

๑. ละสักกายทิฏฐิ
๒. ละวิจิกิจฉา
๓. ละสีลัพตปรามาส
๔. ละกามราคะ
๕. ละปัญญา

ทั้ง ๕ นี้จะได้อย่างสมบูรณ์ เมื่อตายไปก็ได้ไปเกิดในชั้นพรหมสุทธาวาส และนิพพานในชั้นพรหมไป

น้ำอยู่ในห้องมีน้อย
ก็ให้ขงตักไปใส่เต็มแล้ว
การสร้างมารมีให้เต็มก็ขงนั้น
ให้มีความขงพม่าเพียรต่อเองก็ขงเสมอ
มารมีก็จะสมบูรณ์ไปเอง

พระอาจารย์ ขงขง

ฉะนั้น การศึกษาธรรมจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ดีความหมายในหมวดธรรมให้แตกฉาน แยกหมวดธรรมออกเป็นชั้นเป็นตอน ธรรมหมวดใดควรนำมาปฏิบัติก่อน ธรรมหมวดใดควรนำมาปฏิบัติในภายหลัง ธรรมหมวดไหนนำมาปฏิบัติแล้วได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน ธรรมหมวดไหนนำมาปฏิบัติแล้วได้บรรลุธรรมเป็นพระสกิทาคามี ธรรมหมวดไหนนำมาปฏิบัติแล้วได้บรรลุธรรมเป็นพระอนาคามี ธรรมหมวดไหนนำมาปฏิบัติแล้วได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์

พระอรหันต์มี ๒ จำพวก

๑. พวกปัญญาวิมุตติ

๒. พวกเจโตวิมุตติ

ทั้งสองจำพวกนี้มีอุบายธรรมที่นำมาปฏิบัติมีความแตกต่างกันอย่างไร ผู้มีนิสัยเป็นปัญญาวิมุตติเอาอุบายธรรมหมวดไหนมาปฏิบัติจึงบรรลुเป็นพระอรหันต์ได้ ผู้มีนิสัยเจโตวิมุตติ เอาอุบายธรรมหมวดไหนมาปฏิบัติจึงบรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ได้

ผู้สอนและผู้ปฏิบัติควรศึกษาให้ดี มิใช่ว่าจะสอนและปฏิบัติแบบโมเม่มา้วกันไป จะไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร ขั้นตอนการปฏิบัติที่อยู่ในตำรามีความสมบูรณ์ดี ผู้สอนควรมีการศึกษาให้เข้าใจ ไม่เช่นนั้นผู้ปฏิบัติตามจะมีปัญหาความสับสนวุ่นวายไม่รู้จะเริ่มต้นกันอย่างไร

เหมือนกับครูสอนนักเรียน ถ้าหากภูมิปัญญาความสามารถของนักเรียนมีเท่านี้จะสอนวิชาความรู้ในระดับไหน ถ้านักเรียนเป็นอนุบาลหรือ ป.๑ จะสอนวิชาระดับชั้นมัธยม อุดมศึกษาจะเหมาะสมหรือไม่ ตามปกติต้องสอนวิชาให้เข้ากันได้กับฐานะของนักเรียนจึงจะได้รับผลที่ดี นี่ฉันใด การสอนภาคปฏิบัติในทางธรรมก็สอนให้ถูกกับฐานะ พอสติปัญญาจะรับรู้และนำไปปฏิบัติให้มีผลเกิดขึ้นได้ มิใช่จะเอาธรรมะในระดับสูงชั้นละเอียดสุดมาสอนกัน เมื่อนำไปปฏิบัติก็จะไม่ได้รับผลอะไร เพราะพื้นฐานทางสติปัญญา ยังไม่รอบรู้ในธรรมะระดับสูงได้ ผู้มีสติปัญญาน้อย ยังไม่เข้าใจในสัมมาทิฐิ ความเห็นชอบได้เลย แต่ไปสอนในภูมิธรรมของพระอรหันต์ ผู้ปฏิบัติก็จะไม่ได้รับผลอะไรเลย หรือผู้มีนิสัยปัญญาวิมุตติแต่ไปสอนและปฏิบัติกันในขั้นเจโตวิมุตติ ก็จะไม่ได้รับผลเช่นกัน

ฉะนั้น การปฏิบัติในยุคนี้จะให้เหมือนกันกับ พระพุทธเจ้าทรงสอนไม่ได้เลย เพราะพระพุทธเจ้าทรงมีพระญาณพิเศษ รู้นิสัยวาสนาบารมีของคนได้ ว่าผู้นี้ได้สร้างบารมีมาอย่างนี้ ทรงประทานอุบายธรรมไปปฏิบัติ อย่างนี้ธรรมะนั้นจะมีความพอดีกับบารมีของแต่ละบุคคล

บุคคลพอที่จะได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน พระองค์ทรงประทานธรรมะในระดับนี้

ผู้จะได้บรรลุธรรมเป็นพระสัททาคามี

ผู้จะได้บรรลุธรรมเป็นพระอนาคามี

ผู้จะได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์

ทรงประทานอุบายธรรมชั้นละเอียดอย่างนี้
ธรรมะที่พระพุทธเจ้าทรงประทานเป็นอุบายการปฏิบัตินั้น
มีความเจาะจงเฉพาะบุคคลมาก ธรรมะที่พระองค์ทรง
ประทานอุบายไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่เหมาะสมแก่บารมีของ
แต่ละบุคคล เมื่อนำไปปฏิบัติ ก็จะได้บรรลุเป็นพระอริยเจ้า
ไป ในยุคนี้ไม่มีใครมีญาณรู้บารมีของคนอื่นได้ แม้แต่
บารมีของตัวเองก็ยังไม่รู้ว่าเราได้สร้างบารมีมาด้วยวิธีใด
จึงยากที่จะเอาหมวดธรรมมาเป็นอุบายในการปฏิบัติให้
ตรงกับบารมีเราได้ แต่ก็ไม่เหลือวิสัยแก่ผู้มีสติปัญญาที่ดี
มีความฉลาดรอบรู้ในเหตุและผล

ฉะนั้น การปฏิบัติในยุคนี้จึงมีความลำบากอยู่มาก
เพราะอุบายการปฏิบัติมีความหลากหลายมากมาย แต่ละครู
แต่ละอาจารย์แต่ละชมรม มีเจตนาดีหวังที่จะให้ได้ละอัสวะ
กิเลสตัณหา เพื่อได้บรรลุธรรมเป็นพระอริยเจ้าด้วยกันทั้งนั้น
ในรูปแบบการปฏิบัติ ใครตีความในธรรมได้มาอย่างไรก็สอน
และปฏิบัติกันไปอย่างนั้น ขอให้เป็นธรรมก็ยกขึ้นมาสอนกัน
ไปเรื่อยๆ

ธรรมระดับไหนเหมาะสมกับผู้ปฏิบัติพอที่จะรู้แจ้งเห็น
จริงได้ สอนกันปนเปละกันไป ภูมิธรรมของพระอรหันต์ที่
เป็นชั้นละเอียดสูงสุด นำมาสอนปุถุชน หรือหลายกลุ่มสอน
วิธีปฏิบัติตามแบบอย่างของพวกดาบสฤๅษี เอาแต่สมาธิ
ความสงบหรือฝึกวิธีเข้าฌานกัน แต่หวังผลในการละกิเลส
ค้นหาเพื่อได้บรรลุธรรมเป็นพระอริยเจ้า ความเข้าใจอย่าง
นี้จะมีอยู่กับผู้ปฏิบัติในยุคปัจจุบันนี้มาก จึงยากที่จะแก้ไข
หรือแก้ไม่ได้เลย

ฝึกใจให้มีความละเอียดใน
การทำ การพูด และการคิด
ในทางที่เป็นอกุศลกรรมอยู่เสมอ

หนังสือธรรมะฉบับพิเศษ

การบรรลุธรรมของพระอรหันต์

การบรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ในยุคนี้ได้ มิใช่เป็นของง่าย เพราะไม่มีพระพุทธเจ้าทรงประทานอุบายที่ตรงต่อบารมี ทุกท่านต้องดิ้นรนหาอุบายธรรมมาปฏิบัติด้วยตนเอง ถึงจะอ่านตำราหรือฟังธรรมจากครูอาจารย์มาก็เป็นธรรมด้วยกันทั้งหมด แต่ธรรมนั้นยังไม่ถูกกับจริตนิสัยของตัวเอง จำเป็นต้องเปลี่ยนหาอุบายใหม่ เห็นว่าธรรมหมวดนั้นดีก็นำมาปฏิบัติ การปฏิบัติให้ถูกธรรมไม่ใช่เป็นของยาก ปฏิบัติธรรมหมวดไหนก็ถูกธรรมหมวดนั้น

การค้นหาหมวดธรรมให้ถูกกับจริตนิสัยของตัวเองนั้น เป็นสิ่งที่ยากมาก เพราะไม่ทราบว่าจะตัวเองสร้างบารมีอย่างไร จะหาอุบายธรรมมาเป็นองค์ประกอบเชื่อมโยงต่อกันกับบารมีเก่าได้อย่างไร ถ้าผู้มีสติปัญญาที่ดีมีความฉลาดรอบรู้ในเหตุและผลก็ไม่ใช่สิ่งที่เหลือวิสัย ในขั้นเริ่มต้นก็ลองผิทดลองถูกล้มลุกคลุกคลาน ปากกัดตีนถีบสู้มเตาอยู่มากทีเดียว เป็นธรรมปราชญ์คล่ำในธรรมไปมา ใครลูบคลำถูกอุบายธรรมที่ตรงต่อบารมีของตัวเองได้ ก็ถือว่าเป็นผู้มีความโชคดีไป ใครลูบคลำไม่ถูกในอุบายธรรม ไม่ตรงกับ

บารมีของตัวเองก็ผิดหวังไป ถึงบารมีพร้อมแล้วที่จะได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ในชาตินี้ก็ยังตาม ถ้าปฏิบัติธรรมผิดจากนิสัยบารมีของตัวเองแล้ว ก็หมดสิทธิ์ในการที่จะได้บรรลุธรรมในชาตินี้ทันที ตัวอย่างเช่น ดาบสทั้งสองที่เคยเป็นครูอาจารย์เก่าของพระพุทธเจ้าของพวกเขานั่นเอง ครูทั้งสองนั้นมีบารมีพร้อมที่จะได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ในชาตินี้อยู่แล้ว แต่ใช้อุบายในการปฏิบัติผิด ไปหลงติดอยู่ในสมาคิวามสงบ และหลงติดอยู่ในฌานสมาบัติ เมื่อมรณภาพไปก็ทำให้เกิดเป็นพรหมที่มีอายุยาวนานมากทีเดียว

ผู้ปฏิบัติในยุคนี้ก็เช่นกัน ถ้าปฏิบัติผิดนิสัยบารมีของตัวเองแล้ว ก็หมดสิทธิ์ที่จะได้เป็นพระอริยเจ้าเช่นกัน มิใช่ว่าปฏิบัติให้ถูกต้องตามปริยัติแล้วจะได้บรรลุธรรมเป็นพระอริยเจ้าหาใช่ไม่ เหมือนกับกินยาไม่ถูกโรค จะกินไปจนถึงวันตาย โรคก็ยังไม่หายอยู่นั่นเอง นี่ฉันใด การปฏิบัติธรรมไม่ตรงกับบารมีของตัวเองก็ฉันนั้น

พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมโปรดพุทธบริษัททั้งหลาย มิใช่ว่าเอาธรรมะหมวดเดียวสอนให้คนทั้งหลายให้บรรลุธรรมได้ พระพุทธเจ้าทรงประทานอุบายธรรมที่แตกต่างกันไป **เว้นเฉพาะกลุ่มที่ได้สร้างบารมีมาเหมือนกันเท่านั้น** ถ้าได้อ่านประวัติของพระอริยเจ้าจะเข้าใจในเรื่องนี้ดี

ผู้ที่ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ ไม่จำเป็นจะต้อง
ได้บรรลุธรรมไปตามลำดับขั้นตามตำราที่เรียบเรียงเอาไว้
แต่อย่างใด เพราะเป็นไปตามนิสัยบารมีของแต่ละท่าน
เช่นผู้ที่ยังไม่ได้บรรลุธรรมในขั้นไหนมาก่อน เมื่อท่าน
ได้ปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางของพระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้
แล้ว และแนวทางนั้นตรงกับบารมีที่ตัวเองได้บำเพ็ญมา
แล้ว มีอินทรีย์แก่กล้าและสมบูรณ์ มีสติปัญญารอบรู้ฉลาด
เฉียบแหลมพอ ท่านก็ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ใน
ขณะนั้น ได้บรรลุธรรมในวันที่เท่าไร เดือนอะไร จะรู้
ได้ทันที ถ้ามีนาฬิกาดูก็จะรู้ว่าได้บรรลุธรรมในเวลาเท่านั้น

บางท่านได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบันมาก่อน แล้ว
ต่อมาก็ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ บางท่านได้บรรลุ
ธรรมเป็นพระสกิทาคามีมาก่อน แล้วจึงได้บรรลุธรรมเป็น
พระอรหันต์ บางท่านได้บรรลุธรรมเป็นพระอนาคามีมาก่อน
แล้วจึงได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ ผู้ที่ได้บรรลุธรรม
แล้วจะเก็บตัวเงียบไว้ไม่ต้องไปถามใครๆ เพราะตัวเองก็รู้ตัว
เองอยู่แล้ว จึงเป็น สุทธิ อสุทธิ ปัจฉิตตัง รู้ได้เฉพาะตัว
แม้พระพุทธเจ้าจะประทับอยู่ในที่แห่งนั้นก็ตาม ก็จะไม่พูด
เรื่องการได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ถวายพระพุทธเจ้า
แต่อย่างใด เว้นแต่พระพุทธเจ้าจะตรัสถามเท่านั้นจึงจะ

เล่าถวาย ไม่ได้ประกาศตัวโฆษณาให้สาธารณชนได้รับรู้ แต่อย่างไรก็ดี หรืออาจจะมาก็เป็นได้ เพราะมีต้นบัญญัติตรัสห้ามเอาไว้

วิปัสสนาญาณที่เกิดขึ้นมีเวลาจำกัด ตั้งอยู่ไม่ได้ นาน เพราะเป็นญาณที่เฉียบขาดกล้าหาญ มีความฉลาดรอบรู้อย่างละเอียดแหลมลึกทีเดียว เป็นญาณที่รอบรู้ในโลกธาตุทั้งสามภพทีเดียว เป็นญาณที่จะถอนรากถอนโคนในอาสวะตัณหาให้หมดไปจากใจโดยเฉพาะ ความอยากที่ทำให้ใจได้หมุนเวียนไปมาในวัฏจักรที่เรียกว่าภพทั้ง ๓ มีกามภพ รูปภพ อรูปภพ มีความยินดีพอใจอยู่ในความสุขผูกพันยึดมั่นห่วงใยในสิ่งใดก็เนื่องจากตัณหาคือความอยากตัวนี้เป็นเหตุ จึงได้หลงติดอยู่ในกามภพนี้มายาวนาน ถึงจะได้ไปพักแรมบนสวรรค์ ก็อยากอยู่บนสวรรค์ จะไปเกิดในรูปพรหม และอรูปพรหม ก็คือใจที่หลงอยู่ในความสงบ หลงอยู่ในรูปฌาน หลงอยู่ในอรูปฌาน นี่ก็เป็นตัณหาความอยากชั้นละเอียดอยู่นั่นเอง

ฉะนั้น วิปัสสนาญาณจึงรอบรู้ในทุกข์ รอบรู้ในเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์และรอบรู้ในวิธีที่จะปฏิบัติให้เหตุแห่งทุกข์นั้นดับไปได้ เมื่อวิปัสสนาญาณรู้เห็นตัณหาคือความอยาก เป็นเหตุให้เกิดทุกข์ได้อย่างแจ่มแจ้งเมื่อไร ก็เกิด

นิพพิทาญาณ เมื่อหน่วยในการเกิดตายอยู่ในภพทั้ง ๓ นี้
ทันที ตัณหาคือความอยากในบุญก็จะสลัดทิ้งไป เพราะ
บุญก็ยังเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้เกิดตายอยู่ในชาติภพต่างๆ
อยู่นั่นเอง จึงเรียก สมุสัง ตัณหัง อัပ္ภุยหะ เป็นผู้รื้อถอน
ตัณหากับทั้งมูลรากให้หมดไปจากใจได้แล้ว ดังบาลีว่า
ตณฺหาหย ตรติ โขมฺ อาศัยตณฺหาและละตัณหาในภายหลัง
หมายถึงบุญกุศลที่หนุนส่ง แล้ว ละบุญกุศลในภายหลัง
บุญกุศลเป็นกำลังส่งถึงมรรคผลนิพพานเท่านั้น นิพพาน
ไม่มีบุญและบาปแต่อย่างใด

จากนี้ไปจะเกิดเป็น นิโรธญาณ ที่พูดกันง่ายๆ ก็ว่า
นิโรธ ความดับทุกข์นั่นเอง คำว่า นิโรธ มีความหมายได้
๒ อย่าง

๑. นิโรธ หมายถึง ทำให้แจ้ง

๒. นิโรธ หมายถึงความดับทุกข์

นิโรธหมายถึงทำให้แจ้งนั้นคือรู้เห็นในความเป็น
จริงได้อย่างแจ่มแจ้งชัดเจน เห็นรากเหง้าของตัวที่ทำให้เกิด
เป็นภพชาติด้วยทัศนญาณ อย่างเปิดเผยทีเดียว ดังบาลีว่า
นตฺถิ โลเก รโห นาม ความลับไม่มีในโลก หมายถึงโลก ๓
คือ กามโลก รูปโลก อรูปโลก เป็นสถานที่โคจรพักแรมของ
ตัณหามายาวนาน เป็นสถานที่หลบหลีกซ่อนตัวอำพรางยากที่

จะเห็นตัวได้ แต่บัดนี้โรธคมนี้เป็นปฏิปทาอันประกอบด้วย
ทศณญาณได้เกิดขึ้นแล้ว ความลึกลับปิดบังอำพรางตัวของ
ตัณหาได้เปิดเผยขึ้นแล้ว ไม่มีที่ลึกลับอื่นใดใน ๓ โลกนี้ให้
ตัณหาหลบซ่อนตัวอีกต่อไป เพราะนิโรธเข้าไปทำลาย
ความมืดของอวิชชาได้แล้ว เพราะอวิชชาเป็นอุโมงค์ใหญ่
มืดมิดอย่างสนิทเดียว เป็นที่หลบภัยให้แก่ศัตรูคือกิเลส
ตัณหาน้อยใหญ่ได้ดีที่สุด จึงยากแก่สติปัญญาธรรมดา
จะรู้เห็นได้

ตัณหาที่หลบซ่อนอยู่ในบาป ตัณหาที่หลบซ่อนอยู่
ในบุญ ตัณหาหลบซ่อนตัวอยู่ในสมาธิความสงบ หลบซ่อน
ตัวอยู่ในรูปฌาน อรูปฌาน นิโรธญาณ ได้ทำลายให้สิ้นซาก
ไปอย่างง่ายดาย ความสว่างกำจัดความมืดให้หมดไปได้
อย่างไร นิโรธก็กำจัดความมืดของอวิชชาให้หมดไปจาก
ใจก็ฉนั้น

ตัณหาความอยากเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้ผลในทาง
บาปอกุศลได้ ตัณหา ความอยากเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้
เกิดเป็นผลในทางบุญกุศลได้ เพราะบาปและบุญมีความ
เกี่ยวโยงซึ่งกันและกัน มีตัณหาความอยากเพียงตัวเดียว
เป็นเหตุ เมื่อทำลายตัณหาคือความอยากให้สิ้นซากไป
เพียงตัวเดียวเท่านั้น บุญและบาปก็หมดสภาพไปใน

ขณะนั้น ทั้ง ๓ ภาพจึงหมดสิทธิ์ที่จะได้ไปเกิด แก่ เจ็บ ตาย
อีกต่อไป จึงเรียกว่า วิชชาอุทะปาติ อาโลโก อุทะปาติ นัตถิ
โลเก รโห นามะ วิชชา มีความรู้แจ้งใน ๓ โลกธาตุนี้แล้ว
จึงไม่มีความลับใดๆใน ๓ โลกนี้มาปิดบังอีกต่อไป นี้
เรียกว่า นิโรธ ความแจ้ง

นิโรธ หมายถึงความดับทุกข์และดับเหตุที่ทำให้เกิด
เป็นทุกข์ ข้อสำคัญคือดับเหตุคือตัดหาความอยากนั่นเอง
ตัดหานี้จะฝังตัวอยู่กับโมหะอวิชชา อย่างแนบเนียนละเอียด
สุดที่เดียว จึงเรียกว่า มิจฉาทิฏฐิ ความเห็นผิดขั้นละเอียด
เห็นว่าขันธห้าเป็นอิตตาตัวตน จึงได้เกิดความหลง
ความหลงผิดเกิดจากอวิชชา ความไม่รู้ ตัดหาความอยากที่
ฝังรากอยู่กับอวิชชาก็จะดับไปพร้อมกัน เพราะนิโรธญาณ
ทัศนวิสุทธิ มีกระแสที่รุนแรงดับอิตตาตัวตนที่มีอยู่ใน
ขันธห้าให้หมดสิ้นไป กระแสไฟแห่งราคะ กระแสไฟแห่ง
โทสะ กระแสไฟแห่งโมหะ ที่เป็นปัจจัยเชื่อมโยงอยู่ใน
ขันธห้าก็สลายตัวดับลงพร้อมกัน วิญญาณที่เป็นสื่อออก
มาจากจิตโดยตรงได้ดับลงไม่มีอะไรเหลือ ไม่มีความรู้สึก
ในรูปและนามว่ามีอิตตาตัวตนอีกต่อไป

เพราะตนไม่ใช่รูป รูปไม่ใช่ตน ตนไม่มีในรูป รูปไม่
มีในตน

เวทนาไม่ใช่ตน ตนไม่ใช่เวทนา เวทนาไม่มีในตน
ตนไม่มีอยู่ในเวทนา

สัญญาไม่ใช่ตน ตนไม่ใช่สัญญา สัญญาไม่มีในตน
ตนไม่มีในสัญญา

สังขารไม่ใช่ตน ตนไม่ใช่สังขาร สังขารไม่มีในตน
ตนไม่มีในสังขาร

วิญญาณไม่ใช่ตน ตนไม่ใช่วิญญาณ วิญญาณไม่มี
ในตน ตนไม่มีในวิญญาณ

การดับไปในลักษณะนี้ เรียกว่า นิโรธความดับทุกข์
และดับทั้งเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ได้อย่างสนิทโดยสิ้นเชิง
เมื่อวิญญาณดับเพียงอย่างเดียวเท่านั้น การรับรู้ในรูป
ก็ดับไป การรับรู้ในเวทณาก็ดับไป การรับรู้ในสัญญาก็
ดับไป การรับรู้ในสังขารก็ดับไป การรับรู้ในอายตนะ
จะไม่มีควมรับรู้อะไรเลย เพราะวิญญาณได้ดับไป
ในทางตา วิญญาณได้ดับไปในทางหู วิญญาณได้ดับไป
ในทางจมูก วิญญาณได้ดับไปในทางลิ้น วิญญาณได้ดับไป
ในทางกาย วิญญาณได้ดับไปในทางใจ ในขณะที่นั้น
จะไม่มีความรู้สึกในรูปขันธ์และนามขันธ์แต่อย่างใด
เพราะวิญญาณการรับรู้ไม่มีในสิ่งใด จึงไม่มีเหตุไม่มี
ปัจจัยอะไรให้มีการรับรู้ได้

ในลักษณะนี้เหมือนกับความร้อนที่กำลังทำอาหารให้สุกได้อย่างเต็มที่ จะไม่มีอาหารส่วนดิบๆ เหลือค้างไว้เลยแม้แต่นิดเดียว นี่ฉันใด นิโรธญาณทัสนวิสุทธิ กำลังแผดเผาให้กิเลสตัณหาอัสวะน้อยใหญ่ให้หมดไปจากธาตุรู้และขันธห้าได้อย่างสมบูรณ์ก็ฉันนั้น ในธาตุรู้นี้จะไม่มีอัสวะชั้นละเอียดแอบแฝงอยู่เลย ถึงขันธห้าจะมีอยู่ก็เป็นเพียงขันธห้าล้วนๆ ไม่มีอัสวะส่วนใดตกค้างอยู่ในขันธห้าแต่อย่างใด จึงเป็นปกติขันธ เป็นขันธที่ไม่มีโทษภัยอะไร จึงเรียกว่าธรรมที่เป็นกลาง ไม่มีใครเป็นเจ้าของยึดครอง เป็นกรรมสิทธิ์อีกต่อไปแต่อย่างใด

ในช่วงนิโรธธรรมได้กำจัดให้อัสวะทั้งหลายให้หมดไปจากธาตุรู้และขันธห้านี้แล้ว จะมีธาตุรู้อันบริสุทธิ์ปรากฏอยู่ รู้ก็สักว่ารู้ แต่รู้ไม่มีในสมมติใดๆ เพราะไม่มีสมมติอะไรจะให้รู้ เป็นเพียงรู้เฉพาะรู้เท่านั้น รู้ไม่มีในความหมายอะไร จะอธิบายฉายภาพให้ท่านได้รู้เห็นในธาตุรู้อันบริสุทธิ์นี้ ให้ท่านรู้ตามไม่ได้ ถ้าเป็นเลขก็เป็นได้แค่ ๐ (ศูนย์) เท่านั้น ถ้าจะเขียน ๐ (ศูนย์) ลักร้อย ๐ (ศูนย์) ก็ไม่มีคุณค่าอะไร ถ้ามีเลขอื่นอยู่ข้างหน้าแล้วเพิ่ม ๐ (ศูนย์) ต่อกันไป จึงจะมีความหมายและเป็นค่าขึ้นมาได้ นี่ฉันใด ธาตุรู้อันบริสุทธิ์ก็ฉันนั้น เป็นรู้ที่เป็นเอกเทศ ไม่เกาะติดอยู่กับสิ่งใดๆ

เมื่อเป็นในลักษณะนี้สักระยะหนึ่ง ก็จะมีอาการรู้ตัว
 ขึ้นมานิดๆ ในขณะนั้นเองจะมีความรู้หนึ่งเกิดขึ้น รู้ว่า
 อาสวะจะสิ้นไปในขณะนี้ ที่เรียกกันตามบาลีว่า อาสวัคชยญาณ
 ได้เกิดขึ้นแล้ว ในตำราแปลไว้ว่า อาสวัคชยญาณ แปลว่า
 รู้จักทำให้ให้อาสวะได้สิ้นไป แต่ข้าพเจ้าก็จะให้ความเห็น
 อาสวัคชยญาณ เพียงรู้ว่า อาสวะจะสิ้นไปในขณะนี้เท่านั้น
 เหตุผลก็เพราะไม่มีการทำอะไรที่จะให้หมดไปอีกแต่อย่างใด
 เพราะนิโรธได้ดับทุกข์และดับเหตุให้เกิดทุกข์หมดสิ้นไป
 ดังได้อธิบายมาแล้ว อาสวัคชยญาณ เป็นเพียงอรุณผลที่
 จะบรรลุลุธรรมเป็นอรหัตผลเท่านั้น ไม่ได้ทำอะไร เหมือน
 กับอาหารที่ถูกความร้อนของไฟทำให้อาหารสุกในหม้อทั้งหมด
 แล้วแต่ฝาหม้อยังปิดอยู่ เมื่อเปิดฝาหม้อออกมาดู ก็รู้ว่าอาหาร
 ในหม้อนั้นสุก เห็นตรงกันกับอาหารที่สุกอยู่แล้ว จะไม่มีการ
 กระทำใดๆ ให้อาหารสุกอีกต่อไป นั่นนี่ใด อาสวัคชยญาณ
 เป็นเพียงรู้ว่า อาสวะจะสิ้นไปในขณะนี้เท่านั้น เมื่อหาก
 ข้าพเจ้าแปลผิด ก็ขออภัยมาในที่นี้ด้วย

ในช่วงที่ อาสวัคชยญาณ ได้เกิดขึ้นนี้เอง ความ
 กล้าหาญได้เกิดขึ้นเป็นอย่างมาก เหมือนจะทำลายภูเขា
 ทั้งลูกให้เรียบราบไปในชั่วพริบตา และเหมือนกับกาลเวลา
 วันเดือนปีไม่มีในขณะนั้น กลางวันและกลางคืนเหมือน
 กับไม่มีเช่นกัน จึงเป็นเอกรัตตติง ราตรีเดียวตลอดเวลา

ความสว่างกำจัดความมืด
ให้หมดไม่ได้ต่างไร
นิโรธก็กำจัดความมืดของอวิชชา
ให้หมดไม่จากใจก็ฉันนั้น

พระอาจารย์คุณ วิมลคุณ

อย่างนี้เองหนอ ที่พระพุทธเจ้าทรงตั้งปณิธานใน
ครั้งพระองค์ประทับนั่งอยู่ใต้ร่มพระศรีมหาโพธิ์ พระองค์
ทรงอธิษฐานว่า ถ้าข้าพเจ้าไม่ได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าใน
ที่แห่งนี้ ข้าพเจ้าจะไม่ลุกออกจากที่นั้งนี้เป็นเด็ดขาด แม้
เนื้อหนังมังสา กระดูกเส้นเอ็น และอวัยวะทุกส่วน จะแตก
สลายผุพังทับถมซึ่งแผ่นดินนี้ไปก็ตามที่ ข้าพเจ้าจะนั่ง
อยู่ในที่แห่งนี้ตลอดไป คำอธิษฐานอย่างนี้ มิใช่เป็น
เหตุให้พระองค์ได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าแต่อย่างใด เป็น
เพียงอธิษฐานสำหรับลงไปตาม อาสวกขยญาณ ที่พระองค์
ทรงทราบว่าจะสิ้นไปในขณะนี้เท่านั้น เพราะ
ในส่วนลึกจริงๆ พระองค์ทรงมีความมั่นใจพระทัยในการ
ตรัสรู้ของพระองค์อยู่แล้ว อีกไม่กี่ปาที่พระองค์ก็จะได้ตรัสรู้
เป็นพระพุทธเจ้าในขณะนี้แน่นอน ถ้าพระองค์ไม่ทรงมี
อาสวกขยญาณ ไม่ทรงทราบว่าอาสวะจะสิ้นไป พระองค์จะทรง
อธิษฐานทำไม ที่แห่งอื่นพระองค์ก็เคยประทับนั่งมาหลายที่แล้ว
ทำไมพระองค์จึงไม่ทรงอธิษฐานอย่างนี้เล่า

ผู้จะได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ ก็มีอาสวกขยญาณ
รู้ว่าอาสวะจะสิ้นไปในขณะนี้เช่นกัน แต่ไม่ควรอธิษฐาน
เพราะจะไปชำระรอยเลี่ยนแบบของพระพุทธเจ้า จะอธิษฐาน
หรือไม่อธิษฐานก็มีคุณค่าเท่ากัน ถึงอย่างไรก็ได้บรรลุ

ธรรมเป็นพระอรหันต์ในขณะนี้อย่างสมบูรณ์อยู่แล้ว จะอยู่ในอิริยาบถไหนก็บรรลุธรรมได้เช่นกัน แม้พระอานนท์ท่านอยู่ในท่ากึ่งนั่งกึ่งนอนก็ได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ได้ อาสวกษยญาณจะเกิดขึ้นเฉพาะในการตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า การตรัสรู้ของพระปัจเจกพุทธเจ้าและผู้จะได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์เท่านั้น

ในช่วงขณะ จริมกจิตเดียว การบรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ก็ปรากฏขึ้น ตั๊บ เดียวในช่วงพริบตาตัวเอง แล้วมีญาณทัสนวิสุทธิตเกิดขึ้น รู้เห็นในความบริสุทธิ์ เป็นวิสุทธิธรรมอย่างสมบูรณ์ วิมุตตสมิ วิมุตตมีติ ญาณ โหติ ชีณมา ชาติ วุสิตํ พรหมจริยํ กตํ กรณียํ เมื่อจิตได้หลุดพ้นไปในขณะใด จะรู้ว่าได้หลุดพ้นแล้วในขณะนั้น และรู้ว่าเป็นพระชีณาสพ อันชาติที่ได้สิ้นสุดเป็นชาติสุดท้ายจบลงแล้ว พรหมจรรย์ได้อยู่จบแล้วอย่างสมบูรณ์ กิจที่จะทำไม่มีอีกแล้ว เพราะอัสวะได้หมดไปจากใจ ได้ทำสำเร็จอย่างสมบูรณ์ จึงหมดภาระหมดหน้าที่การทำงานที่จะทำภายในใจ ไม่มีศัตรูคู่อริในหมู่มกิเลสค้นหาแต่อย่างใด เมื่อผลของการปฏิบัติมีความสมบูรณ์อย่างเต็มที่แล้วอย่างนี้ จึงให้ชื่อว่า พุทธ ฐึ ตึน เบิกบาน อย่างเต็มที่

พุทฺโธ จะเกิดขึ้นมิใช่จะนึกคำบริกรรมเพียงเป็น
อารมณ์ของสมณะตามที่พูดกัน พุทฺโธ ตัวจริงจะต้องเกิดขึ้น
เนื่องด้วยสติปัญญา เริ่มต้นจากสัมมาทิฐิ เห็นชอบ
ประกอบด้วย หัสณญาณ ทั้งสองนี้เป็นกำลังใหญ่ เป็นฐาน
ที่สำคัญ ที่เป็นจุดเริ่มต้นให้พุทฺโธตัวจริงเกิดขึ้น อูบายวิธี
ปฏิบัติอย่างไรได้อธิบายในจุดเริ่มต้นนี้มาแล้ว จนถึงพุทฺโธ
ตัวจริงได้แบ่งบานบริสุทธิ์ได้อย่างสมบูรณ์

การปฏิบัติธรรมถ้าเริ่มต้นไม่ถูก การปฏิบัติต่อไปก็
ไม่ถูก ถึงท่านผู้นั้นได้สร้างบารมีมาพร้อมที่จะได้บรรลุนิพพาน
เป็นพระอรหันต์ในชาตินี้ ก็หมดสิทธิ์หมดโอกาสไปอย่าง
น่าเสียดาย หรือกุศลบารมีเคยได้บำเพ็ญมาไม่มากนัก มีความ
เหมาะสมที่จะได้บรรลุนิพพานเป็นพระโสดาบันในชาตินี้ได้ แต่
ก็ปฏิบัติแบบกระโดดข้ามขั้น ไปใช้อูบายวิธีการปฏิบัติใน
ภูมิธรรมของพระอรหันต์ เป็นผู้มักใหญ่ใฝ่สูงเกินบารมีของ
ตัวเอง แทนที่จะได้บรรลุนิพพานเป็นพระโสดาบันในชาตินี้
ก็หมดโอกาสไปเช่นกัน ถ้าปฏิบัติอยู่ขอบเขตในภูมิธรรมของ
พระโสดาบัน ในชาตินี้ก็จะได้บรรลุนิพพานเป็นพระโสดาบันอย่าง
แน่นอน เมื่อตั้งหลักในภูมิธรรมของพระโสดาบันได้แล้ว
การปฏิบัติให้ขึ้นไปในภูมิธรรมระดับสูงมิใช่เป็นของยาก
เพราะเป็นเส้นทางเดียวกัน ไม่มีทางอื่นสลับซับซ้อนให้หลง

ทั้งหมด ถ้าครูอาจารย์ท่านได้ศึกษามาดีมีความเข้าใจในธรรม
ที่ถูกต้อง เราก็จะได้รับข้อมูลที่ถูกต้องตามครูอาจารย์นั้นไป
ถ้าครูอาจารย์ศึกษาในธรรมมาไม่ดี ตีความหมายในหมวด
ธรรมไม่ถูกต้อง นำมาสอนเรา เราก็จะได้รับข้อมูลที่ผิดๆ
เมื่อนำไปปฏิบัติก็ผิดไปตามๆกัน

ฉะนั้น การศึกษาหาหมวดธรรมที่ถูกต้องจึงเป็นจุด
เริ่มต้นที่สำคัญยิ่ง เหมือนส่งข้อมูลเข้าไปในคอมพิวเตอร์ ถ้า
ส่งข้อมูลเข้าไปถูก พิมพ์ออกมาก็ถูก เมื่อส่งข้อมูลเข้าไปผิด
พิมพ์ออกมาก็ผิด ถ้าส่งข้อมูลเข้าไปไม่รู้ว่าจะไรผิดอะไรถูก
พิมพ์ออกมาก็อ่านไม่รู้เรื่องอยู่นั่นเอง นี่ฉันใดการส่งข้อมูล
ในหมวดธรรมเข้าไปหาใจก็เป็นฉันนั้น ถ้าส่งข้อมูลในหมวด
ธรรมเข้าไปหาใจผิดถูกอย่างไรก็ไม่รู้ การปฏิบัติก็มีแต่ความ
ลังเลใจ การปฏิบัติไปก็เป็นธรรมปรามาส ลุบลคำแบบสุมเดา
จะเอาหลักปฏิบัติที่ถูกต้องอย่างชัดเจนไม่ได้เลย ขอผู้ปฏิบัติ
ทั้งหลาย อย่าทำตัวเป็นกลุ่มกอลามสูตร เชื้ออะไรขาดการ
ครุ่นคิด ขาดเหตุผล จะเกิดเป็นความเชื่อที่มลายไปไม่รู้ตัว

พระพุทธเจ้ามีพระญาณหยั่งการณโกล เรียกว่า
อนาคตตัญญาน พระองค์ทรงทราบว่า อนาคตต่อไปในข้างหน้า
จะมีผู้แก้ไขคำสอนของพระพุทธเจ้าให้เพี้ยนไป ไม่เป็นไปใน
หลักคำสอนเดิมที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสเอาไว้ การปฏิบัติในยุค

นั้นจะมีความลึกลับจน จึงยากที่จะได้บรรลุมรรคผลนิพพานได้ การแก้ไขเพิ่มเติมจะทำให้ตีความหมายคลาดเคลื่อนออกไป ใน กาลามสูตร ๑๐ ข้อ เป็นพุทธพจน์ที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสเอาไว้ ๑ ใน ๑๐ ข้อ พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า **อย่าฟังเชื่อตามตำรา หรือคัมภีร์ ว่าถูกต้องไปเสียทั้งหมด ให้ใช้เหตุผลพิจารณา ให้ดีก่อนจึงตัดสินใจเชื่อในภายหลัง** ถ้าดูเหตุการณ์ในยุคปัจจุบันนี้แล้ว คนจะเชื่อในตำราและเชื่อตามครูอาจารย์ที่เคารพนับถือมากที่สุด ก่อนจะเชื่อให้เป็น ศรัทธาญาณสัมปยุต ใช้ปัญญาพิจารณาให้ดีก่อนจึงตัดสินใจเชื่อในภายหลัง

บทส่งท้าย

ข้าพเจ้าได้อธิบายในแนวทางปฏิบัติในหนังสือพุทธนี้ ขอให้ท่านทั้งหลายใช้ปัญญาพิจารณาอย่างมีเหตุมีผล ถ้ายังไม่เข้าใจในจุดไหนข้าพเจ้าพร้อมที่จะให้ความกระจ่างได้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในความหมายในอุบายนั้นๆ เช่น พุทธ แปลว่า รู้ ตื่น เบิกบาน อันเป็นผลเกิดขึ้นจากการปฏิบัติโดยตรง ฉะนั้นการปฏิบัติในจุดเริ่มต้น ต้องเอาความเห็นมาแยกออกเป็น ๒ อย่าง **ใช้ปัญญาพิจารณาให้ถูกต้องตามความหมาย เมื่อมีความเห็นเป็นอย่างนี้แล้วประพฤติให้เป็นไปอย่างนี้ จะมีผลเกิดขึ้นเป็นอย่างไร ในความเห็นนั้นผิดหรือถูกอย่างไรเราก็จะรู้** ใช้ปัญญาพิจารณาแล้วเห็นว่าผิด เราก็จะละความเห็นผิดนั้นเสีย ถ้าใช้ปัญญาพิจารณาด้วยเหตุผลแล้วว่าถูก เราก็ควรประพฤติตามในความเห็นนั้นๆ เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติต่อไป

ความถูกต้องชอบธรรมนี้เองจึงเรียกว่า สัมมา ถ้าเอาไปรวมกับทิวฐิติ จึงเรียกว่า สัมมาทิวฐิติ ความเห็นชอบ **ถ้าตั้งหลัก สัมมาทิวฐิติ ความเห็นชอบให้มั่นคงแล้ว มิจฉาทิวฐิติ**

ความเห็นผิดจะไม่เกิดขึ้นแต่อย่างใด การปฏิบัติก็จะเป็น
สัมมาปฏิบัติล้วนๆ ไม่มีความลังเลสงสัยสับสนวุ่นวายไปมา
แต่อย่างใด นี่เป็นวิธีแยกความเห็นผิดแยกความเห็นถูก
ออกจากกัน ให้ความเห็นชัดลงไปว่าความเห็นถูกเป็นอย่างไร
ความเห็นผิดเป็นอย่างไรนั้น เมื่อปฏิบัติไปเราจะได้หลีกเลี่ยง
ความเห็นผิดนั้นได้

ให้เราสังเกตอย่างมีเหตุมีผลว่า ในสมัยครั้งพุทธกาล
ทำไมพระพุทธเจ้าทรงเอาหลัก สัมมาทิฏฐิ ปัญญาความ
เห็นชอบมาเป็นหลักตั้งขึ้นก่อน ก็เพราะพระพุทธเจ้า
ทรงทราบว่า ทุกคนมีความเป็นมิถิยาทิฏฐิ มีความเห็นผิดเป็น
พื้นฐานมาก่อน จำเป็นต้องแก้ไขให้คนทั้งหลายได้ละมิถิยาทิฏฐิ
ความเห็นผิดที่มีอยู่เดิมให้หมดไปจากใจ แล้วให้มาตั้ง
ความเห็นให้เป็นสัมมาทิฏฐิ ปัญญาความเห็นชอบเสียใหม่

ในครั้งแรกที่พระพุทธเจ้าทรงวางหลักพระพุทธศาสนา
ไว้ในโลก ผู้ได้รับสนองฟังธรรมของพระพุทธเจ้าในกลุ่มแรก
คือ ปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ เริ่มจากสัมมาทิฏฐิ ปัญญาความเห็น
ชอบ และสัมมาสังกัปปไปใช้ปัญญาดำริพิจารณาให้เป็นไปใน
ความเห็นชอบนั้นต่อกันไป จะรู้ได้อย่างชัดเจนว่า **พระพุทธเจ้า
ทรงตั้งหลักปัญญาขึ้นมาก่อน เรียกว่าเปิดประตูปัญญา
ให้แก่ผู้รับฟัง ให้ผู้รับฟังได้เกิดความสำนึกในความ**

เห็นผิดของตัวเอง และให้เขาเห็นทุกข์โทษภัยในความเห็นผิดของเขาเอง ถ้ามีความเห็นที่เป็นมิจฉาทิฏฐิ ความเห็นผิดอยู่ จะเป็นเหตุให้เกิดการทำผิด เป็นเหตุให้เกิดการพูดผิด เป็นเหตุให้เกิดการคิดผิด และหาเลี้ยงชีวิตผิดต่อกันไป ฉะนั้น พระพุทธเจ้าจึงทรงแก้ไขความเห็นผิดเหล่านี้ให้หมดไปจากใจ

ในครั้งนั้นปัญจวัคคีย์ มี อัญญาโกณฑัญญะ ได้กำจัดตัวมิจฉาทิฏฐิ ความเห็นผิดให้หมดไปจากใจเป็นคนแรก จึงได้ตั้งอยู่ในสัมมาทิฏฐิ ปัญญาความเห็นชอบ จึงได้บรรลุนิพพานเป็นพระโสดาบันเป็นคนแรก จึงมีพระสาวกคนแรกในโลก ในช่วงอัญญาโกณฑัญญะได้บรรลุนิพพานเป็นพระโสดาบันนั้นยังเป็นฆราวาส ศีลห้าก็ยังไม่รู้ อยู่นั่นเอง จากนั้นได้บรรลุนิพพานเป็นพระโสดาบันต่อกันไป จึงได้บวชเป็นพระภิกษุกลุ่มแรกของโลก พวกเราควรได้ศึกษาประวัติของพระอริยเจ้าในครั้งพุทธกาลดูบ้าง เพื่อจะได้เข้าใจว่าปัญญามาก่อนมีอุบายปฏิบัติอย่างไร

เรื่องของพระยสกุณฑลบุตร และเพื่อน ๖๐ คน พ่อแม่ของพระยสกุณฑลบุตร ศีลห้ายังไม่รู้จักเลย แม้แต่วิธีทำสมาธิก็ยังไม่รู้ ความสงบก็ยังไม่เข้าใจ ทำไมจึงมีปัญญาเข้าใจในหมวดธรรม ได้บรรลุเป็นพระโสดาบันได้เล่า หรือ

กลุ่มภิกษุทศาคีรี ๓๐ คนที่ตามหาหญิงที่ลักเอาสิ่งของไป ได้ ฟังธรรมจากพระพุทธเจ้าได้บรรลุเป็นพระอริยเจ้าไป หรือ ชฎิล ๓ พี่น้อง พร้อมด้วยบริวาร ๑,๐๐๐ คน ฟังธรรมจาก พระพุทธเจ้าแล้วได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ไป หรือประวัติ ของผู้ได้บรรลุธรรมเป็นพระอริยเจ้าในสมัยครั้งพุทธกาล มีทั้งพระและฆราวาสหลายแสนท่าน แต่ละท่านเริ่มจาก ปัญญาความเห็นชอบทั้งนั้น ถ้ายังไม่เชื่อขอให้ท่านได้ไป อ่านในพระสูตร มีเรื่องของผู้ที่ได้บรรลุธรรมเป็นพระอริยเจ้า มากมาย ทุกท่านเริ่มจากปัญญาความเห็นชอบทั้งนั้น ผู้สอน การปฏิบัติควรได้อ่านประวัติของพระอริยเจ้าให้เข้าใจ จึง มาตั้งตัวเป็นครูสอนคนอื่นต่อไป ไม่ควรที่จะเอาวิธีปฏิบัติ ของพวกดาบสฤๅษีมาสอนกันให้มากนัก จะทำให้ผู้ปฏิบัติ ตามเกิดความไขว้เขว ผิดแนวทางเดิมที่พระพุทธเจ้าได้ ตรัสไว้ดีแล้ว ไม่ควรที่จะแก้ไขเพิ่มเติมในคำสอนของ พระพุทธเจ้าให้เพี้ยนไป

เช่น สัมมาทิฐิ ปัญญาความเห็นชอบ สัมมา สังข์กัมโป การดำริพิจารณาด้วยปัญญาให้ถูกต้องหลัก ความเป็นจริง นี่คือหลักปัญญาต้องมาก่อน เอาหลักปัญญา นี้แหละไปศึกษาในหมวดศีล จะเป็นศีล ๕ ศีล ๘ หรือ ศีล ๒๒๗ ก็ใช้ปัญญาศึกษาทั้งนั้น จะรักษาศีลข้อไหน

ก็ใช้ปัญญาศึกษาในศีลข้อนั้นให้เข้าใจ การรักษาศีลก็มี
ปัญญารักษาให้ดี มิฉะนั้นศีลจะขาดหรือเศร้าหมองไปโดย
ไม่รู้ตัว

จะทำสมาธิ ก็ใช้ปัญญานี้แหละไปศึกษาในวิธี
ทำสมาธิ วิธีทำสมาธิทำอะไรมีขั้นตอนอย่างไร อย่างเป็นจริง
เรียกว่า สัมมาสมาธิ อย่างเป็นมิจฉาสมาธิ เพราะศีล สมาธิ
เป็นหลักปริยัติ ผู้ปฏิบัติต้องใช้ปัญญาศึกษาให้เข้าใจ **แม้หมวด
ธรรมะอื่นๆ ที่จะนำมาปฏิบัติก็ต้องใช้ปัญญาศึกษาธรรมะ
หมวดนั้นให้เข้าใจเช่นกัน** ไม่เช่นนั้นจะเกิดความเข้าใจผิด
ในหมวดธรรม จะเป็นมิจฉาปฏิบัติต่อไปโดยไม่รู้ตัว เสียเวลา
ไปไม่ได้ดีอะไร

พระพุทธเจ้าทรงเป็นผู้รู้ดีรู้ชอบในจุดเริ่มต้น จึงได้วาง
หลักปัญญาเป็นจุดยืนเอาไว้ ถ้าตั้งหลักปัญญาให้เป็นสัมมาทิฐิ
ความเห็นชอบไว้ดีแล้ว การรักษาศีลก็ไม่ยาก ไม่มีการลบล้าง
ในศีลว่าขาดหรือไม่ขาด เพราะมีปัญญารักษาศีลอยู่แล้ว การ
ทำสมาธิก็มีใช่เป็นสิ่งที่ยาก เพราะมีปัญญารอบรู้ในวิธีทำสมาธิ
ให้เป็นสัมมาสมาธิที่ถูกต้องได้

ฉะนั้น ปัญญาความเห็นชอบ จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่
สำคัญยิ่ง ถ้าไม่มีความรอบรู้ในทางปัญญา การปฏิบัติก็จะ
ไม่มีความก้าวหน้าแต่อย่างใด และไม่เป็นไปในมรรค

ผลนิพพานได้เลย เหมือนคนตาบอดพายเรืออยู่ในสระ จะมีความขยันหมั่นพายเท่าไร เรือก็จะพาวนไปเวียนมาในที่แห่งเดียว ทั้งที่ช่องทางออกจากสระเปิดกว้างอยู่แล้ว แต่คนตาบอดหาทางออกไม่พบ นี่ฉันใด **ใจไม่มีปัญญาจึงเรียกว่า ใจบอด** เมื่อตาใจคือปัญญาได้บอดไป การปฏิบัติธรรมจะมีการลุ่มคล้ำตลอดไป ก็ฉันนั้น ในที่สุดก็เกิดความเห็นผิด แต่มาคิดว่าตัวเองเห็นถูก จึงยากที่จะแก้ไขได้ ก็ต้องปล่อยไปให้เป็นตัวใครตัวมัน นั่นคือ ใจจะเป็น ตะมอตะมะ ไม่มีปัญญาแฝงอยู่ในใจบ้างเลย ในที่สุดก็มีแต่ความรู้ที่ได้ศึกษามาจากตำราเท่านั้น

ขอให้ผู้ปฏิบัติได้ฝึกปัญญาให้เป็นของตนเองให้ได้ เมื่อมีปัญหาอะไรเกิดขึ้นเราจะได้ใช้ปัญญาเราเอง แก้ปัญหาของเราเองให้หมดไปทันต่อเหตุการณ์ ปัญญาในตัวเรามีอยู่แล้ว แต่เอาไปใช้ในทางโลกเสียหมด เราเองหวนกลับมาปัญญาที่มีอยู่มาฝึกคิดพิจารณาในทางธรรมไว้บ้าง คิดบ่อยๆ พิจารณาบ่อยๆ ใจก็จะค่อยมีแสงสว่างทางปัญญารุ่งขึ้นมาได้

ทัศนญาณและญาณทัศนะ มีความหมายในจุดเดียวกัน ทัศนญาณ หมายถึง เห็นก่อนรู้ ญาณทัศนะ หมายถึง รู้ก่อนเห็น ถ้าเห็นแล้วต้องรู้ ถ้ารู้แล้วก็ต้องเห็น

ถ้ามีความเห็นที่เมื่อบริจาคทำบุญ
ความเห็นผิดอยู่
จะเมื่อบริจาคให้เกิดการทำความผิด
เมื่อบริจาคให้เกิดการพูดผิด
เมื่อบริจาคให้เกิดการคิดผิด
และหาเลี้ยงชีวิตผิดต่อๆกันไม่

พุทธโธ

จึงเรียกว่า ญาณเกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์ ถ้าเห็นแต่ไม่รู้ หรือรู้อยู่แต่ไม่เห็น นี่คือนิยามเกิดขึ้นไม่สมบูรณ์ การปฏิบัติจะมีโอกาสผิดได้ง่ายทีเดียว ถ้าญาณทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์กัน ใช้ปัญญาพิจารณาโยนิโสมนสิการในสังขารมโน จะเกิดความแยกคางหางงอในสังขารมโนนั้น ญาณนี้จะเกิดขึ้นเนื่องจากปัญญาที่มีเหตุผล อันประกอบด้วย สัมมาทิฐิ ความเห็นชอบ เป็นความเห็นที่เป็นไปใน หลักอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา มีเหตุผลเป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจให้ถูกต้อง ถ้าหากคิดพิจารณาในธรรมไปตามตำรา ถึงจะพิจารณาในธรรมได้อย่างถูกต้องอยู่ก็ตาม ทักสันญาณนี้จะไม่เกิดขึ้นแต่อย่างใด

มคฺคามคฺคญาณํ เป็นญาณที่รู้เห็นแนวที่ถูกต้องในการปฏิบัติด้วยตนเอง เรามีนิสัยปัญญาวิมุตติหรือเรามีนิสัยเจโตวิมุตติ จะรู้ตัวเองได้อย่างชัดเจน จะเลือกปฏิบัติให้ถูกต้องกับนิสัยตัวเองได้อย่างถูกต้อง พร้อมทั้งรู้ขอบข่ายวิธีการปฏิบัติให้ถูกต้องกับนิสัยของตัวเอง ในสมัยครั้งพุทธกาล ผู้มีนิสัยปัญญาวิมุตติได้บรรลุธรรมเป็นพระอริยเจ้ามีจำนวนมาก ในยุคนี้ผู้มีนิสัยปัญญาวิมุตติก็มีจำนวนมากเช่นกัน แต่ปฏิบัติให้บรรลุธรรมเป็นพระอริยเจ้าได้ยาก เพราะไม่มีปัญญาหาขอบข่ายในหมวดธรรม มาปฏิบัติให้ถูกต้องกับนิสัยตัวเองได้ เช่นตัวเอง

เป็นนิสัยปัญญาวิมุตติ แต่ไปปฏิบัติในวิธีเจโตวิมุตติ สวนทางกับ
นิสัยเดิมของตัวเอง จึงยากที่จะเข้ากระแสแห่งมรรคผลนิพพาน
ได้ หรืออาจจะเข้าไม่ได้เลย

วิปัสสนา หมายถึง การเจริญปัญญาที่มีความละเอียด
อ่อนมากขึ้น มีความรู้เห็นในสังขารที่เป็นจริงได้อย่าง
ชัดเจน จะเป็นรูปขันธ์และนามขันธ์มีความเกิดขึ้นด้วย
เหตุปัจจัยอะไร และมีความดับไปด้วยเหตุปัจจัยอย่างไร
การใช้ปัญญาพิจารณาจะเกิดความแยกคายหายสงสัยไปได้
ในขณะนั้น แล้วเกิดญาณซ้อนขึ้นมาอีกญาณหนึ่งเรียกว่า
ปัญญาญาณ

การพิจารณาในธาตุสี่ให้เข้าไปในอสุภะความ
สกปรกโสโครก เน่าเปื่อยไปในทุกส่วนของร่างกาย ไม่มี
ส่วนใดจะหอมหวานชวนชม เหมือนใจได้มาอาศัยซากศพอยู่
จะไปไหนมาไหนก็เหมือนกับซากศพเคลื่อนที่ จึงได้เกิด
นิพพิทาญาณ มีความเบื่อหน่ายในรูปร่างกายเกิดขึ้น
ผู้ที่ได้บรรลุธรรมเป็นพระอนาคามีก็เกิดขึ้นในช่วงนี้ จะรู้
ตัวได้ทันทีว่าได้บรรลุธรรมเป็นพระอนาคามีแล้ว ไม่ต้อง
ไปถามใคร และไม่ต้องไปรับคำพยากรณ์จากใครๆ จึงเรียก
ว่า ปัจจัตตัง รู้ได้เฉพาะตัว ไม่มีการตีความ ไม่ต้องมีใครๆ
ต้องมาสอบอารมณ์ ไม่มีการเปรียบเทียบเอาปริยัติมาตัดสิน

แต่อย่างไร เพราะรู้แก่ใจตัวเองแล้วว่า ตัวเองได้บรรลุนิพพาน เป็นพระอนาคามีแล้ว หรือจะเอาตำรามาเปรียบเทียบก็มี คุณค่าเท่ากัน เหมือนกันกับรับประทานอาหาร จะรู้ชื่อของอาหาร หรือไม่รู้จักชื่อของอาหาร เมื่อได้รับประทานแล้วก็มี ความอิ่มเท่ากัน นี่ฉันใด ผู้ที่ได้บรรลุนิพพานเป็นพระอนาคามีแล้ว จะเอาปริยัติมาเทียบหรือไม่เอามาเทียบ คุณธรรมอันเป็นของจริง ก็ย่อมเป็นของจริงตลอดไป ในภูมิธรรมชั้นพระอนาคามีนี้ เรื่องราคะ โทสะ จะละได้อย่างเด็ดขาด ไม่มีความกำเริบทางใจแต่อย่างไร

วิปัสสนาญาณ เป็นญาณที่มีความละเอียดอ่อน แผลมลึกเฉียบคมมาก ญาณนี้เกิดขึ้นเมื่อไร จะไม่มีการเสื่อมไปในท่ามกลาง เป็นญาณที่เกิดขึ้นเพื่อทำลายกิเลส ตัณหาให้หมดไปจากใจโดยเฉพา เป็นญาณที่รอบรู้ ครอบโลกธาตุนี้ทั้งหมด รอบรู้ในเหตุปัจจัยที่พาให้มาเกิด ในชาติปัจจุบัน รอบรู้ในเหตุปัจจัยที่จะเป็นไปในชาติ อนาคต เหตุปัจจัยคือตัณหาตัวเองจึงเป็นหัวหน้าที่มาทำให้เกิดตายในภพทั้งสาม เมื่อตัดกระแสแห่งความอยากออกจากใจได้แล้ว กามภพ รูปภพ อรูปภพ ก็ปิดฉากลง หนังสือเรื่อง การเกิดตายในภพน้อยใหญ่ มีตัณหาเป็นผู้สร้างเรื่องขึ้นมา แล้วส่งให้สังขารการปรุงแต่งในสมมุติโลก

ทั้งหลาย วิปัสสนาญาณก็เข้าทำลายกองถ่าย พร้อมทั้ง
อุปกรณ์การถ่ายทำทั้งหมดให้สิ้นซากไป ธาตุสี่ชั้นนี้
เคยเป็นสถานที่ให้สังขารมาฉายหนังก็ปิดฉากลงทันที
บาปบุญน้อยใหญ่ที่เคยเป็นไปในภพทั้ง ๓ ก็หมดภาระกัน
ในชาตินี้ บุญบารมีทั้งหมดที่เคยบำเพ็ญมาก็เป็นกำลัง
ส่งให้ถึงซึ่งจุดหมายปลายทางคือพระนิพพานเท่านั้น ดังบาลี
ว่า ตณฺหยา ตรติ โอฆํ อาศัยตฺถนหา และละตฺถนหาใน
ภายหลัง บุญบารมีทั้งหมดที่เป็นกำลังที่สำคัญ ก็ได้นำส่ง
เพื่อให้ถึงซึ่งพระนิพพานก็ได้หมดภาระกันเพียงเท่านั้น
บุญกุศลบารมีจะติดตามไปพระนิพพานอีกไม่มี เมื่อท่าน
ทั้งหลายได้อ่านถึงจุดนี้ อย่าไปคิดอะไรและมีความสงสัยอะไร
เมื่อท่านภาวนาปฏิบัติมาถึงจุดนี้แล้วท่านจะรู้เอง อย่า
เพิ่งไปวิจารณ์อะไรให้เสียเวลา ถ้าสงสัยข้าพเจ้าก็พร้อม
จะอธิบายให้ฟัง

คิดน้อยๆ พิจารณาน้อยๆ
ใจก็จะค่อยมีแสงสว่างทางมโนธรรมขึ้นมาได้

พรพรรณ งามวิจิตร

นิโรธ ความดับทุกข์ มีผู้ปฏิบัติเป็นจำนวนมากตีความหมายไม่ตรงต่อความจริง เช่นพูดว่าต้องทำสมาธิให้จิตมีความสงบ หรือเข้าฌานสมาบัติได้แล้ว ก็เป็นนิโรธความดับทุกข์ได้ ที่จริงวิธีทำสมาธิให้จิตมีความสงบ หรือเข้าอยู่ในฌาน ไม่ใช่เป็นวิธีที่ดับทุกข์ได้แต่อย่างใด เป็นเพียงเข้าไปหลบทุกข์อยู่ในชั่วขณะหนึ่งเท่านั้น วิธีอย่างนี้พระพุทธเจ้าเคยทรงทำมาก่อนแล้ว จะดับทุกข์และดับเหตุให้เกิดทุกข์ไม่ได้เลย นิโรธในความหมายของพระพุทธเจ้าอย่างแท้จริงนั้น ให้อ่านนิโรธความดับทุกข์ที่ได้อธิบายผ่านมาแล้ว **นิโรธความดับทุกข์และดับเหตุให้เกิดทุกข์นี้ จะเกิดขึ้นเฉพาะผู้จะได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์เท่านั้น** มิใช่ว่าจะเอามาพูดกันจำเจได้ทั่วไป แต่ผู้ได้ศึกษามาน้อย ไม่เข้าใจในความหมายที่ถูกต้อง จึงเอาความสงบของสมาธิมาตีความหมายว่านิโรธ เพราะสมาธิความสงบหรือเข้าฌานนั้น เรียกว่า ฌานสมาบัติ ๘ มิใช่เป็นนิโรธความดับทุกข์แต่อย่างใด หรืออาจจะพูดไปเพื่อให้คนอื่นเห็นความสำคัญแก่ตัวเองว่าเป็นผู้ภาวนาได้ในระดับสูงก็เป็นได้

อัสวักขยญาณ ดังที่ได้อธิบายมาแล้ว ขอให้ผู้ปฏิบัติหรือผู้อ่านทั้งหลายอย่าพึงวิจารณ์ในขณะนี้และ**ไม่ควรปฏิเสธว่าพระอรหันต์ได้หมดยุคหมดสมัยไปแล้ว** จริงอยู่ที่มีในพระไตรปิฎก อธิบายเอาไว้ว่าในยุคนี้หมดจากพระอรหันต์

ไปแล้ว นี่เป็นเพียงตำรา ในพุทธพจน์ที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ในกาลามสูตร ๑๐ ข้อ มีข้อหนึ่งพระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า อย่าฟังเชื่อตามตำราหรือคัมภีร์ ฉะนั้นที่ว่าหมดยุคหมดสมัยของพระอรหันต์นั้น คำนี้จะไม่เกิดขึ้นถ้าพระอรหันต์ได้เรียบเรียงพระไตรปิฎก ความเห็นส่วนตัวแล้ว คงเป็นปุถุชนเรียบเรียงแน่นอน คนเรามักเชื่อในคำบาลี ประโยคธรรมหมวดไหนมีบาลีประกอบจะดูเหมือนว่าเป็นจริงถูกต้องไปเสียทั้งหมด ให้เราสังเกตดูว่า พระภิกษุที่ศึกษาธรรมบาลีแตกฉาน ท่านก็มีความรู้ความสามารถ ผูกคำบาลีประกอบกับประโยคอะไรก็ได้ เช่นคำถวายทานต่างๆ ก็ผูกบาลีประกอบกันมากมาย หรือคำสวดมนต์หลายสูตรก็ผูกบาลีประกอบประโยคให้กลมกลืนคล้องจองกันได้มิใช่หรือ

ขอผู้ปฏิบัติทั้งหลายอย่าไปสงสัยในเรื่องนี้ ข้าพเจ้ามีความมั่นใจว่าในยุคนี้ยังมีพระอรหันต์อยู่เต็ม ๑๐๐ เปอร์เซนต์ พระอริยเจ้าระดับต่ำลงมาก็มีอยู่มากพอควร ฉะนั้นผู้ปฏิบัติจงตั้งหลักให้ดี เพราะยุคนี้มีการปฏิบัติหลายรูปแบบอยู่มาก จึงยากที่จะเลือกเอาแนวทางที่ถูกต้องตรงต่อมรรคผลนิพพานได้ แต่ก็ไม่เหลือวิสัย ถ้าเราได้ศึกษาประวัติเรื่องของพระอริยเจ้าในอดีต หรือปฏิบัติให้เป็นไปตามมรรค ๘ แม้นสติปัญญา ๔ อิทธิบาท ๔ ในโพธิปักขิยธรรม

ทั้งหมด ก็เป็นส่วนปลีกย่อยออกมาจากมรรคมงคล ๘ นี้
 ทั้งนั้น เพราะสัมมาทิฐิ ปัญญาความเห็นชอบ คลุมไว้
 ทั้งหมดแล้ว ดังพระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ว่า บรรดารอยเท้าสัตว์
 ทั้งหลายย่อมรวมลงในรอยเท้าช้างแห่งเดียว นี้ฉันใด ธรรม
 ทั้งหลาย ที่ตกคตได้ตรัสไว้แล้ว ย่อมรวมอยู่ในสัมมาทิฐิ
 ความเห็นชอบนี้ทั้งนั้น ถ้าตั้งหลักสัมมาทิฐิ ความเห็นชอบ
 ให้เกิดความมั่นคงแล้ว จะปฏิบัติในหมวดธรรมสติปัญญา ๔
 หรือหมวดธรรมอื่นๆ ก็จะถูกต้อง เป็นไปในมรรคผล
 นิพพานได้ทั้งหมด

สัมมาทิฐิ ความเห็นชอบนี้ เป็นหลักใหญ่ใน
 พระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าทุกๆพระองค์ที่ผ่านมาในอดีต
 การวางรากฐานพระพุทธศาสนาไว้ในโลกนี้ ทุกๆพระองค์ทรง
 วางหลักจากสัมมาทิฐิความเห็นชอบนี้ทั้งนั้น พระพุทธเจ้า
 ของพวกเราองค์ปัจจุบันนี้ พระองค์ทรงวางรากฐานพระพุทธ
 ศาสนาด้วยสัมมาทิฐิ ความเห็นชอบ ให้เป็นไปตาม
 พุทธประเพณีที่เป็นมาในอดีต แม้พระศรีอาริยมตไตรย์
 จะมาทรงวางหลักพระพุทธศาสนาให้ประชาชนในยุคนี้ได้
 ปฏิบัติกัน ก็จะวางหลักสัมมาทิฐิ ความเห็นชอบ เหมือนกัน
 พระพุทธเจ้าทุกๆพระองค์ที่จะมาตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า
 การวางรากฐานพระพุทธศาสนา ก็เริ่มต้นจากสัมมาทิฐิ
 ความเห็นชอบนี้ก่อนทั้งนั้น

ฉะนั้นการได้บรรลุลหรรณเป็นพระอริยเจ้าของ
พุทธบริษัท จึงเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ผู้ได้บรรลุลหรรณ
เป็นพระโสดาบัน เป็นพระสกิทาคามี เป็นพระอนาคามี
ผู้ที่ได้บรรลุลหรรณในระดับไหน คุณธรรมนั้นจะเหมือนกัน
ทั้งหมด ผู้ได้บรรลุลหรรณเป็นพระอรหันต์ก็มีความบริสุทธิ์
หมดจดจากกิเลสตัณหา เข้าสู่พระนิพพานในที่แห่ง
เดียวกัน นิพพาน แปลว่า ความดับอันสนิทจากเชื้อที่จะ
ให้เกิดในภพชาติต่างๆ ให้หมดไปจากใจ

ในยุคปัจจุบัน ถึงจะอยู่ในช่วงบั้นปลายของพระพุทธ
ศาสนา ก็ไม่ถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญอะไร สิ่งที่สำคัญนั้นคือ การ
วางทิศทางในอุบายให้เป็นไปตามแนวทางเดิมของพระพุทธเจ้า
ที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้แล้วอย่างถูกต้องชอบธรรม เป็นจุดเริ่ม
ต้นที่พระองค์ทรงวางหลักพระพุทธศาสนาไว้ในโลกครั้งแรก
นั่นคือ สัมมาทิฎฐิ ความเห็นชอบ ถ้าผู้ปฏิบัติได้ตั้งหลัก
ให้เป็นไปในแนวเดิมของพระพุทธเจ้าแล้ว การปฏิบัติก็จะเป็น
ไปตามแนวทางของพระพุทธเจ้าอย่างถูกต้อง การได้บรรลุ
มรรคผลนิพพาน ก็จะเป็นไปในมรรคผลเหมือนพระอริยเจ้า
ทั้งหลาย ถ้าบารมีเราพร้อมแล้ว ในชาตินี้ก็จะได้บรรลุลหรรณ
เป็นพระอริยเจ้าได้เลย ถึงจะไม่ได้บรรลุลหรรณในระดับสูง
ในชาตินี้ให้เป็นผู้เข้ากระแสแห่งพระนิพพานได้ นั่นคือ การ

บรรลุลุทธิธรรมเป็นพระอริยะชั้นพระโสดาบัน เพื่อตั้งหลักเพื่อก้าวขึ้นสู่ในภูมิธรรมระดับสูงต่อไป

ฉะนั้นลัทธิมาทิกฐิติ ความเห็นชอบ จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญยิ่ง ให้ผู้ปฏิบัติทั้งหลายจงศึกษาให้เข้าใจ ไม่เช่นนั้นจะผิดแนวทางเดิมของพระพุทธเจ้าไปโดยไม่รู้ตัว ถ้าผิดในจุดเริ่มต้นก็ผิดต่อๆกันไป ถ้าถูกในจุดเริ่มต้น ก็จะถูกต่อๆกันไปเช่นกัน

ฉะนั้นขอให้ผู้ปฏิบัติทั้งหลาย เมื่อท่านได้อ่านหนังสือเล่มนี้แล้ว หากมีความสงสัยเป็นประการใด ข้าพเจ้าก็พร้อมที่จะอธิบายเพิ่มเติม เพราะบางประโยค บางสำนวนได้อธิบายไว้ไม่มากนัก ก็เพราะกลัวว่า หนังสือเล่มนี้จะมีความหนาเกินไป จึงใช้ข้อความประโยคสั้นๆเท่านั้น

ขอให้ท่านผู้อ่านทั้งหลายมีสติปัญญา อ่านหนังสือนี้ให้เข้าใจ เมื่อนำไปปฏิบัติ ขอให้มิปัญญาญาณ รู้แจ้งเห็นจริงในสังขารธรรม หากบารมีท่านพร้อมแล้ว ในชาตินี้ ขอให้ท่านมีดวงตาเห็นธรรม ได้บรรลุในมรรคผลนิพพาน ที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้โดยชอบธรรมด้วยเทอญ

เลือกปฏิบัติให้ถูกต้องกับนิสัยของตัวเอง
พร้อมทั้งรู้ดูมาขวิธีในการปฏิบัติ
ให้ถูกต้องกับนิสัยของตัวเอง

หนังสือ ๑๖๘ บทกวี ๖๕๕๕

ประวัติหลวงพ่อกุล ขิปปปณฺโณ

หลวงพ่อกุล ขิปปปณฺโณ
เกิดเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ.
๒๔๗๘ ท่านได้อุปสมบทเมื่อวันที่
๒๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ ขณะอายุ
ย่างเข้า ๒๗ ปี ที่วัดโพธิสมภรณ์
จังหวัดอุดรธานี มีพระธรรมเจดีย์
(จุม พนฺธุโล) เป็นพระอุปัชฌาย์

ช่วงแรกที่ออกปฏิบัติภาวนานั้น ท่านได้จาริกบำเพ็ญ
สมณธรรมไปยังสถานที่สัปปายะหลายแห่ง ได้เข้าถวายตัว
เป็นศิษย์ของหลวงปู่ขาว อนาลโย วัดถ้ำกลองเพล จังหวัด
หนองบัวลำภู ท่านมีความตั้งใจและมุ่งมั่นในการปฏิบัติธรรม
จนสามารถรู้แจ้งเห็นจริงในสัจธรรมตามคำสอนของพระพุทธเจ้า
ได้ หลังจากท่านได้บำเพ็ญกิจส่วนตนเสร็จแล้ว จึงได้อุทิศ
ชีวิตที่เหลืออยู่ทุ่มเทให้แก่การเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๘ ท่านได้สร้างวัดป่าบ้านค้อ จังหวัด
อุดรธานี ซึ่งมีเสนาสนะที่เหมาะสมต่อการอยู่อาศัยปฏิบัติธรรม
สำหรับทั้งบรรพชิตและฆราวาส มีเสนาสนะป่าเหมาะแก่การ
ปลีกวิเวก ปัจจุบัน มหาเถรสมาคมประกาศให้วัดป่าบ้านค้อ
เป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดอุดรธานี (ธ) แห่งที่ ๒

หลวงพ่อบุญได้เขียนหนังสือธรรมภาคปฏิบัติกว่า ๒๐ เล่ม ในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ท่านจึงได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติว่า เป็นผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา ได้รับพระราชทานรางวัลเสาสมาธรรมจักร สาขาการแต่งหนังสือทางพระพุทธศาสนา ท่านได้เมตตาออกแสดงธรรมตามที่ต่างๆ และได้มีการจัดทำสื่อธรรมะหลากหลายรูปแบบ ผลงานของท่านเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย ทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศ

ด้านสาธารณสงเคราะห์ ท่านได้ส่งเสริมกิจการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ได้บำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือสังคมมากมาย

หลวงพ่อกุศลเป็นอัจฉริยบุคคล สร้างพุทธสถานไว้ให้
ลูกหลานได้กราบไหว้ ตั้งแต่ออกแบบควบคุมการก่อสร้าง
พระมหาธาตุเจดีย์ อาคารอบรมธรรมสภา แกะสลัก
พระพุทธรูปไม้ตะเคียนทอง ๔ ปาง สร้างพิพิธภัณฑสถานสำหรับ
เก็บอัฐิธาตุ บริหาร แสดงประวัติและผลงานของท่าน ได้
สร้างวัดและศูนย์ปฏิบัติธรรมหลายแห่ง ทั้งในประเทศและ
ต่างประเทศ

จากการที่หลวงพ่อกุศลได้สร้างคุณความดีและประโยชน์
ให้ประเทศชาติและพระศาสนาเป็นอย่างมาก ดังนั้นในวันที่
๑๒ สิงหาคม ๒๕๔๗ ท่านจึงได้รับพระราชทานสมณศักดิ์
เป็นพระราชาคณะ นามว่า พระปัญญาพิศาลเถร

หลวงพ่อกุศล ขิปปปญโญ ได้ละสังขารด้วยอาการสงบ
เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ณ วัดป่าบ้านค้อ จังหวัด
อุดรธานี รวมสิริอายุได้ ๗๓ ปี ๔๘ พรรษา และได้รับ
พระราชทานเพลิงสรีระสังขาร เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒
อัฐิธาตุของหลวงพ่อกุศลได้แปรสภาพเป็นพระธาตุ เป็นเครื่อง
ประกาศคุณธรรมที่บริสุทธิ์ เป็นพระอริยบุคคลอีกท่านหนึ่ง
ที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบสมดังความมุ่งมั่นตามที่ท่านได้ตั้งสัจจะ
ในครั้งออกบวชว่า “ขอมอบกายและถวายชีวิตเพื่อบูชาคุณ
พระพุทธเจ้า พระธรรมเจ้า และพระสงฆ์เจ้า จะทำประโยชน์
ตนและประโยชน์ท่านให้ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาท”

ผลงานหนังสือธรรมะ
พระอาจารย์กุล ขิโนโปณโก

๑. พ.ศ. ๒๕๒๕ แนวทางปฏิบัติภาวนา
๒. พ.ศ. ๒๕๒๗ ทวนกระแส
๓. พ.ศ. ๒๕๒๘ ตัดกระแส
๔. พ.ศ. ๒๕๒๙ ข้ามกระแส
๕. พ.ศ. ๒๕๓๐ คู่มือชาวพุทธ
๖. พ.ศ. ๒๕๓๑ พันกระแสโลก
๗. พ.ศ. ๒๕๓๒ พบกระแสธรรม
๘. พ.ศ. ๒๕๓๕ อัดโนประวัติ
(ฉบับสมบูรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๗)
๙. พ.ศ. ๒๕๓๗ สัมมาทิฏฐิ เล่ม ๑
๑๐. พ.ศ. ๒๕๓๘ สัมมาทิฏฐิ เล่ม ๒
๑๑. พ.ศ. ๒๕๓๙ พุทธทำนาย
๑๒. พ.ศ. ๒๕๔๐ สัมมาทิฏฐิ เล่ม ๓
๑๓. พ.ศ. ๒๕๔๑ เหตุให้เกิดทุกข์
๑๔. พ.ศ. ๒๕๔๑ ปัญญาอบรมใจ
๑๕. พ.ศ. ๒๕๔๒ ปัญญา ๓
๑๖. พ.ศ. ๒๕๔๔ พุทโธ
๑๗. พ.ศ. ๒๕๔๕ สัมมาศรัทธา

- ๑๘. พ.ศ. ๒๕๔๗ กาลามสูตร
- ๑๙. พ.ศ. ๒๕๔๘ สัปบุริสธรรม
- ๒๐. พ.ศ. ๒๕๕๐ ภัยธรรมชาติ
- ๒๑. พ.ศ. ๒๕๕๐ เปลี่ยนความเห็น
- ๒๒. พ.ศ. ๒๕๕๑ จุดประกายปัญญา

ผลงานหนังสือธรรมะ
ที่ได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษ

๑. Beyond the Stream of the World
แปลจาก **พินกระแสโลก**
๒. Entering the Stream of Dhamma
แปลจาก **พบกระแสธรรม**
๓. Cutting off the Stream
แปลจาก **ตัดกระแส**
๔. Going Against the Stream
แปลจาก **ทวนกระแส**
๕. Buddha's 16 Prophecies
แปลจาก **พุทธทำนาย**
๖. Buddho
แปลจาก **พุทธโธ**
๗. Line of Practice for Mental Development
แปลจาก **แนวทางปฏิบัติภาวนา**
๘. Paradigm Shift
แปลจาก **เปลี่ยนความเห็น**
๙. Natural Disaster
แปลจาก **ภัยธรรมชาติ**
๑๐. Spark : Igniting the Flame of Wisdom
แปลจาก **จุดประกายแห่งปัญญา**

วัดและศูนย์ปฏิบัติธรรมในต่างประเทศ

วัดชานฟรานซิสมาราม (สหรัฐอเมริกา)	โทร. 1-415-753-0857
KPY Redwood Valley (สหรัฐอเมริกา)	โทร. 1-707-485-0833
วัดนิวออร์คัมมาราม (สหรัฐอเมริกา)	โทร. 1-718-335-3409
วัดฮ่องกงัมมาราม (ฮ่องกง)	โทร. 852-2475-1686

วัดป่าบ้านค้อ

ต.เขื่อน้ำ อ.บ้านฝ้อ จ.อุดรธานี 41160
โทร. 085-4533245 , 089-4167825
watpabankoh.com watpabankoh@gmail.com

soundcloud.com/watpabankoh
รวมธรรมเทศนาสอนใจ

 วัดป่าบ้านค้อ
Watpabankoh

 วัดป่าบ้านค้อ รวมธรรมะ
WatpabankohDhamma

ร่วมเป็นเจ้าของภาพพิมพ์หนังสือและสื่อธรรมะของ
หลวงพ่อทูล ขิปปปัญญาโณ (พระปัญญาพิศาลเถร)
เชิญร่วมบริจาคได้ที่
บัญชีกองทุนมรดกธรรมหลวงพ่อทูล (วัดป่าบ้านค้อ)
ธนาคารกรุงไทย สาขาบ้านฝ้อ บัญชีออมทรัพย์
เลขที่บัญชี ๔๓๑-๐-๓๕๖๔๔-๓

